B103/A/40/3

National Library
Bibliothèque Nationale
1974
Section

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited.
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx. N.Y., 10466; Chicago—Editor Mrs. I. LAMBERTS, 5524 N. Lvna Ave., Chicago, Ill. 1063; California — Editor KARLIS KALEJS, 3622 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

31. NR. SESTDIENA, 1974. GADA 3. AUGUSTS 24. GADS

SATURDAY, AUGUST 3, 1974.

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Attēlā pa kreisi — latviešu grupa kārtojas gājienam apspiesto tautu demonstrācijā Čikagā. Pa labi — pie Čikagas latviešu nama, no kreisās LNAK padomes prezidija priekšsēdis V. Upeslācis, S. Vilciņš un K. Kezbers pārrunā demonstrācijas izdošanos. Apakšā pa kreisi — A. Bolšteins kārto Gaŗezera jauniešu gājienu; ja labi — Čikagas latviešu biedrības karognesējs K. Legzdiņš ar asistentēm A. Kārkliņu (pa kreisi) un L. Ozoliņu. Foto: V. Jaunkalnietis

Trudo interese par Moroza likteni

Kanadas ministru prezidents Trudo personiski sācis interesēties par ieslodzītā ukraiņu vēsturnieka Valentīna Moroza likteni, stājoties sakaros ar padomju valdības pārstāvjiem. Sarunā ar Pad. savienības sūtni Aleksandru Jakovļevu Otavā Trudo paskaidrojis, ka Kanadā lielā mērā pieņēmusies kritika par Moroza ieslodzīšanu Vladimira cietumā pie Maskavas, kā arī rūpes par viņa likteni. Ministru prezidenta Trudo aktīva iesaistīšanās šinī jautājumā sekoja pēc nesen saņemtās padomju premjēra Alekseja Kosīgina apsveikuma, telegrammas par Trudo uzvāru pēdējās Kanadas federālajās vēlēšanās.

Seši Toronto ukraiņi jūlija vidū iesāka bada streiku pie padomju sūtniecības Otavā, prasot Moroza atbrīvošanu. Kad četrus no viņiem aizveda uz slimnīcu, palikušajiem diviem pievienojās vēl seši simpatizētāji no Kvebekas provinces.

Pagājušās nedēļas nogalē ap 2000 protestētāju demonstrējuši padomju sūtniecības durvju priekšā.

Rīgas žīdu ģimenes vēlas atgriezties Latvijā

Ap 400 žīdu, kas izceļojuši no Pad. savienības uz Izraēlu, tagad vēlas atkal atgriezties. Viņi gandrīz bez līdzekļiem pašlaik atrodas galvenajā žīdu izceļotāju transitnometnē Vīnē, gaidot uz atgriešanos, bet Pad. savienība tagad atsakās viņus uzņemt atpakaļ. Pēdējos 3 gados padomju valdība atļāvusi atgriezties tikai 40 izceļotājiem, bet tagad atgriešanās liegta, brīdinot, ka emigrācija ir galīgais process. Žīdi sarīkojusi pie padomju sūtniecības Vīnē protesta demonstrāciju, dažiem uzsākot arī bada streiku un griežoties pie Austrijas kanclera Kreiska pēc palīdzības.

Starp 400 „strandējošiem emigrantiem" atrodas arī 51 g. v. Izaks Meiersons ar 53 g. v. sievu Michalinu no Rīgas. I. Meiersons apsūdz Izraēlu, ka tā viņam neesot piešķīrusi invalida pensiju. Meiersoni paņēmuši no Rīgas līdz savas vērtīgākās mantas 3 koferos, bet tās izlietotas Izraēlā. Vīnē viņi atgriezušies tikai ar 117 dolariem.

Kuŗai pusei būs taisnība

SPECIALRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO VAŠINGTONAS

ASV lielajai iekšpolitiskajai drāmai ir pacēlies priekškars priekšpēdējam cēlienam. Ja prezidentu Niksonu uzskatītu par šīs traģēdijas centrālo personu, tad drāmatiskie notikumi tieši pēdējā nedēļā sasniedza jau gandrīz kulminācijas punktu. Drāmas pēdējā cēlienā ziņkārīgais skatītājs var sagaidīt vai nu varoņa bojāeju, vai arī brīnumainu šķīstīšanos — politisku augšāmcelšanos. Lai gan daudzi Niksona drāmas scenārija autori jau tagad pareģo prezidenta politiskās karjēras bojāeju, tikpat liels Niksona atbalstītāju pulks ir pārliecināts, ka, kā jau visās klasiskās amerikāņu traģēdijās, beigās viss beigsies labi.

Pagājušā nedēļā tautas vietnieku nama īpašā juridiskā komisija ar lielu balsu vairākumu — 27:11 — pieņēma vairākas rezolūcijas, kuŗās arī Niksons atzīts par vainīgu nelikumībās un apsūdzēts arī prezidenta zvēresta neturēšanā. Zīmīgi, ka no šīs komisijas 21 demokratam Niksona apsūdzēšanā pievienojās ar 6 republikāņi. Visas zīmes liecina, ka varbūt jau šonedēļ pieminētā komisija savu darbu beigs un iesniegs tautas vietnieku namam ierosinājumu nobalsot par Niksona apsūdzēšanu kriminālos un pretkonstitūcionālos darījumos, par ko Ričards Niksons būtu atceļams no pašreizējā amata. Ņemot vērā demokratu vairākumu tautas vietnieku namā un arī to, ka savas politiskās karjēras vai citu savtīgu iemeslu dēļ tautas vietnieku namā būs arī vairāki republikāņi, kas balsos kopā ar demokratiem par juridiskās komisijas rezolūciju akceptēšanu, var paredzēt gandrīz drošu varbūtību, ka tautas vietnieku nams ar nepieciešamo vienkāršu balsu vairākumu nodos šīs politiskās drāmas pēdējo cēlienu ASV senātam. Prezidenta apsūdzēšana, noklaušināšana un eventuāla atcelšana no amata būs pirmā šāda ASV iekšpolitiskās krizes kulminācija pēdējos simt gados.

Ja divas trešdaļas senātoru drāmas pēdējā cēlienā atzīs, ka pret apsūdzēto celtie apvainojumi ir pietiekami, lai Niksonu atstādinātu no amata, tad ar to viņa politiskās karjēras zārkā būs iedzīta pēdējā nagla.

No otras puses, ja no simt senāta locekļiem 34 atzītu, ka Niksons nav vainojams viņam piedēvētos pārkāpumos, lielajai politiskajai drāmai beidzoties, Ričards Niksons, gaisā izslējis abas rokas, ar pirkstiem rādot V zīmi, rehabilitēts par vislielāko nepatiku viņa politis-

(Turpinājums 20. lp.)

DZIESMU DIENAS 4 no 30 augusta līdz 1. septembrim GAREZERĀ 1974. g.

4. DZIESMU DIENAS GAŖEZERĀ

NO 30. AUGUSTA — 1. SEPTEMBRIM.

☆ KORU KOPKONCERTĀ 16 vienības ar 482 dziedātājiem. ☆ IZSTĀDES ☆ JAUNO MĀKSLINIEKU KONCERTS ☆ TAUTAS DEJU UZVEDUMS ☆ PANELIS ☆ BALLES un ☆ dažādi citi sarīkojumi.

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1974. GADA 3. AUGUSTS, 31. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4M 2E9; tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vad.: I. Lamberte, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ie skats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —
par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.
Sludinājumi nododami pa tālr. 466-1514.

Senāta juridiskā komiteja 27. jūlijā pieprasījusi prezidenta Niksona tiesāšanu ar 27 pret 11 balsīm.

„Tas, kas ir bez vainas, lai met pirmo akmeni!... Dadža zīmējums

Voldemārs Korsts

Uz bīstamības robežas

Maldīgi domāt, ka prezidents Niksons būtu pēkšņi kļuvis Maskavas „draugs". Īstenībā Niksona ārpolitikas mērķis ir attālināt komūnistu pārvaldītās valstis no Maskavas virskundzības. To rāda Rumānijas un Polijas apmeklējums, sakaru nodibināšana ar sarkano Ķīnu. Rezultāti būtu daudz nozīmīgāki, ja attiecīgās aprindas pašās ASV necenstos prezidentu nomelnot, prasot viņa atkāpšanos vai atcelšanu no amata; iniciātori pieder pie ultrā kreisā spārna, ko atbalsta komūnisti no ārpuses, sevišķi krievu iniciātīvā.

Šādos apstākļos prezidentam Niksonam gandrīz nav iespējams panākt sarunās kādus pozitīvus rezultātus. Ļoti bīstamu stāvokli var radīt daži izvirzītie jautājumi: atstāt nemainītas pēckara robežas, financiālā palīdzība padomju imperijas ekonomiskās dzīves saglābšanai ar lētu kreditu, bet jo sevišķi daudz pārākās ASV technoloģijas nodošanu Maskavas rokās! Tas var apdraudēt ne tikai visas brīvās pasaules, bet arī pašas Amerikas brīvību. Ja arī prezidents sava ārlietu ministra ietekmē aizietu par tālu, kase gan maz ticams, tad kongress neapstiprinātu šādus līgumus vai vienošanos, kas atzītu jebkuras apspiestās tautas nodošanu krievu imperiālisma verdzībai uz visiem laikiem. Tautas vietnieku nama Ārlietu komisijas vecākais loceklis Edvards Dervinskis vēl nesen Kremļa „parlamentāriešiem" skaidri pateicis, ka kongress, respektējot sabiedrisko domu, neatzīs Baltijas varmācīgo iekļaušanu Pad. savienībā, kas tikpat labi attiecināms arī uz citām apspiestajām tautām. Ed. Dervinskis nav vienīgais kongresa loceklis, kas atklāti pateicis šādu kongresa nostāju.

Lai gan arī prezidents Niksons nav pat īsti diskutējis iespēju, ka Maskavas ieguvumi varētu tikt atzīti, neatkarīgi no kongresa nostājas, tomēr nedrīkstam būt pārāk optimistiski. Kreiso laikrakstu un televīzijas komentātoru vienpusīgās propagandas rezultātā var mainīties kongresa sastāvs, un var būt pieļāvīgāks komūnistu prasībām. Ir iespējams 1976. gadā, ka prezidenta amatā nāk kāds liberāļu pārstāvis, kas pieļautu (pretēji tam, ko dara Niksons) ASV vienpusīgu atbruņošanos un līdz ar to visas brīvās pasaules pakļaušanu Maskavas izspiešanas politikai. Tādēļ tagad aprādāmi jautājumi, kas ir vitāli arī pašām ASV.

ASV nekādā gadījumā nedrīkst līgt līgumus, kuŗu rezultātā Pad. savienība iegūtu militāru pārsvaru. Ja prezidents Niksons to saprot, nav garantijas, ka tāpat domātu tagadējais ārlietu ministrs Kisingers. Ar. kongresā sastopams liels skaits locekļu, kas vēlas apcirpt līdzekļus militārajām vajadzībām, lai tos izlietotu visādu pat bankrotējušu sociālo pabalstu vajadzībām. Ir jāraksta un jāaprāda, ka pat „teorētiski" izteikta vienošanās par „robežu neaizkaŗamību" un status quo atzīšana ne tikai nav solis pastāvīga miera labā, bet nenovēršams faktors jauna kaŗa radīšanai.

ASV interesēs nav ilgtermiņa kreditu piešķiršana Pad. savienībai, jo pieredze rāda, ka Maskava tos nekad nav atmaksājusi. Nav šaubu, ka liela daļa šo kreditu tiks izlietota padomju imperijas militārās varas stiprināšanai. Sevišķi bīstamas ir sarunas par ASV technoloģijas nodošanu Pad. savienības atpalikušās technikas uzlabošanai, jo to neizlietos padomju pilsoņu dzīves apstākļu uzlabošanai, bet jaunu un uzlabotu ieroču ražošanai.

Par to mēs nedrīkstam klusēt, bet ikviena pienākums būtu rakstīt prezidentam, kongresa locekļiem, arī amerikāņu laikrakstiem. Kā tā sauktā „detante" negarantē mieru un taisnību, par to runā kongresa locekļa Ed. Dervinska apskats kongresa protokolos („The Illusions of Detante"), sakarā ar Apspiesto tautu nedēļu, ko

(Turpinājums 5. lp.)

Lasītāju vēstules.

BŪSIM SAUDZĪGI

Izlasot Marijas Kalnrozes vēstuli — Mātes, Latvija Amerikā 20. jūlija numurā, sirds sažņaudzas. Ir daudz bērnu, kas neprot smaidīt... Arī nelaimīgo māšu žēl. Kritizējot bezbērnu pāŗus, jābūt saudzīgiem. Tur var būt dažādi iemesli. Jau Latvijā mēdza sacīt, ka ceturtai paaudzei pilsētā — bērnu vairs nedzimst. Tātad – uz laukiem!

Kultūras tautas lēnām izmirst.

Gaŗus gadus dzīvojot Anglijā, nācās daudz pieredzēt. Pēdējos gados valdība ielaida daudz krāsaino. Indieši turējās vairāk universitātes rajonā, bet melnie, vienkāršā darba darītāji, iejuka tautā. Viņu prasības bija mazas; tie dzīvoja pa 20 vienā telpā. Priecīgi dziedot, spēlējot, savus veselīgos zobus laipni demonstrējot, viņi ienesa lielu pārmaiņu angļu sievietes vienmuļajā pasaulē. Vairākas bezbērnu laulības izjuka. Gan precētām, gan neprecētām sievietēm piedzima tumšādaini bērni...

Katrā pilsētā atrodas „smalkais" vecbagātnieku rajons — kluss kā zārkā, bez bērnu ratiņiem, bez čalām, bez bērnu smiekliem. Šai rajonā viss glīti uzkopts, bet — miris.

Ja kāds saka, ka negrib bērnus — neticiet! Tāds vienkārši meklē plākšteri dziļi sūrstošai brūcei savā sirdī. Būsim saudzīgi! **Matilde Brukšteine**
Toronto

PAŠAPMIERINĀTĪBAS SNAUDA

Divreiz divi uzvedumu nenoskatījos, bet pievienojos Intai Purvai, ka jāmostas no pašapmierinātības snaudas. Tie jaunieši, kas mūs kritizē, no mums neaizies, pārējie pagriež muguru un no latviešu saimes aiziet. Nedrīkstam mūsu jaunatni visu laiku barot tikai ar pagātnes varoņteikām, latviskajiem tikumiem, ja tādi nav paši vadītāji. Šolaiku trimdas latvietis kļuvis iedomīgs kungs, kas necieš veselīgu kritiku. Paturēsim visu labo, kas mums ir, bet negulēsim uz veciem lauriem un nesodīsim tos, kas mūs modina no pašapmierinātības snaudas.

Ārija Šteina Toronto

LNF PROTESTS

Latvija Amerikā 29. jūnija numurā, rakstā ALAs valdes sēde Ņujorkā, cita starpā lasām: „Klīvlandes dziesmu svētku rīcības komitejas ierosinājumu piešķirt 400 dolaru Latviešu Nacionālam Fondam Zviedrijā noraidīja, atzīstot, ka tas nav ALAs sastāvdaļa."

Paskaidrojam, ka šo summu Latviešu Nacionālais Fonds bija lūdzis no Dziesmu svētku rīcības komitejas dažādu informācijas materiālu ievedumiem okupētajā Latvijā un saņēmis arī rīcības komitejas piekrišanu, kas savlaicīgi tika publicēta latviešu laikrakstos. Piešķīrumam nav nekāda sakara ar to, vai kāds sastāv ALĀ vai nesastāv, tādēļ pašreizējā ALAs rīcība nav saprotama.

LNF valdes uzdevumā
St. Boriss Stokholmā

CAUR SARKANĀM ACENĒM

Ja A. Plaudis Melburnā savai vēstulei Latvija Amerikā 27. nr. būtu licis virsrakstu „Ceļā uz komūnismu", tad nebūtu ko iebilst, bet „Ceļā uz daudzkultūru sabiedrību" neatbilst ne vēstules saturam, nedz patiesībai. Nebūtu vērts debatēt par „Austrālijas dīvainībām", ar kuŗām autors intriģē lasītāju savas vēstules sākumā, ja viss tālākais būtu skatīts kaut vai tikai caur rožainām, bet ne gluži sarkanām acenēm.

Jau rakstot par „Austrālijas dīvainībām" A. Plaudis saka, ka „Austrālijas zeme neņem debesis pretī, maz vai nemaz sevī uzsūcot." Interesanti, kā tad Austrālijā varētu augt kvieši, par kuŗu pārdošanu sarkanajai Ķīnai J. Plaudes mīlulis G. Vitlams „pārveda tādu kviešu tirdzniecības līgumu, ka jāšaubās, vai lauksaimnieki spēs vajadzīgo daudzumu saražot"? Patiesībai par labu jāsaka, ka tikai viena gada kviešu raža Austrālijā jau pārsniedza visus līgumā paredzētos daudzumus. Un kā tad rodas zāle, no kuŗas barojas miljoniem Austrālijas aitu, ja „Austrālijas zeme neņem debesis pretī? Taču ne tikai no karsējošās saules stariem?!

Kā jau minēju, par šiem „uzskatiem" nebūtu vērts debatēt, ja A. Plauža sociālistiskās G. Vitlama valdības slavināšana būtu ieturēta kaut cik reālitātes rāmjos. Nav iespējams vienā lasītāja vēstulē norādīt uz visām rakstā paustajām aplamībām, tomēr nevar paiet garām kaut vai tādai A. Plauža „nezināšanai", ka tā dāma, kas Sidnejā televīzijā „brīdināja, ka varas atrašanās strādnieku valdības rokās būtu tas pats, kas nonākt aiz dzelzs aizkara," nebija vis latviete, bet igauniete, ko viņa pati televīzijā arī pateica. Bet autoram to labāk patīk pataisīt par latvieti, jo pēc viņa domām visa mūsu sabiedrība 23 gadus ir „klibojusi" līdz ar „konservātīvo koalīcijas valdību". Smalks spļāviens uz mūsu sabiedrības nacionālo aktīvitāti! Pie tam jāpiezīmē, ka tādas konservātīvo partijas, par ko A. Plaudis visu laiku runā, Austrālijā nemaz nav. Te ir 3 galvenās partijas: liberāļu partija, lauku partija un strādnieku jeb sociālistu partija, kuŗa pašlaik atrodas pie varas un kuŗu A. Plaudis uzņēmies tā slavēt, ka viņam zudusi robeža starp reālitāti un fantaziju. Un autora apgalvojums, ka „Vitlama strādnieku partijai piesprauda sarkanas krāsas etiķeti" ir pilnīgi nevietā, jo šāda sarkanā etiķete viņai nemaz nav jāpiesprauž, tā jau iemūrēta šīs partijas fasādē un katrs, izņemot A. Plaudi un varbūt vēl dažus, kas uzlikuši sarkanas acenes, to var skaidri saredzēt.

Zīmīgi, ka A. Plaudis, slavēdams Vitlamu un viņa sociālistu valdību, tomēr nepiemin tādus Vitlama un viņa ministru „varoņdarbus", kā brāļošanos ar Ziemeļvietnamu un Ziemeļkoreju, pret kuŗām cīnoties, daudzi austrālieši (arī latvieši!) nolika savas galvas. Tad lasot, ka emigrācijas ministru Grasbiju izbalsoja no parlamenta un, protams, reizē arī no valdības „par toleranto pieeju dažādām nacionālitātēm un rasēm," zinātājam mati ceļas stāvus par šādu „ziņu" paušanu, jo katrs Austrālijā zina, ka Grasbiju padzina nevis viņa „tolerances" dēļ, bet gan par mēģinājumu atvērt vārtus sarkano āziātu ieplūšanai Austrālijā.

Ja gribētos komentēt visas vēstulē izteiktās aplamības, tad būtu jāuzraksta divreiz gaŗāka vēstule nekā minētā, tādēļ jāapmierinās ar brīdinājumu lasītājiem, ka A. Plaudes vēstule ir nepatiesi tendencioza, lai neteiktu vairāk.

A. Ancāns Sidnejā, Austrālijā

Redakcijas piezīme: Stingru protestu pret A. Plauža rakstu izteicis arī mūsu Austrālijas redaktors Ed. Šmugājs.

AABS žurnāls Baltijas studijām

1974. GADA PAVASARĪ 1. NUMURS

Saturā no piecām apcerēm četras devuši latviešu autori. Architekts Pauls Kundziņš garākā apcerē pastāsta par architektūru baltiešu apkaimē, runājot par ēku būvi, kā arī atsevišķiem būvju elementiem.

Visai saistošs ir Astrīdes Ivaskas raksts — Jaunie trimdas rakstnieki 70-tos gados. Jaunajā trimdas paaudzē, kas tagad vecumā starp 20. un 30. gadu sākumiem, izauguši respektējami dzejnieki. Autore uzsver, ka šo jauno dzejnieku vecākiem pašreizējā dzīves vieta ir svešā zeme, bet ne viņiem pašiem, kas te dzimuši un ieauguši. Drīzāk viņu vecāku valoda viņiem ir svešas zemes valoda. Kāda dzeja gan var rasties valodā, kas nesakņojas dzimtajā zemē? Kādēļ gan krievu dzejnieks Pasternaks, apzinādamies briesmas, kas draud, nedevās drošībā un tomēr palika savā tēvu zemē? Vai pirmā baltiešu immigrantu paaudze atspēkos krievu dzejnieka Jāzepa Brodska vārdus, kas pats, atstājis savu dzimteni un apmeties trimdā ASV, sacīja: „Lai kādā valodā labi rakstītu, ir nepieciešams to dzirdēt gan krogos, gan autobusos, gan veikalos." Visi šie jautājumi arvien vairāk nodarbinās mūsu prātus, baltiešiem ieejot savā trimdas laika trešā gadu desmitā. Astrīde Ivaska par jaunu dzejnieku rašanos ir optimistiska un tam par apstiprinājumu aplūko divas no latviešu jaunās paaudzes dzejniecēm — Baibu Kaugaru un Margitu Gūtmani, abas dzimušas 1943. gadā. No šīs grupas varētu minēt vēl kādus septiņus dzejniekus, kuru darbi parādījušies Imantas apgādā mazajā serijā, izņemot Baibas Kaugaras dzeju. Astrīde Ivaska min brāļus Austri un Uldi Grašus, Ausmu Jaunzemi, Pāvilu Johansonu, Juri Kronbergu, Juri Mazuti un Dīnu Raunu, pašu jaunāko trimdas dzejnieci. Astrīde Ivaska pastāsta abu dzejnieču īsus biografiskus datus, kā arī viņu dzīves skatījumu, piemēram pārtulkojot viņu dzejoļus angļu valodā. Abas dzejnieces nes tālāk nākamām audzēm kādu lielu mantojumu, ko latviešu sieviete atstājusi savās tautasdziesmās gadu simtos. Audzes aiz viņām glabās šo mantojumu un dos tālāk.

Juris Silenieks raksta par Albertu Belu, cilvēka identitātes meklētāju. Pēdējos gados tagadējās Latvijas prozā vērojama kāda raksturīga īpatnība — rakstnieki retāk apskata sabiedrību un kollektīvu, bet vairāk pievēršas pašam individam un viņa attieksmēm pret sabiedrību. Pie šādiem rakstniekiem viņš pieskaita Luginsku, Kaldupi, Jakubānu, Liepiņu un Zigmonti, bet visraksturīgākais ir Alberts Bels.

Autors saskata parellēles tematikā Belam ar Mopasānu — (Mopasāna Kaķa rota un Bela Aproce), tāpat citos darbos. Viņš salīdzina Bela tēloto individa dzīves uztveri ar Kamī uzskatiem. Bels izceļ ikdienas dzīves banālitāti, mazās intrigas, birokratiju. Arī Kamī piemin monotono ikdienu, kur katra nākamā diena līdzinās iepriekšējai. Bels meklē dziļāko kodolu cilvēkā — stāstā notēlotais varonis iztirzā savas jūtas attieksmē pret pašu un citiem un mēģina izdibināt dzīves vērtības, kas nemainās laika tecējumā. Autors sīkāk iztirzā darbus Izmeklētājs un Būris.

Arnolds Aizsilnieks rakstījis apceri par Patērētāju biedrību sovjetizāciju.

Nodaļā par jaunajām grāmatām no latviešu grāmatām minēta 1972. g. Rīgā LPSR zinātņu akadēmijas izdevums Veltījums akadēmiķim Jānim Endzelīnam, pieminot viņa 100. dzimšanas dienu. Rakstā Volfgangs Laurs iepazīstina ar lielā valodnieka mūža darbu. Par M. Bukša un J. Placinska Latgaļu gramatiku un pareizrakstības vārdnīcu rakstījis S. Skutāns. Divi plašāki apcerējumi par zinātnieku rosmēm: par 26. baltiešu vēsturnieku sanāksmi 1973. g. vasarā Getingenē vācu valodā raksta Johans Dītrichs von Pecolds, bet par pirmo vasaras semināru ārzemniekiem 1973. g. Viļņas universitātē Lietuvā pastāsta Audrone B. Willeke. Ar rakstu krājumu der iepazīties ikvienam, kam rūp baltiešu kultūras dzīve.

—es—

Indra Gubiņa

VASARAI

Kā es tevi gaidīju, vasara!
Tavā saulē ieķēros kā dzīvības koka zarā,
turējos cieši aiz prieka —
varbūt, aiz bailēm, ka vēji varētu tevi
izraut no rokām atkal man ārā.
Gandrīz jau izmisums smags
ziemas rokām zemē ieraka mani,
tomēr — tavs saules stars
un ziedi pēc tam, un lapas, un balsis
iemeta dzīvē atkal atpakaļ iekšā.
Nu es varētu līksmot un ziedēt
kopā ar puķēm un kokiem,
ja vien nezinātu: tur priekšā
pelēks rudens savā aukstumā trīc
un mani tagad jau biedē.
Kā es tevi gaidīju, vasara,
paliec, paliec te ilgi!

Jauna grāmata bērniem

Biminita Grunde, Laumiņa Laila, 105 lp. Aka, 1973.

Biminitas Grundes jaunākā grāmata Laumiņa Laila ir patīkams pārsteigums samērā patukšajā bērnu literatūras laukā. Grāmata ieved bērnu meža un dzīvnieku pasaulē, attēlojot laumiņas piedzīvojumus, maldoties pa mežu. Mežs ir pilns dzīvības un darbošanās, laumiņa iepazīstas ar virkni īstām un iedomātām meža būtēm — gan labām, gan ļaunām. Dzīvnieku raksturojumi zīmīgi, pāris īsos vārdos uzburot no tautas pasakām un dziesmām pazīstamos tipus — gudro pūci Plataci, cīruli — Debesszvanu, kurmi Samtaini, zirnekli, sirmo egli — un meža garu Tumsi, mēness staru Spodri. Pieminēta viltīgā lapsa, pļāpīgā žagata, bailīgais zaķis.

Pēteris Priedītis

aizsaulē aizsauktais Londonas sūtniecības sekretārs un Londonas Avīzes redaktors. Viņš mira 10. jūlijā Londonas slimnīcā 78 g. vecumā un bija gados vecākais latviešu redaktors trimdā, parasti rakstot par politiskiem jautājumiem un parakstījās ar Indrāna un P. Jelgavieša vārdu. Plašāks raksts par viņu ievietots Latvija Amerikā 20. jūlija numurā.

Divpadsmit nodaļās ietverti atsevišķu piedzīvojumu epizodi, gan priecīgi, gan bēdīgi, raiti mijoties sarunām un tēlojumiem. Lailas piedzīvojumi varētu saistīt bērna uzmanību, jo stāstījums ir dinamisks; vietumis gan grūtību un briesmu mazajai laumiņai sanāk pārlieku daudz, tā ka mazajam lasītājiem vai klausītājam miega stundā varētu rasties pastiprināta baiļu izjūta, kā jau bērnam ar visu sirdi dzīvojot līdz laumiņas ciešanām. Tikai uz grāmatas vidu laumiņa sastop atkal labus, palīdzīgus ceļa biedrus.

Grāmata uzrakstīta dzīvā sarunu valodā, to krāšņāku padara viena otra archaiska forma — . . . būsi ir izsalkusi, ir piekususi . . ., un, cituviet, . . . puskrišus, puspeldus . . . Vietā arī viena otra vārdu spēle, dodot valodai to humora dzirksti, kuras tik bieži pietrūkst pieaugušo rakstītajiem darbiem. Autore ir labi iejutusies bērna tiešajā pieejā savai apkārtnei un ar to saistītajai bērna loģiskajai domāšanai. Valoda šai grāmatā visnotaļ pareiza, tikai vietumis varētu vēlēties dabiskāku, parastāku vārdu secību. Ir jau labi rakstniekam veidot savu stilu ar vārdu pārstatījumiem vai citiem paņēmieniem, tomēr, bērnu grāmatas rakstot, jādomā arī par to, ka no šīs grāmatas bērnam jāmācās valoda, tādēļ ar vārdu pārstatījumiem radītais „dzejiskais" stils, manuprāt, nav attaisnojams. Grunde bieži novieto verbu teikuma beigās, piem., cik labs tu esi . . . (126), kad maizes mīklā iekrīti . . . (57). Vietumis vienzilbīgi vārdi sakrituši virknē ne īsti dabiskā secībā, piem., kur tu tad tā steidzies (85). Tomēr par labu valodas izjūtu var strīdēties, un trīsdesmit trimdas gados tā retam būs saglabājusies bez vainas. Pieminētās īpatnības, tāpat kā pārlieku bagātīgi sastopamās iespieduma kļūdas, nemazina grāmatas vērtību, tikai liecina par grūtībām, ar kurām jāsastopas, strādājot svešā vidē.

Ar sevišķi lielu prieku jāpiemin Ūves Baltiņas-Hamiltones zīmējumi, kas pāris vienkāršās, stiprās līnijās uzburt Laumiņu Lailu, meža dzīvniekus un gariņus, kokus un stādus, katram dodot dzīvu, zīmīgu, personificētu atveidu — tādu, ka pat pieaugušajam un kritiskajam grāmatas lasītājam neapnīk pie tiem atgriezties.

Dr. P. Vasariņš

Sidrabenes dziesmu birzī

Sidrabenes lielsarīkojuma noslēgumā notika apvienoto koŗu kopkoncerts ar diriģentiem Almu Skudru-Kārkliņu Valdi Aldiņu, Jāni Barušu, Jāni Norvili un Viktoru Rundānu. Kopkoris sastādījās no Toronto Dainas un Sv. Andreja baznīcas koŗiem, Hamiltonas Kristus draudzes un Latviešu biedrības koŗiem, Sv. Katrīnu sieviešu ansambļa Senatne, Otavas latviešu koŗa grupas un Rotas koŗa Konektikatā. Atsevišķi dalību ņēma arī vīru koris Viesturs. Uz brīvdabas skatuves parādījās 115 jaukto koŗu dziedātāji un 26 viesturieši. Pateicību, atzinību pelnījuši visi kopkoŗu dziedātāji un vadoņi, taču šoreiz būs vietā uzsvērt tieši tālāko koŗu rosmi un pašaizliedzību. Tā, piem., Otavas mazā dziedātāju vienība ar savu jauno diriģentu Jāni Beloglāsovu. Nejauši biju liecinieks brīdim, kur Otavas jaunais diriģents norāja kādu vecākās paaudzes dziedātāju par neierašanos koŗu kopmēģinājumā. Šādi nopietni un jauni dziesmu vienību vadoņi mums ļoti nepieciešami. Tad — Rotas koris Konektikatā. Viņi vienmēr klāt, kad Kanadā dziesmas skan, un vienmēr kā pirmie pieteicas Kanadas latviešu dziesmu svētkos. Lieli nopelni te enerģiskam un nenogurdināmam diriģentam Valdim Aldiņam, kas saprot, ka dziesmai jāskan arī „pār deviņiem novadiem", jo citādi koŗi var ieslīgt zināmā rutīnas darbā, vienīgi svinīgos aktus un svētbrīžus kuplinot. Būtu vēlams, ka to vairāk saprastu arī latviešu sabiedrība un tās vadītāji, jo šādai sadarbībai un sadziedāšanai ir arī t. s. kultūrpolitiskā nozīme.

Koncertu ievadīja LNAK valdes priekšsēža Jāņa Mežaka uzruna, kam sekoja Latvijas valsts himna, kas, diemžēl, programmā bija apzīmēta vienīgi kā K. Baumaņa koŗa dziesma. Jau vairākus gadus trimdā sajūtam valsts himnas degradēšanas tieksmes dažādo koncertu programmās, pret ko asi jāprotestē. Tālāk klausījāmies Ādolfa Ābeles Vienu pašu baltu zvaigzni (Aspazija) un Volfg. Dārziņa Birzēm rotāts Gaiziņš (K. Jēkabsons), kas abas izskanēja kuplā izteiksmē Almas Skudras-Kārkliņas vadībā. Diriģents Viktors Rundāns pārliecinoši veidoja Jāņa Cīruļa Maldi (K. Skalbe) un tā paša autora Liepu laipa (P. Blaus). Sevišķi iepriecināja pēdējā, ko Latvijā dzirdējām bieži, trimdā pavisam reti. Mazajai dziesminai ir savs īpašs folklorisks šarms, kas šajā vakarā it labi izcēlās. Prieks bija redzēt komponistu Jāni Norvili atkal diriģenta tribīnē, šoreiz vadot savas tautasdziemu apdares — Puri, puri un Viena meita Rīgā dzied. Dziesmas atmirdzēja tīri un dinamiski nosvērti, mūzikāli lokāni un spirgti. Liekas tomēr, ka pirmajā dziesmā latgaļu valoda būtu piemērotāka, illustrātīvi iespaidīgāka. Pirmo daļu noslēdza Viestura dziedātāju 4 Em. Melngaiļa tautasdziesmu apdares (Dzēru, dzēru krodziņā, Dziedati, meitiņas, Uz akmeņa malku cirtu, Rikšiem bērīti es palaidu) Jāņa Baruša korrektā un disciplīnētā tulkojumā.

Visa otra daļa bija veltīta Em. Melngaiļa skaņradei, no kuŗas pašā sākumā dzirdējām divas sieviešu koŗa dziesmas — Beidzamās rozes sēju un Meitas gula ābolā. Abas veidojās mūzikāli viegli un pievilcīgi. Nākošās tautasdziesmas jauktam koŗim vadīja Alma Skudra-Kārkliņa. Te brīniškā lībiešu meldija Kade pārnāksi, bāleniņ un draiskā Cīruļa vedības ar Arianas Liepiņas solo partiju. Ja pirmā tempos un illustrācijā varēja būt dzīvāka, otrajā netrūka ne prieka, ne humora.

Valdis Aldiņš vadīja Melngaiļa dziļdomīgo Tumša nakte un Senatne (Rainis). Izpildījumu raksturoja mūzikāli sonors kuplums un, sevišķi Senatnē, intelligenti pārliecinoša dzejiskā satura interpretācija.

Ļoti spoži izskanēja Mēness starus stīgo (Aspazija), ko sevišķi iecienījuši Amerikas un Kanadas latvieši visās Melngailiādes pieminās. Līgotņu virknē Jāņuvakars tomēr varējām vēlēties vairāk ritmiskas stabilātes, tāpat košāku un plašāku solistu (Ariana Liepiņa un Jānis Barušs) priekšnesumu. Traucēja arī tenora aizmāršība teksta ziņā (ir „vežu", nevis „vedu"!). Neņemot vērā pieminēto, koris Almas Skudras-Kārkliņas vadībā tomēr dziesmas beigās sasniedza latviešu dzīvotgribās augstāko vēlmi — Līgo!

Visumā kopkoris bija skanīgs, uzmanīgs, basu sektorā mazliet vājāks. Kāds skaists Jāņuvakara atskaņojums gan iemirdzētos, ja tam pievienotos visā plašā klausītāju saimē esošie — vispirms basi, tad tenori, tāpat sieviešu balsis.

Koncerta vidusdaļā dažus vārdus par Melngaili teica šo rindu autors, bet beigās atvadu uzrunu teica māc. Juris Cālītis. Viss koncerts tomēr noritēja zināmā steigas zīmē, tumšiem padebešiem pa laikam pieņemoties un atlaižoties. Līdz ar to atkārtojumi un plašāka publikas atsaucība izpalika.

Imants Sakss

Jelgava gadu simteņos

2.

Jēkaba laikā hercogistē valdīja liela saimnieciska rosība. Galvenā bija lauksaimniecība, bet blakus tai tika zāģēts, austs (Jelgavā, Emburgā u.c.), vīts, kalts, malts, dedzināts un liets (dzelzs un vara cepļi Jelgavā u.c.). Kuģi būvēti Ventspilī.

Šo rosību pārtrauca Pirmais Ziemeļu karš (1656.—1660.). Krievi iebruka zviedru pārvaldītajā Vidzemē, aplencot Rīgu. Aplencējos bija arī vēlākais dumpinieks Steņka Rāzins. 1658. g. zviedru spēku komandēšanu pārņēma pulkvedis Daglass. Viņš ne tikai padzina krievus no Vidzemes, bet oktobrī, bez paŗa pieteikšanas, ieņēma gandrīz visu Kurzemes hercogisti un hercogu Jēkabu ar ģimeni no Jelgavas aizveda gūstā uz Ivangorodu. Saimnieciskā rosība apsīka, līdz 1660. g. maijā hercogu Jēkabu un ģimeni atbrīvoja. Ar lielu enerģiju hercogs ķērās pie hercogistes un koloniju atjaunošanas.

Jelgavā 1663. gadā cēla rātsnamu. Hercogam bija divi dēli — Fridrichs Kazimirs un Ferdinands. Kad 1681. g. 31. dec. hercogs Jēkabs mira, viņa vietā nāca Fridrichs Kazimirs (valdīja no 1682.—1698. g. 22. janv., kad mira). Arī viņš vēl mēģināja atgūt zaudētās kolonijas, bet veltīgi. Kazimira laikā Jelgavā darbojās itaļu opera, vācu teātris un franču kapella. Kad Fridrichs Kazimirs mira, viņa 6 g. vecā dēla Fridricha Vilhelma vietā kā pavaldonis (1698.—1709. g.) nāca Fridricha Kazimira brālis Ferdinands Ketlers.

Lielais Ziemeļu karš (1700. febr. — 1721. 30. aug.) skāra arī Kurzemes hercogisti. 1700. g. febr. sakši, nākdami no Varšavas un Šauļiem caur Jelgavu, apdraudēja zviedru pārvaldīto Rīgu. Saksijas, Polijas un Lietuvas valdnieks šai laikā bija Augusts II (Stiprais). Zviedri, Kārļa XII vadībā, vispirms pie Narvas, Igaunijā, 1700. g. 20. nov. sakāva Krievijas cara Pēteŗa I karaspēku, tad 1701. g. vērsās pret sakšiem. Kārļa XII zviedru

(Turpinājums 5. lp.)

Gunārs Janovskis

Sarkanā krāce

NOVELE

(9. turpinājums)

— Šī man bija skaista diena, — Uldis dzird viņu sakām. Un tad viņš uz sava pakauša sajūt meitenes elpu.

— Es tev gribētu pateikt paldies.

— Sīkums. Par to taču nav vērts runāt.

— Man ir, — ar uzsvaru saka Linda un apliek rokas viņam ap kaklu. Tad viņa piespiež vaigu pie Ulža sejas.

Uldis dziļi ievelk elpu un tad satver abas viņas rokas. Viņš to tā nav gribējis, bet viņa pirksti sāk glāstīt viņas dilbu.

— Uldi? — viņa saka, un viņas balsī ir apvaldīts spraigums.

— Jā.

— Man ar tevi ir tik labi.

Uldis neatbild.

— Vai tev arī? — prasa meitene.

— Jā.

Linda nostājas viņam blakām. Viņa gaida. Viņas roka ir tik tuvu, ka pieskaras Ulža plecam.

— Es tev laikam nepatīku, — viņa beidzot saka.

— Kā tā? Gluži otrādi.

— Tad tu tā nesēdētu.

Uldis veras ārā pa logu.

— Ko tu gribētu, lai es tagad daru?

— Vai man tas tev jāsaka?

Pēc laba brīža:

— Nē. Tev tas man nav jāsaka. Bet es tev kaut ko teikšu. — Viņa balss skan saspriegti. To smacē nemierīga elpa. — Vai tu to vari saprast, ka man ir bail? No tevis: Un no manis paša.

Lindā nicīgi iesmejas degunā:

— Ja tu esi tik bailīgs ,kā tad tu tiki cietumā? Man kādreiz likās, ka tur iesloga tikai drosmīgos.

— Tu mani nesaproti.

— Nē? Tu domā, ka es tevi nevaru saprast?

To viņa saka pavisam klusi. Un tad piepeši viņas balss pieaug stiprumā un tajā ieskanas apvaldītas raudas:

— Es tev pateikšu vienu. Es nemaz negribu tevi saprast. Man pietiek tagad no tevis, tu saproti? Man vienreiz ir diezgan!

— Linda. Rimsties.

— Rimsties? —viņa to mēdī. — Kas tu gan esi par cilvēku! Bet es zinu. Mūs skolā par tādiem māca. Par tādiem vīriešiem kā tu. Tie ir visbīstamākie. Tie ir lēnie. Uzmanīgie. Tie ne pirkstu nepakustinās. Tikai pacietīgi gaida, lai meitenes pašas tiem uzkaras kaklā.

— Linda!

— Tu mani nepārtrauc. Kāpēc tie to dara? Tad nekas nav noticis. Nav vainas. Nav pienākumu. Tu taču pati biji tā, viņi saka. Uldi, kā es tevi tagad nīstu! Vai tu saproti, ka tu man tagad esi pretīgs? Vēl pretīgāks par veco skolotāju? Tas man pieķēra padusē un pie ribām, un reizēm ieknieba te un te. Viņa dvaša bija veca un sastāvējusi. Man viņš nepatika. Bet viņu es tomēr varēju saprast. Tu? Tu esi tāds kā aizmidzis. It kā manis te nemaz nebūtu. Bet es tev pateikšu vienu, un raugi to atcerēties. Tev manis nav un nebūs. Taču aizej pie Dorīnas. Tā tev būs īstā. Bet mani gaida glupais Harijs ar savu motociklu. Pie tā es tagad iešu, vai tu saproti? Un tevi es vairs negribu redzēt.

— Linda. Nedari to.

Bet viņa apcērtas apkārt un izskrien pa durvīm. Tās ar brīkšķi aizcērtas. Un tad skaļi atveras no jauna. Linda iedrāžas istabā, pirkstiem satraukti ķeroties noraisa priekšautu, nosviež to Uldim priekšā uz galda un atkal izskrien ārā. Norīb vārti un steidzīgi skrējēji soļi.

Uldis sēž un skatās ārā pa logu.

Virtuvē sāk ost piedegums. Tās ir zivis, kuras ir apgruzdušas melnas un sāk kūpēt.

Uldis pieceļas, nogriež gāzes liesmu un atsēžas atpakaļ pie galda.

Ārā tumst vakars. Kaimiņu mājas sienā vēl var saskatīt atsevišķus ķieģeļus. Tad tie saplūst un iegrimst tumsā. Tagad tā ir melna siena pret šauru debess strēmeli, kurā vārgi iemirdzas dažas zvaigznes.

10.

Kā gan Linda var niekoties! Un tas notiek nu jau trešo vakaru.

Izpūtēju skaļi rībinādams, piebrauc Harijs un atstutē savu braucamo ietves malā. Tad viņš steidzīgi dodas uz vārtiem. Tikdaudz prāta tomēr Lindai ir — puisi nelaist istabā. Viņa tam priecīgi izsteidzas pretī, sarkana rokassomiņa pār plecu. Gan jau Harijs kaut kā vēl mēģina vilcināties. Reiz pat uzprasīja ūdeni. Bet arī tad Linda zināja, kā puisi noturēt pagalmā, un pasniedza viņam dzeramo pa logu. Viebdamies Harijs bija iztukšojis glāzi.

Tikai paskaties, kā viņa to tagad dara. Viņa satver puisi pie elkoņa un saudzīgi viņu izbīda uz ielas. Tad viņi uzsēžas uz motocikla un trokšņaini aizbrauc. Tā vien liekas, ka viņa reizēm slepus paveras Ulža mājas logos, vai viņš to arī redz, kas notiek un ko viņa dara. Bet Uldim tas ir vienalga. Lai taču viņa skrien ar savu Hariju. Kas viņam tur daļas?

Varbūt gluži tik vienaldzīgs Uldis nemaz nav. Vai viņš citādi sēdētu savā tukšajā istabā, aiz dzeltenajiem aizkariem paslēpies? Pat krēslu viņš tur ir ienesis. Un tad viņš sēž un skatās pulkstenī un gaida Lindu atpakaļ. Bet to viņš dara vienkārši tāpēc, ka viņam nekā labāka nav ko darīt. Bez tam — ir taču patiesībā jāzina, kas ar kaimiņu meitēnu notiek. Nevar viņai atļaut palaisties niekos un aplamībās. Ja šī lieta ilgi turpināsies, būs vien jārunā ar Violetu. Lai druscin pievalda savu bērnu ar karstajām īru asinīm. Tas ir īstais iemesls, kāpēc viņš cauriem vakariem kvern pie loga un vēro ielu. Vismaz to viņš cenšas pats sev iestāstīt.

Kaulos ir nogurums. Nav viegli — pie Laimoņa strādāt. Tā varētu domāt — kas tad tur nu būtu liels, izrakt jaunceļamai mājai pamatus. Bet zeme ir cieta un akmeņaina. Lāpstu vis neiedursi. Viņam jāstrādā ar lauzni un ķirku un izplēstie gabali ar rokām jāiekrauj ķerrā. No locīšanās vien sāp vakaros mugura. Arī ēdiens jāgatavo pašam. Kopš tā vakara, kad piedega zivis, Linda te pie viņa vairs nav rādījusies. Un jāmazgā trauki. Jāuzslauka grīda. Un jāsagatavo azaids nākošai dienai.

Viņš tiešām ir noguris. Cik patīkami — tā pasēdēt pie loga un mazliet atpūtināt locekļus. Pa vaļējo logu nāk viegla vēsma un purina aizkarus. Šai vēsmai gan nav vasaras un ziedu smaržu. Tā ož rūgteni pēc pavarda dūmiem un ceptiem taukiem un ielas asfalta. Bet labi arī tā.

Protams, Uldim nav jāsēž tieši šai tukšajā istabā. Augšā viņam ir vēl divas guļamtelpes, un katrai ir logs. Pa to redzams pagalms un mazliet tālāk aiz žoga apglumējis kanāļa ūdens. Arī kanālis ož. Pēc aļģēm un dūņām, un tā nu vienreiz ir smaka, ko Uldis necieš. Tad jau ielas asfalts ir labāks. Bez tam abās istabās ir pīpējuši kādreizējie īrnieki. Droši vien arī vecais skolotājs. Nekas nevar būt pretīgāks par aukstu dūmu smaku.

Pulkstenis rāda deviņi. Diez, kur gan Linda tik ilgi paliek?

Ulža mugura mazliet sūrst. Visu dienu viņš strādā bez krekla, saulē un vējā. Viņš ir iededzis kapara brūnumā. Viņa dēļ Lindai vairs nebūtu jākaunās, ja viņi kopā ietu uz peldētavu. Bet vai nu viņai tagad vairs peldētava prātā?

Tāds Harijs ar visu savu motociklu tomēr ir īsts neškīstenis. Un ja nu braucot kaut kas notiek? Viņam tas sīkums. Sardzene galvā. Koši sarkana kā tomāts. Bet Lindai? — Netik ne domāt.

Ielas galā nokrācas motors, skaļi norībina vēl atlikušo ceļa gabalu, pabrāžas garām Ulža mājai un, košām bremzes ugunīm žilbīgi spīgojot, apstājas pie Lindas vārtiem. Kā īsts sacīkšu braucējs Harijs šļūcina kājas pa ielas segu. Tā tev, puis, būs pazoles caurас vienas nedēļas laikā.

Tad viņi ilgi stāv pie žoga un pļāpā.

Sāk krēslot, bet viņi vēl vienmēr tur stāv.

Uldis pieceļas. Viņš taču neies te visu nakti sēdēt. Rīt agri jābūt darbā. Nikni viņš noģērbjas un smagi iezveļas gultā. Bet miegs, protams, nenāk. Viņam jādomā par tiem abiem tur lejā. Un tikai kad motocikls, tumsā neganti krācot, padrāžas garām, viņš smagi nopūšas un pagriežas pret sienu.

11.

— Vai tad esat sastrīdējušies? — prasa Violeta.

— Es nezinu, — atsaka Uldis. — Laikam jau. Vismaz Linda pie manis vairs nenāk.

— Ej nu sazini tos jaunos. Un ko tad tu? Sestdienas vakarā pa māju?

— Bija šis tas jāizmazgā. Redzi, cik skaisti vējā žūst.

Pagalmā uz virves vairāki krekli spēcīgi vicina tukšās piedurknes.

— Rīt es tev izgludināšu, Pats nemokies. Bet tagad man jāsteidzas. Citādi vēl nokavēšu darbu.

Viņas soļi aizskan pa ietvi.

Sestdienas vakars. Kādā ziņā tas ir savādāks par citiem vakariem? Bet laikam jau ir. Darba nedēļa ir pagājusi. Kabatā ir kāds nieks liekas naudas. Prāts ir līksms un tramīgs.

Vai nu gluži līksms? Drīzāk tas satraukti prasās pēc līksmes.

Uldis nolemj aizkāpt uz krogu.

Linda stāv, salikusi rokas uz žoga un uz tām atspiedusi zodu.

— Vai tu kur iesi? — viņa prasa.

— Jā.

— Uz kurieni?

— Pie Dorīnas, — gandrīz spītīgi atsaka Uldis.

Linda skatās un nesaka ne vārda.

— Tu taču pati man to ieteici, — viņš pēc maza mirkļa piebilst.

Linda domīgi skatās viņā.

— Un vai tev tas nav vienalga? — viņš tad prasa.

— Jā. Man tas ir vienalga.

Uldis vēl kaut ko gaida. Varbūt Linda tomēr kaut ko sacīs?

— Vai tev kas labāks bija prātā? — viņš beidzot prasa.

Linda skatās viņā un purina galvu.

— Nē, — viņa saka. — Kas gan var būt labāks par Dorīnu?

Viņa atiet no žoga un dodas uz mājas durvīm. Viņas muguras liekumā ir kāda savāda izteiksme. Vai tas bija iespējams, ka viņa raudātu?

Blēņas! — pats sev nosaka Uldis.

Un tad viņš aiziet uz krogu.

(Turpinājums sekos)

ziggyszig ziggyszig
ziggys fantastic foods

Līdzšinējais
TIP-TOP MEATS
delicatessen

Eiropiešu delikatešu un gaļas veikali

Minētajos veikalos jūs vienmēr atradīsit

„SPECIĀLAS CENAS"

1727 Bloor St. W. (pretim Keele pazemja stacijai) ● Yorkdale Shopping Centre ● Fairview Mall ● Ziggy's at Sherway Gardens ● Scarborough Town Centre ● Bramalea City Centre ● Huron Square Shopping Centre, Cooksville, 2500 Hurontario St. ● Westcliffe Mall, Hamilton, Mohawk Rd. & Upper Paradiese ● un šādos LOBLAWS veikalos: 480 St. Clair Ave. West ● 2877 Bayview (Bayview Village S. C.) ● Eastgate Square ● Stoney Creek White Oaks Plaza, London ● 596 Montreal Rd., Ottawa ● 2085 Carlingwood, Ottawa ● 2241 Riverside Dr. (Billings Bridge), Ottawa ● 1040 Princess Street, Kingston.

— PAŠU SKOLA, SAVA SKOLA —
— LATVJU SKOLA —
Latviešu jaunatne,

MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJĀ TAVA VIETA!

**Uzņem jaunus audzēkņus visās klasēs (1. — 13.).
Jaunais mācību gads sāksies š. g. 9. septembrī.
Internātā vairs nedaudz vietu.**

PIEDĀVĀ:
Pilnu vidējo un latvisko izglītību,
trūcīgiem stipendijas.
Stipendijas pieprasāmas līdz š. g. 1. jūnijam.
Uzņem uz pēdējās skolas liecības pamata.

Rakstiet tūlīt direktoram:
**Dr. Z. Vītens, LETTISCHES GYMNASIUM,
44 MÜNSTER/WESTF.
Wienburgstr. 52-54
GERMANY**

Vai latvieši var atļauties apolitisku literātūru un mākslu?

Tas bija temats, ko pārrunāja Latviešu preses biedrības Kanadas kopas paneļdiskusijās Sidrabenē. Paneļa vadītājs R. Norītis norādīja, ka politika reizēm ir negodīga, bet arī latviešu presē tiek aplūkoti politiskas dabas jautājumi un māksla. Zinot, ka mūsu tauta ir svešas varas apspiesta, jājautā, vai varam atļauties tikai apolitisku mākslu un literātūru? Spilgti piemēri vēsturē ir mūsu tautas atmodas laikmeta darbinieki Kronvalds, Barons u.c.

Baiba Rubesa aprādīja, ka literātūra un māksla ietekmē trimdas sabiedrību. Jaunieši lasa mūsu literātūru un vēro mūsu mākslu. Mūsu trimdas sabiedrību savos darbos kritizē rakstnieki Amšlavs Eglītis, Uldis Ģērmanis u.c. Tas nav nekas ļauns, no kritikas nebūtu jāvairās. Jācenšas, lai mūsu augstvērtīgie mākslas darbi būtu nozīmīgi arī politiski, lai pasaule pazītu mūsu māksliniekus. Mūsu devumu mākslā piemin arī komūnistu izdevumi. Runātāja izcēla komponistu T. Ķeniņu kā lielu mākslinieku un arī kā latvieti. Būtu derīgi romānus uzņemt filmās. Pēc B. Rubesas domām trimdā nepieciešama politiskā literātūra un māksla.

Pēc Gunas Ikonas ieskatiem rakstniekam ir grūti atraisīties no politiskiem strāvojumiem, piemēram, mūsu dzejnieki Rainis un Auseklis savos darbos runāja par politisko netaisnību. Pašreizējā trimdā to skaļi izteic dzejnieks Andrejs Eglītis, bet okupētajā dzimtenē Vizma Belševica u.c.

Jānis Mežaks izteicās, ka politiskās diktātūras zemēs valdošā partija nosaka, kā un kas jāraksta, bet ar šādu ierobežojumu mainās mākslas vērtība. Mākslai jātēlo tautas dzīve dzimtenē un trimdā brīvi, neuzspiesti. Dzimtenē mākslinieka iekšējā brīvība ir ierobežota, bet mums tā pastāv. To īpaši savos darbos izmanto dzejnieks Andrejs Eglītis, Niklāvs Strunke u.c.

Maksis Čulītis uzsvēra vārdu „atļauties". Mākslai un literātūrai ar brīviem uzskatiem ir jāatļaujas. Mēs nedrīkstam palikt par dziedātāju putniņiem, kas „izdzied savu sirsniņu karogā". Visi nav dzimuši par ugunsvārdu teicējiem. Mākslas pamatā ir kvalitāte un nekas cits, atzina panelists.

R. Norītis nolasīja dzejnieka Andreja Egliša vēstuli, atsūtītu no atvaļinājuma Somijā. Tanī viņš norādīja, ka brīvā pasaule ir pret pavēļu devējiem mākslā un literātūrā. Pēdējos gados gan dzimtenes mākslā vērojamas individuālisma iezīmes, bet apolitisko mākslu okupanti tur piesietu savos grožos, lai tā neatšķirtos no režīma. Politiskai mākslai jābūt lielai, piem., Solžeņicins u.c. izkliegs pasaulē savas zemes postu.

Debatēs no klausītājiem piedalījās rakstniece Indra Gubiņa, uzsverot, ka mūsu sabiedrība nepieņem kritiku, tiklīdz izsakām brīvāku domu, rakstnieku nosoda. Baiba Rubesa domāja, ka mākslai publika jāaudzina. Juris Kaža no Bostonas izteicās, ka politiska māksla rodas lielu konfliktu laikā un literārie darbi rakstūro savu laikmetu. Arī pretīgu ideju mākslinieki var it labi izteikt. Ja runājam par politiku un mākslu, runājam par divi katēgorijām, kā skatīties uz dzīvi. Dzejniece Ella Andersone no ASV domāja, ka pienācis laiks parādīt mūsu mākslā un literātūrā tautas totālās ciešanas. Vai mūsu mazbērni kādreiz varēs aizmirst Kurzemes ciešanas? viņa jautāja. Mums jāmācās no igauņiem, kas savus daiļdarbus tulko daudzās svešās valodās, tā daudzinot tautas liktenī.

J. Mežaks no paneļa minēja, ka lasītāji bieži pieņem, ka viņu uzskati ir arī rakstnieka uzskati, un ja tā nenotiek, rodas sadursme. Bieži vien lasītāji sagaida mākslā didaktiku. Rakstnieki, kas gājuši pret straumi, ir lielākie. Politiski elementi rakstniecībā vajadzīgi mūsu pašu dēļ. Literātūrai jāatgādina mūsu mērķi. Otrs motīvs ir sevis iepazīstināšana ar citām tautām. Katrs labs mākslas darbs var palīdzēt mūs iepazīstināt ar citām tautām. Galvenais literārā darbā tomēr ir kvalitāte.

Paneļdiskusija par minēto jautājumu izvērtās par bagātīgu domu izmaiņu, debatēs piedaloties vēl Ritai Gālei, Ērikai Kronbergai, Birutai Senkēvičai, Ojāram Ieviņam un citiem klausītājiem. Nobeigumā paneļa vadītājs varēja tikai konstatēt, ka „katram sava pieeja", kā mērķis labāk sasniedzams. Literātu un mākslinieku uzdevums audzināt mūsu jaunatni Latvijas nākotnei. Rakstītājam reizēm jāpeld pret straumi, kā to darījis Rainis, Skalbe un Atmodas laikmeta darbinieki. O. K.

Uz bīstamības . . .

(Turpinājums no 2. lp.)

var saņemt rakstot: Honorable Edward J. Derwinski, M.C., House Office Bldg., Washington, D.C.

Ne visur varam pievienoties prezidentam Niksonam, nereti ir pat jāprotestē, bet zinot, ka bez spēcīgām ASV mūsu brīvība ir apdraudēta, mums prezidents jāatbalsta. Ja komūnistu ietekmētam galējo liberāļu spārnam izdotos prezidentu no amata atstādināt, tad varam būt pārliecināti, ka nākošais prezidents būs bezspēcīgs un sāksies ASV varas noriets.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Ziemeļnieki II daļa	$7.50
Ceļa zīmes Nr. 54.	$2.50
O. Liepiņš — Gustavs Vaza trimdā, rom.	$14.80
Latviešu Sinonīmu vārdnīca	$8.00
J. Venners — Ģimenes mājas augļu dārzs	$6.00
O. Dzērvītis — Atmiņas par LU studentu korp.	$2.00
J. Dūks — Latviešu tauta lielo maldu un iznīcības ceļos 1915 — 1940	$7.50
Ed. Freimanis — Ielas dārznieks, dzej.	$5.00
Kāre— Vienkāršība, dzej.	$6.50
A. Sābris — Lokanums un spīts	$6.00
Elv. Kociņa — Jādzīvo vien ir, rom.	$8.00
R. Aizupe — Sešpadsmit gadi Sibirijā	$12.00
M. Ozolnieks — Dzīves cīņa, stāsti	3.25
V. Kārkliņš — Teika par septiņiem kuģiem, rom.	$8.00
Z. Liepa — Atspulgu nams, dzej.	$5.00
V. Pelēcis — Malenietis karā, atm.	$5.50
P. Krūza — Virtuves māksla	9.60
E. Dunsdorfs — Latvijas vēsture 1710—1800	$22.50
Latvju dainas — Reiņa Birzgaļa ilustr.	8.00
Bergmaņu Valerijas — Velga, rom. I	6.00
Oļģerta Liepiņa — Stirnas pār kalniem I—II	15.00
Ceļa zīmes Nr. 53	2.50
G. Janovskis — Kur gaili nedzied, rom.	7.50
Al. Grīns — Trīs Vanagi, rom.	6.00
A. Barons — Paaudžu mezglos, rom.	6.00
Andr. Eglītis — Audiet mani karogā, dzej.	4.00
Indriķa Livonijas chronika	6.00

DV GRĀMATNĪCA

491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5. Tālr. 921-7121

Pārsniedzot $10 pasūtinājumu, pieskaitiet 5% pasta izdevumu segšanai. Zem desmit dolariem 10 % pasta izd.

Septembŗa beigās DV CV izdevumā iznāks

LAIKS, TELPA, ĻAUDIS

(DV organizācija 25 gados)

Redaktors Vilis Hāzners

Grāmatai ap 500 lp., 100 fotoattēli un dokumenti. Grāmatā plašāk aplūkoti līdz šim maz iztirzāti jautājumi, kā: Latvijas neatkarības aizstāvēšanas iespējas Otra pasaules kaŗa laikā, Latviešu leģiona dibināšana, dzīve Cēdelgemas nometnē, DV organizācijas pirmsākums, cīņa par kaŗavīru tiesībām u.t.t.

JELGAVA GADU SIMTEŅOS

(Turpinājums no 3. lp.)

kaŗaspēks steidzās uz Rīgu caur Valku un Cēsīm. Spilves kaujā pie Rīgas 1701. g. 9. jūlijā zviedri sakāva Augusta II sakšus. Tos padzenot, devās uz Koknesi, Bausku, ieņēma un nocietināja Jelgavu, galvenajiem spēkiem dodoties uz Virgu (starp Liepāju un Priekuli), kur pārziemoja.

Kad zviedru galvenie spēki 1702. g. atstāja Virgu, Latvijā sākās krievu iebrukumi — ar partraukumiem no 1702.—1710 gadam. No šiem iebrukumiem Kurzemes hercogisti un Jelgavu tieši skar divi: 1705. g. Jelgavu ieņem krievi un to atstājot saspridzina visus nocietinājumus.

Izšķirīgajā kaujā pie Poltavas (1709. g. 27. jūn.) zviedri zaudē krieviem, un rudenī Jelgavā atkal ienāk krievi — Pēteris I ar savu feldmaršalu Šeremetjevu, no Jelgavas vadot Rīgas aplenkšanu, kas beidzās ar Rīgas kapitulāciju 1710. g. 4. jūlijā. Līdz ar to visa Vidzeme un Latgale, vairāk nekā 200 gadus (līdz 1918. g.) noklūst krievu jūgā. 1710. g. mērī izmira trešā daļa no Jelgavas iedrīvotājiem. Turpmākā kaŗa darbība Baltiju vairs neskar, izbeidzoties ar Nīštates miera līgumu 1721. g. 30. augustā.

1710. g. maijā Kurzemē atgriezās tagad jau pieaugušais (18 g. v.) Fridrichs Vilhelms. Viņa valdīšanas laiks bija īss: 1711. g. 21. janvārī, atceļā no savām kāzām (ar cara Pēteŗa I — Lielā — brāļa meitu Annu) Krievijas galmā, viņš nomira. Kurzemes hercogisti turpināja pārvaldīt tagad par hercogu kļuvušais Ferdinads (no 1711. līdz 1737. g. 4. maijam). Viņš mira 82 gadu vecumā, neastājot pēcnācēju. Līdz ar viņu izbeidzās Ketleru ģimene.

1737. g. jūnijā par hercogu kļuva Kurzemes muižnieks Ernests Johans Bīrons (pārvācojies latvietis?). Vecās ordeņa pils vietā Ernests Bīrons 1738. g., pēc Bartolomeo Frančesko Rastrelli projekta, lika celt jauno Jelgavas pili (Rundālē jau 1736. g.). Krievi Ernestu Bīronu deportēja uz Sibiriju 1740. g. novembrī, bet atbrīvoja 1763. g. janvārī. Būvdarbus pabeidza 1770. gadā, Rastrelli personīgā vadībā, piedaloties vācu un italiešu māksliniekiem. 1739. g. Jelgavā cēla baznīcu reformātiem, bet 1743. g. pie tirgus laukuma būvēja jaunu rātsnamu. No 1740. līdz 1758. g. Kurzeme bija bez hercoga, neskaitot kandidātus.

1758. g. muižnieki par hercogu ievēlēja Kārli fon Vetinu, līdz Ernesta Johana Bīrona atbrīvošanai 1763. gada janvārī. 1763. g. Jelgavā atvēra pirmo grāmatu tirgotavu. No 1767. g. sāka iznākt pirmais vācu laikraksts. Bīrons valdīja līdz 1769. g. novembrim, kad valdīšanu atdeva dēlam Pēterim Bīronam. No 1769. līdz 1919. gadam Jelgavā darbojās Štefenhāgena spiestuve. Johans Fridrichs Štefenhagens (1744.—1812.) 1769. g. ieguva īpašumā K. Lītkes spiestuves iekārtu un no hercoga Bīrona atļauju iespiest latviešu dziesmu grāmatas, mācību grāmatas vācu un latviešu valodā, kalendārus un laikrakstus. Uzņēmums bija tā laika lielākais latviešu grāmatu izdevējs. Sākot ar 1770. g. spiestuve sāka izdot pirmo latviešu kalendāru Kurzemē: Jaunā un vecā latviešu laika grāmata (sāka iznākt 1766. g.,), Zemnieku laika grāmata (no 1758. g.?), ko turpināja izdot līdz spiestuves nodegšanai 1919. gadā.

1770. g. jūnijā Pēteri Bīronu kronēja par jauno Kurzemes hercogu. 1775. g. Pēteris dibināja Academia Petrina (Pēteŗa Akadēmija — Hercoga Pēteŗa ģimnazija). 1778. g. Jelgavā cēla baznīcu pareizticīgiem. Kurzemes hercogiste kļuva par vienu no Krievijas gubernām 1795. g. 15. aprīlī, kad krievi piespieda hercogu Pēteri Bīronu atkāpties. 1797./98. g. Štefenhāgens iespieda Latvisku Gada Grāmatu. No 1797. g. sāka ķert latviešu rekrūšus krievu armijai. Dienesta ilgums bija 25 gadi (no 1705.—1793. g. uz visu mūžu; no 1793.—1834. g. uz 25 gadiem; no 1834. g. — uz 20, tad 15 un 10 gadiem, līdz 1874. g. ieveda vispārēju kaŗaklausību uz 6 gadiem; flotē 7, tad uz 5 un vēlāk — 3 gadiem).

Pēc revolūcijas Francijā, Jelgavas pilī līdz ar galmu 1798./99. un 1805./07. g. uzturējās vēlākais Francijas karalis Ludviķis XVIII.

Koku pļāvējs Abitibi sabiedrības mežā sagatavo malku savām papīrfabrikām. (Skat. rakstu 16. lp.)

Mūsu bērni angļu laikrakstos un radio raidījumā

Birminghamas Burnvillas skolā mācās 28 tautību bērni, starp tiem arī četri latvieši — Blezūra ģimenes divi dēli un divas meitas. 26. jūnija Birmingham Mail un Birmingham Evening Mail izdevumos bija ievietotas bērnu grupu fotogrāfijas, kur redzami arī Anita un Ojārs Blezūri latviešu tautas tērpos. 27. jūnijā BBC televīzijas programma pārraidīja sarunu ar skolas pārzini Barnetu, kam sekoja intervijas ar skolniekiem. Piecus bērnus aicināja pateikt kaut ko savā valodā; runāja grieķis, vācietis, zviedrs, kroāts un — latviešu Ojārs. Pēc Ojāra teikuma reportieris paskaidroja, ka tas teikts latviski un lūdza Ojāru to pārtulkot angliski. Blezūru bērni jau vairākkārt pārstāvējuši latviešus gan skolas, gan citos sarīkojumos, piedaloties mūzikas programmās ar kokles spēli un dziesmām, kā arī tautas dejām. Kopā ar citiem DVF Birminghamas nodaļas jauniešiem tie izveidojuši tautas deju kopu Sienāzīši, kas labi pazīstami ir latviešiem, ir angļu sabiedrībā.

Pārbēdzējs cildina Rīgas baletu

Baletzvaigzne Michails Barišņikovs 26. jūlija vakarā CBC televīzijas radītājā Toronto runāja veselu stundu, kā arī iestarpināja baletu. Tas bija viņa pirmais brīvais publiskais priekšnesums Ziemeļamerikā. Pēc Maskavas Lielā baleta pēdējās vieszrādes O'Keefe centrā Toronto Barišņikovs atdalījās no savas baleta trupas un pa skatuves sāndurvīm devās uz automašīnu, kas viņu gaidīja.

Intervijas laikā 26 g. vecā Michaila Barišņikova izteicieni CBC intervētājam režisoram Harijam Raskam bija ar melodrāmatisku nokrāsu, ka „dzīve ir bīstama, ļaudis bieži mirst dzīves alku dēļ". Barišņikovs atzina, ka viņa situācija kā pārbēdzējam nav patīkama. Ar krievu valodas tulces palīdzību viņš turpināja: „Varbūt tā bija kļūda, liktenīga izšķiršanās, bet es jutu, ka izdevība jāizmanto. Ikviens var kļūdīties."

Viņš pastāstīja, ka dzimis Latvijā, Rīgā; jau kā zēns viņš vienmēr interesējies par sportu, vingrošanu, bet jūsmojis arī par mūziku un sapņojis kļūt par pianistu. Interesi par baletu ierosinājis viņa tēvs inženieris, bet arī mātei, kas strādājusi modes salonā, paticis apmeklēt baleta izrādes. Toreiz tās kā zēns noskatījies arī Michails. Michails Barišņikovs par latviešu baletu intervijā izteicās ļoti atzinīgi, tas esot uz augsta mākslinieciska līmeņa, ko gan vairums televīzijas skatītāju neuzzināja, jo tulce, kas tekoši runāja arī krieviski, šos izteicienus nepārtulkoja. Viņš baletu sācis studēt 12 gadu vecumā. Viņa pārbēgšana neesot saistīta ar politiku, izraugoties Ziemeļameriku par savu jauno mājvietu. „Esmu šeit tāpēc, ka vēlos strādāt ar interesantiem choreografiem, jauniem baleta partneriem un jaunās baleta sabiedrībās, lai varētu augt savā mākslas dzīvē," paskaidroja Michails Barišņikovs. Viņš ar platu smaidu noraidīja jebkādu romantiku ar 25 g. veco amerikānieti Kristīnu Berlini, kas bijusi tikai tuvs draugs un palīdzējusi pārbēgt.

Intervijas laika Barišņikovs runāja tikai krieviski, bet arī valodas nepratēji varēja sajust labu daļu viņa personības. Intervijas beigās viņš pateica dažus vārdus angliski: „How do you do? Very nice to meet you!" Viņš pateicās Kanadai un tās valdībai, kas izprot viņa stāvokli, tāpēc vēlas tai izteikt pateicību ar savu mākslu. Vietējie mākslas recenzenti raksta, ka Barišņikova dejas māksla esot ļoti pievilcīga, jo viņam nepiemītot Nurējeva lepnās bravūras un arrogances.

Pēc intervijas skatītāju iepriecināja priekšnesums, Barišņikovam dejojot Lielajā baletā. Tas bija uzņemts franču televīzijas filmā. Silfīdā Barišņikovs dejos Džeimsa lomu ar partneri solisti Veroniku Tenanti, un to izrādīs 14. un 16. augustā Ontario Place forumā Toronto. The New York Times baletkritiķis Barns raksturojis Barišņikovu par augstas klases klasiskā baleta dejotāju, labāko, kādu jebkad izaudzinājis krievu balets. Labas atsauksmes devis arī The Toronto Star mākslas kritiķis Urjo Kareda, raksturojot Barišņikovu par iejutīgu un maigi poētisku dejotāju, kas izceļas ar savu vīrišķīgo eleganci, fainomenāliem lēcieniem un piruetēm. —ls—

Jānis Endziņš aizsaules ceļos

DV apvienībai ASV ziemeļrietumos, kuŗas sēdeklis ir Takoma, Vašingtonas pavalstī, pēdējie gadi bijuši liktenīgi, jo tā vienu pēc otra zaudējusi savus darbīgos biedrus. Pag. g. mūžībā tika aizsaukti Laima Pakalna un Artūrs Ullis, kas bija ilggadēji DV apvienības biedri, bet šī gada 14. maijā viņiem pievienojās apvienības dibinātājs un ilggadējais priekšnieks Jānis Endziņš.

Nelaikis bija dzimis 1910. g. 5. jūlijā Rūjienas Purmaļos daudzbērnu ģimenē (4 dēli un 5 meitas). Divi brāļi virsnieki, no kuŗiem viens kritis austrumu frontē, otrs dzīvo Austrālijā; trešais brālis, bij. tautskolu inspektors, nesen miris Vācijā. No 5 māsām 2 mirušas, pārējās dzīvo Latvijā. Jāni Endziņu vācu okupācijas laikā par aktīvu darbību pretestības kustībā apcietināja un nosūtīja uz

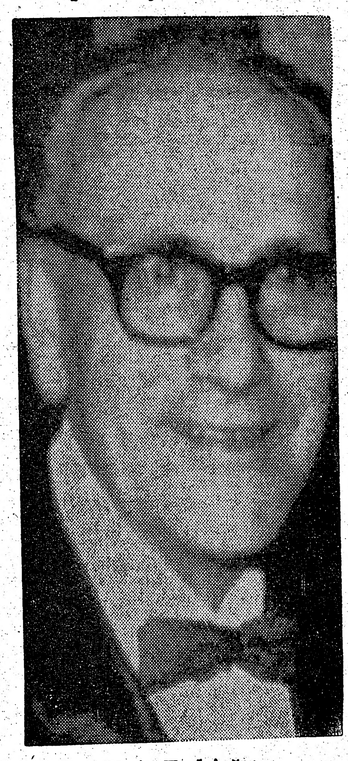

Jānis Endziņš †

austrumu fronti. Vācijā viņš krita angļu gūstā, bet pēc atbrīvošanas pārnāca uz Blombergas nometni, kur bija DV nodaļas organizētāju vidū, kur viņu ievēlēja par valdes priekšsēža vietnieku. Pēc ierašanās ASV 1950. g., J. Endziņš apmetās Takomā, bet vēlāk pārcēlās uz Longvjū, kur darbojās līdz pēdējam brīdim. J. Endziņam par nopelniem piešķirti DV goda un atzinības raksti, kā arī apbalvots ar DV zelta krūšu nozīmi. Aizgājējs gukdīts Takomas Jaunās kapsētas latviešu nodalījumā, svētbrīdi vadot mācītājam J. Cilnim un atvadvārdus sakot daudziem DV apvienību un citu organizāciju pārstāvjiem. No Takomas latviešu draudzes atvadījās Fr. Kaufmanis, no Latviešu biedrības Vašingtonas pavalstī A. Berkolds, E. Vērzemnieks no Takomas un A. Krūms no Longvjū nodaļas. P. M.

Divas Kārļa Marksa neveiksmes Anglijā

Birminghamas pilsētas izglītības komiteja bija paredzējusi izdot ticības mācības rokas grāmatu 130 Birminghamas vidusskolām. Šajā grāmatā 41 lappuse bija veltīta komūnismam, bet 38 lappuses kristiānismam, hinduismam un humānismam.

Par šo izdevuma saturu sacēlās liels uztraukums ne tikai pilsētas valdē, kur vairākums gan ir strādnieku partijai, bet arī konservātīviem ir sava teikšana, bet vēl vairāk bērnu vecākos. Par to rakstīja arī lielā prese, piem., The Daily Telegraph izglīt. lietu korespondents J. Izbickis rakstā: „Tā Kārlis Markss tika taisīts Birminghamā", jautā, vai ir pareizi, ka 90.000 skolēniem atklāti mācīs par komūnismu, pie kam skolotājiem nebūs jābaidās, ka tos var apvainot komūnisma propagandas sludināšanā. Ja jau vēlas bērnus par komūnismu informēt, tad jāinformē arī par komūnisma izpausmi — koncentrācijas nometnēm, brīvības apspiešanu, ticīgo vajāšanām u. t. t.

Dzīva lasītāju vēstuļu apmaiņa norisinājās Birminghamas laikrakstā Birmingham Post, kur ļoti labi pamatotu vēstuli bija iesūtījis mūsu tautietis I. Piķelis un vēlāk arī DVF preses referents J. Rolavs. Polemika bija karsta un neapšaubāmi pierādīja pretargumentus pret „ticības mācības" jauno grāmatu. Tomēr pilsētas valde pie sava lēmuma palika.

8. jūlija laikrakstos parādījās cita ziņa: The Daily Telegraph rakstā „Komūnisma mācība atzīta par pretlikumīgu" pastāsta, ka jaunā rokas grāmata neesot skolās atļauta, jo nesaskanot ar 1944. gada izglītības nodaļas lēmumu.

Tā nu Kārlis Markss īsā laikā piedzīvoja divas neveiksmes: vispirms Haigētas kapsētā Londonā no viņa 7 pēdu augstā kapa pieminekļa pjedestāla nogāzta 4 pēdu augstā galvas skulptūra, kas pie tam tik ļoti bojāta, ka paies ilgāks laiks, kamēr to salabos (kur nu Intūrists vedīs padomju tūristus „svētceļojumā" Londonas apskates laikā!?). Otrkārt, viņa mācību atzīst par nevēlamu jaunatnei, ko tik viegli var iejūsmināt. A. L.

Latvijas armija 20 gados

1940. g. izdevuma pārspiedums (Ofsetā), kas iznāca Latvijas brīvvalsts laika beidzamās dienās, ģen. H. Rozenšteina virsredakcijā, iznāks vēl pirms Ziemsvētkiem apgādu AKA un GAUJA izdevumā.
Šim lielformāta izdevumam ir 453 lp. un 302 uzņēmumi un kartes.

Grāmatas cena $ 25.—.

Pasūtinot un samaksājot līdz š. g. 15. augustam $ 20.—. Pasūtinot 5 vai vairāk eks. līdz tam pašam laikam, līdz ar samaksu, cena $ 19.—.
Bez tam katrs pasūtinātājs piedevām kā prēmiju saņems kapt. A. Kontrovska grāmatu „Kādiem mums jābūt" (Vadonis morālā audzināšanā).

Visi pasūtinājumi līdz ar samaksu adresējami:

R. KRŪKLIŠA GRĀMATNĪCAI.
511Charles St.,
East Lansing, Mich. 48823, U.S.A.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

T.L. Kred. sab.
HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North,
Hamilton, Ont.,
L8R 2T8

MAKSĀ

6% par noguldījumiem
7% par 1 gada ilgtermiņa noguldījumiem
8% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem
9% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem (% saņemot termiņa beigās).

Minimālais ilgtermiņa noguldījums ir $2000.00. Visi naudas noguldījumi apdrošināti. Dzīvības apdrošinājums līdz $2,000.00 procentuāli atkarībā no biedru vecuma iemaksāšanas brīdī.

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00,
māju obligācijas līdz $50.000.-.

Toronto birojs pirmdienās slēgts.

Tas atvērts: otrd. — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vakarā, piektdienās no 10 rītā — 8.00 vak. Sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

Hamiltonas birojs
atvērts otrd. un ceturtdien no 6.30 vak. — 9 vakarā.
Tālrunis 529-7939

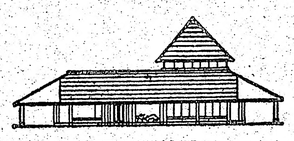

PEEL CHAPEL
2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORKE CHAPEL
2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJI

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
221-1159

romāns

(45. turpinājums)

Tikai tais reizēs, kad pasaule draud mani sašķaidīt, kad prāts — nervu mudžekļos sapinies — padodas neprātam, man pašam gar acīm plaiksnās sirreālas vizijas. Tad es varētu lasīt sirreālu dzeju; lasītu tumsā, ja aizvaloda būtu rakstīta fosforizētiem burtiem. Bet tagad diendienā kļūstu veselāks, normā lāks — tāds pilsonis, kas pieņemdams sabiedrībai ar līdzsvarotu domāšanu. Kļūstu īstenības cilvēks — tāpēc sāku rāties par sirreālismu.

Pēc desmit dienām mani laidīšot mājās. Apstulbis aiz līksmības, atgriezīšos brīvo ļaužu pulkos. Bet vai aizgājušie draugi vairs nāks mani apciemot? Nenāks — ja no manis būs aizgājis izmisums.

Tavs tēls, Iris, sāk izbalēt — tāpēc rakstu ar vieglāku, mierīgāku roku. Dažās lapās tik kārtīgs reālisms, ka varbūt pat Umuram patiktu. Kad mani izlaidīs, vairs negribēsies rakstīt. Tava dvēsele, Iris, vairs nenāks ciemos; tevi nomainīs sievietes ar pilsētas smiekliem, saules sakarsētu miesu un veselās smadzenēs piedzimušiem vilinājumiem.

Vai būs vērts no šejienes iziet? Dzīvošanai ar tevi, Iris, ir pārīstenības skaistums. Bet kā iespējams palikt nebrīvībā, kad durvis atveras, un vari aiziet neatskatīdamies? Būs jāsaņem brīvības laime — nē, būs jāatdod nebrīvības laime pret brīvības puslaimi: tava mīlestība, Iris, pret svešinieču pusmīlestību.

* * *

„Mana dzeja ir sirreāla," Viktors paziņo.

Viņš noliek man priekšā kladi ar krāsainiem vilņiem uz vāka un nosēžas blakus. Jūtu: Viktors grib labprātīgi padoties manam spriedumam.

Pašķiru pirmo lapu:

Meitene līdzīga paeglim
sēž man blakus un duļ,
Dziļi, dziļi duļ,
un es nespēju braukt.
Paņem stūri, tu — paegļu meitene,
brauc ātrāk un ātrāk,
jo mašīnai manai
nav bremžu!

Tas viss. Gribu vaicāt par dzejoļa domu, bet baidos, ka varētu izrunāties aplam un apvainot autoru.

„Neparasta aina — meitene kā paeglis automobilī," piezīmēju un pašķiru lapas. Lasu atziņu:

Nedod svešam sunim kaulu,
jo tas dzīvnieks varbūt ir slims
un izplata slimības dīgļus.
Būtu labāk,
ja tas dzīvnieks drīz nobeigtos.

Iesmejos: „Vai nebūtu vēl drošāk katru suņuku steidzīgi nošaut?"

„Tā būtu varmācība."

„Vismaz aša nāve. Lopiņam nebūtu jānokrīt aiz bada."

„Lai par suni gādā saimnieks, kas to pazīst."

„Bet ja sunim nav saimnieka — ja suns ir hipiju sugas?"

„Par to nesmu domājis," Viktors atzīstas.

„Arī daudzi hipiji esot slimi. Vai pārtraukt par vinie rūpēties? Labs saimnieks par savu krūmu čigāniem gādā, kaut arī tie būtu zirgu zagļi."

„Hipijs nav suns."

„Abi Dieva čigāni; abi var izplatīt slimības."

Viktors klusē. Ir diezgan prātīgs, lai turētos šaipus strīdam.

Acis iebrien nākošajā lappusē. Tintes traipos un labojumu mudžeklī iejaukta kaut kāda doma.

„Šī būtu jāpārraksta," Viktors atzīst.

Seko braukšanas filozofija: „Ja sareizinot mīnusu ar mīnusu dabūjam plūsu, tad arī divi aplami braucēji klizmas neradīs. Ja viens brauc pareizi, bet otrs nepareizi, ad sadursme kā pasūtināta."

„Atjautīgi izdomāts, bet nebūs pareizi. Braukšana nav algebra."

„Lai nav pareizi — ka tikai atjautīgi un oriģināli: Ogdens Našs sarakstījis lielākās aplamības, bet vinam ceļ piemineklus. Pikaso glezno vājprātības."

„Tev piemineklī necels," padzirdu cinismu. „Tavā vājprātībā aizvien kaut kādas prāta mieles saglabājas."

„Par Našu nekā nezinu," atzīstos, „bet Pikaso reprodukcijas, cik esmu redzējis, mani kaitinājušas. Pikaso mēdās! Smejas man acīs tik ilgi, līdz atzīstos, ka esmu muļķis — nevis schizofreniķis vai vājprātīgais, — bet ikdienas vientiesis — kam prāts nožēlojami vesels. Pikaso savos audeklos dzemdē vājprātību, lai ģeniālajiem schizofreniķiem būtu par ko priecāties."

„Hei, Gunti, tu nevari izsisties ne līdz īstas vājprātības, ne ģenija paradīzei," cinisms smejas. „Tāpēc aizvien iekrīti pūļa ēnā — kā —"

‚Atstāj salīdzinājumus, cinism!" zobojos pretī. „Liekvārdība! Izkurtējis stils!"

„Muļķis tu neesi — tikai tradicionālists," Viktors mani mierina. „Ja tu te ilgāk paliktu, es tevi pārtaisītu."

„Vai tas būtu vērts?"

„Būtu gan! Neesi tik vecs, ka jāizkrīt no laikmeta ratiem. Modernisti turas jauni."

„Tu esi no braucēju cilts," saku, pāršķīris atkal lapu un ieraudzījis sporta auto.

„Jā, uz spēkratiem un braukšanu esmu uzkurbulēts. Tāpēc mani dzejoļi ir ceļu idilles, auto odas, ekskursiju balādes."

„Vai var tik daudz rakstīt par vienu temu? Nav jākaujas ar atkārtošanos?"

„Svaigi izteicieni jāmeklē — ākīgas domas, spoži paradoksi. Vai tu grūtību dēļ savu mīlestību pamestu?"

„Nē — drīzāk aiz viegluma."

„Tikai ja esi iemīlējies, vari trakot. Mierā psichadēliska dzeja nerodas."

„Nezinu — pats nerakstu."

„Tu esi miera maiss, tev bumba pie kājas, tāpēc ar gliemezi var iet skrieties! Braucējs esi tūļīgs, vai ne? Prātīgs, uzmanīgs? Es aizsvilstos, tikko satveru stūri!" Viktora acis iezibsnījās: „Turu viskija pudeli starp kājām — laižu ar simt jūdzēm stundā!"

„Policisti nepanāk?"

„Viņi mani neizārstēs! Samaksāju sodu, atpūšos cietumā, braucu atkal. Lai riepas kliedz, lai vējš rūc gar ausīm!"

„Var nosisties un nosist citus."

„Protams, ka var! Tāpēc esmu šeit. Pēdējo reizi uzlaidu uz simt desmit. Draugs un skuķis zaga no manas pudeles. Lai zog — man vēl bija pusducis somā! Bija tāds brauciens, kā kad visas elles būtu jāsašķaida! Uz Klinšu kalniem! Tur velnu gravas un kalnu katedrāles. Ielejās puķu valstības. Viss kā dzeja — varenības un mūžības eposs. Pie Banfas draugs teica, lai nomierinos. Bet vai es uzklausīšu, kad visas ceļmalas pilnas krāsainas lirikas, kad mana pārgalvība aizrāva meitenēm elpu? Reizēm piestājāmies izvārtīties zālē — tad lidojām atkal. Līkumos palēnināju uz astoņdesmit. Pēkšņi uz ceļa tupēja klints gabals — nogāzies no kalna! Rāvu spēkratus sāņus, bet tur bija grava! Kas tālāk notika — nezinu. Pamodos slimnīcā no sāpēm. Galva kā bluķis — satīta, sasieta, ka ne pakustināt, roka pakārta stienī virs gultas — gruzd kā sprikstīs iebāzta. Esmu viduslaiku inkvizīcijas bluķī; zem manis kurina rāmu uguni, lai tulznas uzsitas lēnām, lai izžūšanas gaita liktos bezgalīga. Mēģinu kliegt, bet kunkstēšana vien iznāk. Atnāk māsa, saka kaut ko, dzirdina pa salmu un sadod narkozi. Sāpes saplok, aizmiegu. — Deviņus mēnešus biju tai slimnīcā, tad mani atveda šeit."

„Kas notika ar draugu un meitenēm?"

„Beigti."

„Dabūji sodu?"

„Protams. Pāris gadu šai trako namā — bet maijā tikšu ārā."

„Tad taču tu pierimsies?"

„Noteikti — jo nav vairs braucamā."

„Ko darīsi?"

„Studēšu. Varētu atgriezties flotē, bet diezin vai ņems atpakaļ."

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Kanadas DV 25 gadu atceres dienu rīcības komitejas sēdē 26. jūlijā pārrunāja šo dienu norisi no 3. līdz 11. maijam nākošgad Toronto. Iecerēti vairāki lielāki sarīkojumi, paredzot arī tautas deju uzvedumu, teātra izrādi, DV vīru kora piedalīšanos, filatelijas un numizmatikas izstādi u.c. Tuvāk šos sarīkojumus kārtos saziņā ar attiecīgo vienību vadītājiem, kas nāks ar saviem ierosinājumiem un ieteikumiem. Paredzēta arī balle 10. maijā Four Seasons-Sheraton viesnīcā.

● Sidrabenes nometnē laikā no 4. līdz 18. augustam māc. J. Cālīša vadībā īpašu programmu veltīs jauniešiem vecumā no 13—16 gadiem. Skolotāja J. Vāgnere apmācīs meitenes un zēnus peldēšanā, bez tam paredzēti viesu lektoru referāti, diskusijas par audzināšanu, skolu, ģimenes jautājumiem, apkārtnes ietekmi, jauniešu attieksmēm u.c., nodarbības un vakaros ugunskuri. 11. augustā Sidrabenē notiks sporta svētki ar dievkalpojumu pl. 10 rītā, ko vadīs māc. J. Cālītis; notiks sacensības vieglatlētikā un volejbolā ar Saulaines viesiem nometnotājiem. Nometne latviešu valodas nepratējiem ar speciālu programmu no 18. līdz 25. augustam Māras Pētersones vadībā. Līdz šim pieteikušies 15 nometnotāji. Pieteikšanās pie nometnes administrātores Z. Kalnas, tālr. 275-3237 vai Sv. Andreja baznīcā, tālr. 924-1563.

● Saulaines 20 nometnotāji ar vadītājiem un māc. I. Gaidi 18. jūlijā ciemojās Sidrabenē. Notika kopīgas nodarbības un pārrunas ar Sidrabenes nometnes vadītājiem un māc. J. Cālīti. Abu nometņu vadītāji apspriedās par nometņu savstarpējiem apciemojumiem bērnu un sporta svētkos, kā arī par kopīgu izbraukumu rīkošanu, pievēršot vērību ne tikdaudz savstarpējai sacensībai, bet uzsverot abu nometņu sadraudzību.

● No Rietumvācijas Otavā pie tuviniekiem ciemojas prāvests Dr. Visvaldis Sanders, kas apmeklēs arī Toronto un 4. augustā pl. 11 piedalīsies dievkalpojumā Tālavā, pēc tam pl. 1 sekojošā draudzes pēcpusdienā draudzes nama zālē referēs par tematu Karš un kristietība. Uz apmeklētāju vēlēšanos viesis pastāstīs arī par pašreizējo stāvokli Vācijā un dalīsies iespaidos, kādus guvis okupētās Latvijas apmeklējumā pērnvasar. Tālavas pārvalde klās kafijas galdu apmeklētāju pacienāšanai. Var ņemt līdz arī groziņu. Pēc tam saviesīga dzīve ar deju pie jaunā skaņu lenšu atskaņotāja.

● Latviešu katoļu vienības Mežciema gadskārtējā Rudzupuķu balle 3. augustā ar deju pie skaņu plašu mūzikas draudzes mājā. Dāmu komiteja būs klājusi aziaida galdus apmeklētāju pacienāšanai. Svētdienas priekšpusdienā dievkalpojums pie Krusta, pēc tam informācijas sanāksme par Mežciema izveidošanu un apsaimniekošanu.

● Jaundibinātais Latviešu studentu teātris sācis iestudēt angliskā tulkojumā Mārtiņa Zīverta viencēliena lugu Tvans, kuŗa pirmizrāde paredzēta Daudzkultūru teātŗa apvienības gadskārtējā festivālā 1. novembrī Sv. Lorensa mākslas centrā. Lugu iestudē kanadiešu režisors A. Tolmans. Latviešu studentu teātris maijā saņēma 2100dol. valdības daudzkultūru ministrijas piešķīrumu, lai iepazīstinātu kanadiešu publiku ar mūsu drāmatisko literatūru. Teātŗu grupa paredzējusi arī mazākus teātriņus uzvedumus, kā kabarē, bērnu teātri, dzeju lasīšanu u.c. uzvedumus. Studentu teātris meklē manuskriptus, tēlotājus, režisora palīgu, dekorātoru, skatuves meistaru, apgaismotāju, grimētāju. Tuvāka informācija pie Imanta Purva, tālr. 481-6973. Adrese: 160 Woburn Ave., Toronto, Ont.

● Latviešu pagastā DV Druvas un Bramptonas nodaļa rīko 17. augustā šaušanas sacīkstes un pēc tam zaļumballi A. Kalniņa saimniecībā. Vanadzes gādās par viesu pacienāšanu ar azaidu.

● Latvisko paražu kopēju Burtnieku kopas vasaras saiets jumja zīmē 10. augustā Tālavā J. Vandeļa vasarnīcā, bet 16. augustā kopas saiets Montreālas draudžu lauku īpašumā Tērvetē J. Paliepa vasaras mājā — klētiņā, kas būvēta pēc senlatviešu klēts parauga ar pirti.

● Gaŗezera ģimnazijā, kas mācības uzsāka 29. jūnijā ar 152 skolēniem, 4 audzēkņi ir arī no Kanadas. Par mācībspēku darbojas Latviešu nac. apvienības Kanadā padomes prezidija priekšsēdis V. Upeslācis, mācot sabiedriskās zinātnes. Gaŗezerā V. Upeslācis arī lasījis referātu par latviešiem aktuāliem jautājumiem. Gaŗezera dziesmu dienās no 30. augusta līdz 1. septembrim LNAK kultūras nozares vadītāja I. Purva vadīs paneli par Preses lomu atklātā sabiedrībā, bet archibīskaps A. Lūsis 1. septembrī vadīs dievkalpojumu brīvdabas baznīcā.

● Toronto mednieku un makšķernieku kluba makšķerēšanas sacīkstes 4. augustā Simko ezera Arrow līcī. Var piedalīties arī pie kluba nepiederošie.

● Sv. Anselms baznīcā salaulāti Tereza Elizabete Hejkinga un Bartons Vajne Krenks (Burton Wayne Crank).

● Sv. Lorensa mākslas centrā 8. novembrī Daugavas vanagu teātŗa Kanadā izrāde: Gunāra Griezes komēdija Te runā Stariņš. Režisors Gunārs Vērnieks no Montrealas.

● Toronto latviešu mednieku un makšķernieku kluba rīkotās māla baložu šaušanas sacensībās 27. jūlijā Bērzainē piedalījās 19 šāvēji. No iespējamiem 50 baložiem A grupā 1. v. ieguva Juris Muskats (46 baloži), 2. v. Hermanis Leitis (44), 3. v. Zemvaldis Sproģis (42); B grupā: 1. v. Jānis Miķelsons (42), 2. v. Jānis Beitiņš (41) un 3. v. Kārlis Šverns (40). Dubultbaložu šaušanā (25 pāri) A grupā: 1. v. Ilmārs Purmals — 14 pāri (kopā pavisam 38 sašauti baloži), 2. v. Jānis Miķelsons 13 (37), 3. v. Gunārs Vilmanis 12 (36); B grupā: 1. v. Hermanis Leitis 11 (36), 2. v. Kārlis Šverns 11 (35), 3. v. Mārtiņš Holcmanis 10 (33). Ar priekšā došanu no 25 baložiem: 1. v. Ilmārs Krieviņš 22, 2. v. Ilmārs Purmals 21, 3. v. Jānis Beitāns 21. No torņa (25 baloži): 1. v. Kārlis Krieviņš 22, Juris Muskats 21, Ilmārs Krieviņš 20. Jauniešu klasē līdz 16 g. v. — no 50 baložiem: 1. v. Richards Jakobsons — 37 baloži. Dienas veiksmīgākie šāvēji: Juris Muskats un Hermanis Leitis — 118 baloži no 150. Makšķeŗu sviešanā: 1. v. Ilmārs Krieviņš, 2. v. Pēteris Zvirgzdgrauds un 3. v. Rolands Jakobsons. Sacīkstes vadīja Gunārs Vilmanis, bet uzvarētājiem balvas izsniedza kluba priekšnieks Jānis Atmats. Pēc sacīkstēm notika saviesīgs vakars pie skaņu lenšu mūzikas ar bufeti, piedaloties 60 apmeklētājiem

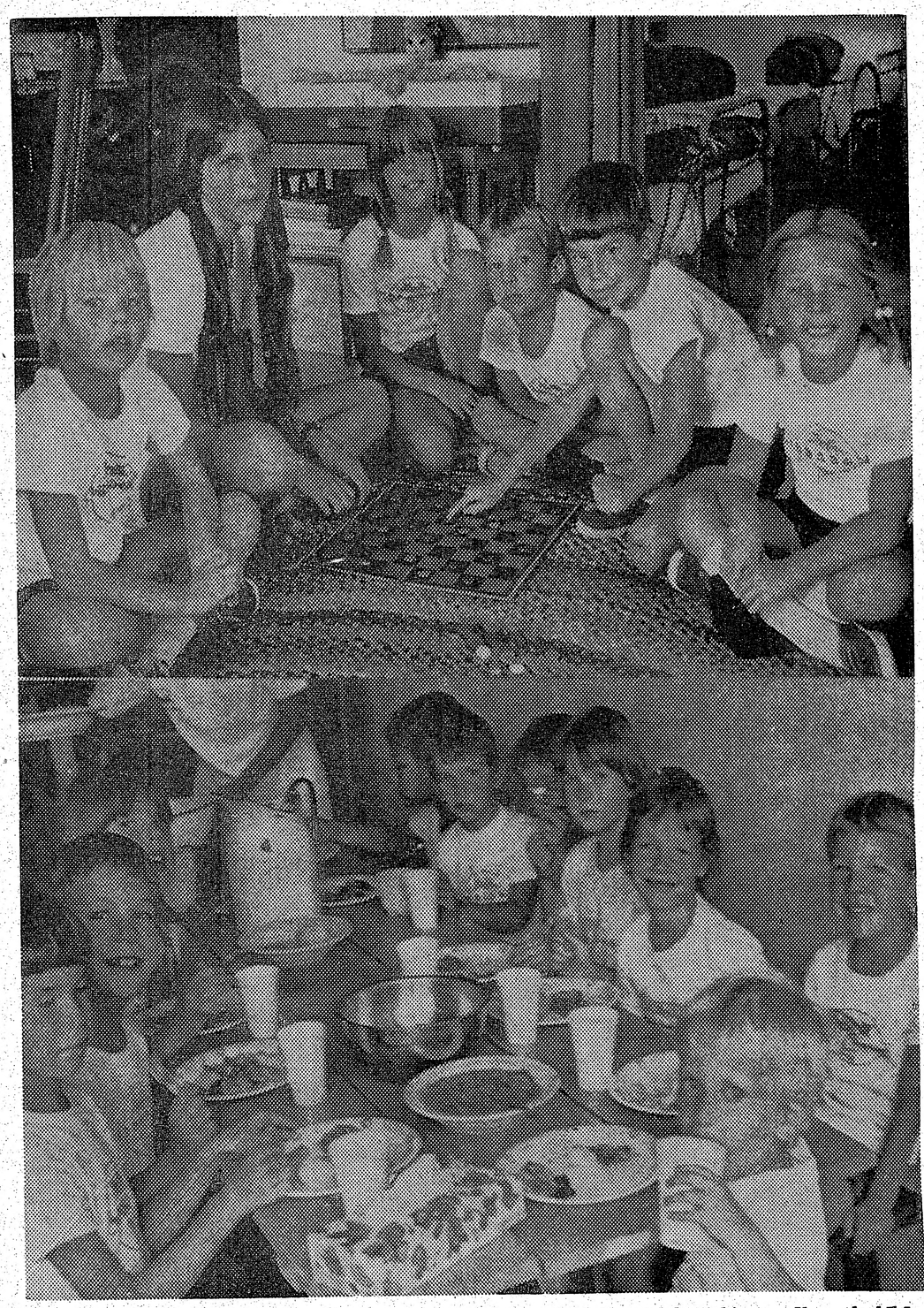

Bērnu svētkos Sidrabenē. Augšējā attēlā daļa no bērnu dārza dalībniekiem spēļu nodarbībās, no kreisās: Līze Piebalga, vadītāja Sandra Lazdiņa, Linda Kronberga, Korijs Āvots, Kārlis Briedis un Sarma Cālīte; apakšā — pie spēcinošās maltītes. Foto: J. Liģers

Draudzības dienas Niagarā

Bez stipras latviešu jaunatnes nebūs stipras Latvijas. Tā izteicās ASV latviešu jaunatnes apvienības priekšsēdis Jānis Mūrnieks Draudzības un jaunatnes dienās Niagarā. Tās notika laikā no 27.—28. jūlijam tveicīgajās un saulainajās dienās, pulcinot vairāk nekā 1000 apmeklētāju. Par Draudzības un jaunatnes dienu labo izdošanos bija iepriecināta arī Kanadas latviešu jaunatnes apvienības priekšsēde Baiba Rubesa, norādot, ka šādi jaunatnes saieti ar to vien jau sevi attaisno, ka „Džon Laivin" ir atkal kļuvis par sirsnīgu latvieti — Jāni Laiviņu.

Rīcības komiteja ar priekšsēdi K. Siseni bija lielo sarīkojumu rūpīgi organizējusi. Tas sākās ar svētbrīdi; māc. J. Prauliņš izlūdzās Dieva svētību Latvijai un tās jaunajai audzei. Svētku atklāšanas uzrunā K. Sisenis īpaši izcēla šo dienu lielo nozīmi, pulcinot mūsu jauniešus. Baiba Rubesa uzrunā norādīja, ka izveidojušās sirsnīgas draudzības saites Kanadas un ASV jauniešu vidū. Draudzības un jaunatnes dienu norisē tiek cildināta latviešu kultūra — norādīja priekšsēde. Vēl sveicināja ALJA priekšsēdis J. Mūrnieks. Svinīgo aktu beidza ar Latvijas himnu Intas Barkānes klavieŗu pavadījumā.

Piedaloties ap 170 apmeklētājiem, svētku programmā galvenokārt ar tautas dziesmu melodijām debitēja apvienotais Toronto un Sv. Katrīnu kokļu ansamblis (R. Memenis, J. Treimanis, V. Freimanis, Ingrīda Bērziņa, Nora Gubiņa, Ingrīda Mukāne, Gunta Laura, Maira Zālamane un Sarmīte

(Turpinājums 13. lp.)

Noskaidros skolas dibināšanas iespējas

VAI TORONTO KĻŪS PAR „OTRU MINSTERI"?

Kā mūsu laikrakstā jau iepriekš ziņots, Toronto latviešu biedrības zinātņu kopa, kuŗu vada latviešu ģimnazijas direktrise V. Slaviešа, apsvērusi jautājumu, vai būtu iespējams Ziemeļamerikā nodibināt pilna laika latviešu skolu, kāda brīvajā pasaulē darbojas vienīgi Minsterē, Rietumvācijā. Imigantiem labvēlīgas politikas dēļ Kanadā pašreiz pastāv iespēja nodibināt valsts izglītības ministrijas atzītu pilna laika latviešu skolu. Tā iecerēta visās pakāpēs ar kvalificētiem Ontario izglītības ministrijas mācībspēkiem.

Kā ziņo latviešu skolas nodibināšanas projekta pagaidu komiteja, programmā paredzētos priekšmetus mācīs latviešu un angļu valodā, dodot jauniešiem divu valodu izglītību, kas atbilst izglītības ministrijas un augstāko mācības iestāžu prasībām. Skolas mērķis izaudzināt latviešu jaunatni par labiem valsts pilsoņiem, kas nenoliedz savu tautību un ir ieaudzināti savas tautas tradicijās un gara vērtībās un līdz ar to spējīgi sekmīgi darboties savas tautas un tās valsts labā, kuŗā dzīvo.

Šī projekta izstrādāšanai un tālākai ievirzei aicinātas visas personas un organizācijas, kas būtu ieinteresētas un varētu savas speciālitātes lokā sniegt attiecīgu informāciju un palīdzību projekta īstenošanai, paziņojot savu vārdu, speciālitāti un adresi V. Slaviešai, 161 Castlefield Ave., Toronto, Ont. M4R 1G6.

Ieinteresētie tautieši aicināti uz to pašu adresi iesūtīt atbildes uz sekojošiem jautājumiem, kuŗu noskaidrošana svarīga projekta virzīšanai tālāk. Vispirms jāatzīmē, vai rakstītājs ir tēvs vai māte, tad mīnams, cik bērnu ir vecumā starp 2—3 g., cik ir bērnu dārza vecumā (3—5 g.), cik ir pamatskolas un cik vidusskolas vecumā. Tālāk jāatbild uz jautājumu: vai principā atbalsta latviešu skolas dibināšanu vai ne. Ceturtais jautājums attiecas uz vecākiem, kas ieinteresēti šādas skolas bērnu silītē (Nursing School), cik bērnu dārzā, cik pamatskolā un cik vidusskolā.

sl.

Apspiesto tautu nedēļa ASV centros

ASV prezidenta Niksona parakstītā Apspiesto tautu nedēļas deklarācija saturā šogad bija vēl bālāka nekā iepriekšējos gadus. Tajā nebija manāmas nekādas rūpes vai simpatijas apspiesto tautu brīvības centieniem. ASV politiskās un sabiedriskās aprindās Apspieso tautu nedēļa turpretim bija guvusi redzamu atbalstu.

Čikagā apspiesto tautu parādē jau otru gadu pēc kārtas latviešu grupā piedalījās arī Gaŗezera vasaras skolas audzēkņi. DV ierindā soļoja DV ASV priekšnieks J. Utināns un vanadžu priekšniece Anita Utināne. Amerikāņu vērotājiem pārsteigumu sagādāja pretkomūnisma cīnītājs Tedis Zieriņš, kas atsevišķi vilka uz skrituļiem uzmontētu lielu padomju vergu darbu nometņu karti, ko palīdzēja veikt divas amerikāņu jaunietes, kas arī bija saistītas ķēdēs, tāpat kā Zieriņš. Kā katru gadu, pilsētas galvenā iela bija greznota apspiesto tautu karogiem. I. L.

☆

Detroitā Apspiesto tautu nedēļu kopīgi rīkoja vietējā Apspiesto tautu komiteja un Antiboļševistiskais bloks. Sarīkojumu ievadīja ar svētbrīdi Kenedija laukumā, piedaloties 10 dažādu tautību garīdzniekiem, no latviešiem mācītājam V. Līventālam. Pēc tam svētbrīža dalībnieki ar plakātiem un karogiem devās gājienā uz apspiesto tautu festivāla vietu Detroitas upes krastā, kur notika Apspiesto tautu nedēļai veltīta programma, piedaloties arī Mičigenas gubernātoram V. Milikenam, tautas vietnieku nama deputātam R. Hjūberam un Detroitas pilsētas padomes priekšsēdim K. Levinam. Gubernātors pasniedza Apspiesto tautu komitejas priekšsēdim S. Rudzītim Apspiesto tautu nedēļas proklamāciju. Nolasīja arī pilsētas galvas K. Jonga proklomāciju. Akta beigās ap 1000 dalībnieku savā rezolūcijā aicināja ASV iestāties par apspiesto tautu tiesībām. Apspiesto tautu festivālā piedalījās 11 tautību grupas, latviešus reprezentējot deju kopai Auseklītis L. Zariņas vadībā.

☆

Filadelfijā notika protesta gājiens no pilsētas centra uz Neatkarības nama laukumu, kur bija svinīgais akts, prasot brīvības atjaunošanu apspiestajām tautām. Ungāru un ukraiņu jaunieši gājiena laikā izdalīja skrejlapas. Latviešu kolonnas priekšgalā gāja Sadarbības centra priekšsēdis O. Jurjāns, Brīvo latvju biedrības priekšsēdis R. Līdums, Latvijas karogu nesot DV priekšniekam Ed. Brolim. Aktā nolasīja prezidenta Niksona parakstīto Apspiesto tautu nedēļas proklamāciju, kā arī pilsētas galvas proklamāciju par šīs nedēļas izsludināšanu Filadelfijā. Pieņemto protesta rezolūciju nosūtīja prezidentam Niksonam, Pensilvānijas senātoriem un vietnieku nama locekļiem. L.

☆

Bostonā lietuvieši un latvieši savos plakātos jautāja, vai Niksons Kremlī runājis arī par Solžeņicinu, Kudirku, Sachārovu un citiem, prasot palīdzēt Latvijai izkļūt no Pad. savienības. Publikai izdalīja Olģerta Liepiņa sastādītās skrejlapas, kuŗās kļūdaini bija minēts, ka prezidents Niksons Apspiesto tautu nedēļu šogad it kā nebūtu proklamējis. Prezidents Apspiesto tautu nedēļas proklamāciju bija parakstījis 12. jūlijā, aicinot ASV pilsoņus Apspiesto tautu nedēļu atzīmēt „piemērotā veidā" un ka ASV simpatizē tautu un cilvēka tiesību principiem. Demonstrācijas laikā radioreportieris intervēja arī mūsu laikraksta līdzstrādnieku Osvaldu Akmentiņu. Jauniešu pārstāvis Juris Kaža nožēloja, ka Bostonā nedarbojas pastāvīga Apspiesto tautu komiteja, kādēļ iespaidīgākas demonstrācijas esot grūti noorganizēt. Komitejā būtu pieaicināmi jaunie akadēmiski izglītotie latvieši. Vēlāk noskaidrojies, ka divām latvietēm, kas nesušas plakātu ar prezidenta Niksona karikatūru, kāds skatītājs uzbrucis. O. A.

LATVIEŠU CEĻOJUMU BIROJS

RĪKO 1974. G. UZ

Austrāliju —

CHARTER lidojumu — uz skautu un gaidu lielo nometni „RADU CILTS" un kultūras dienām. 29 dienas — 15. dec. līdz 11. janv., 1975. g.

TORONTO — SYDNEY — PERTH $860.-

PIEPRASIET BRĪVU KATALOGU

LATVIAN VACATION CLUB

12636 S.E. 161 St., Renton, Wa. 98055 U.S.A. ((206) 255-6082

PĀRSTĀVIS KANADĀ

Mr. P. RATNIEKS —

DV Bookstore, 491 College St., Toronto, Ont.

Canada. M6G 1A5. Tel. (416) 921-7121.

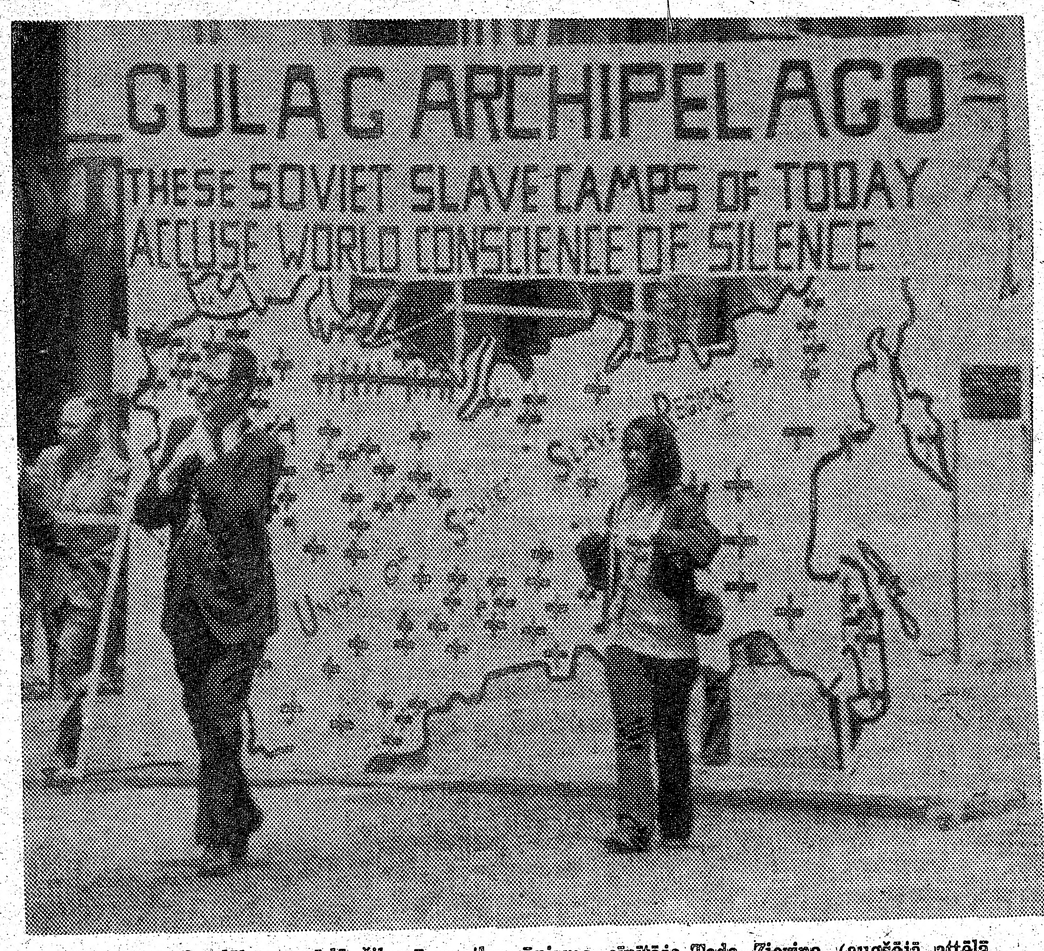

Apspiesto tautu nedēļas parādē Čikagā pretkomūnisma cīnītāja Teda Zieriņa (augšējā attēlā pa kreisi) pagatavoto, uz skrituļiem uzmontēto liela apmēra plakātu velk ķēdēs sasaistījies Parkridža pilsētas galva un jauna nēģeriete. Plakātā redzama liela Pad. savienības karte ar Gulaga archipelaga daudzajām soda nometnēm. Foto: A. Lamberts

Izrāde neparastos apstākļos

NĀVES ĒNĀ ŅUJORKĀ

Ņujorkas jaunatnes pulciņš Stops 15. jūlijā izrādīja okupētajā Latvijā pagatavotu filmu Nāves ēnā, ko sagatavojusi Rīgas kinostudija melnbaltā tehnikā. Filmas izrāde ilgst stundu un 20 minūtes, un tai paskaidrojumi krievu valodā zem uzņēmumiem.

Šī ir otra okupētajā Latvijā gatavotā filma, ko Ņujorkas latviešiem bija iespējams noskatīties. Salīdzinot ar Mērnieku laikiem, aktieŗu tēlojums liekas labāks. Viela ņemta no R. Blaumaņa līdzīga nosaukuma noveles, tikai saturs paplašināts un piemērots filmai. Režisors Gunārs Piesis, filma pabeigta 1971. gadā Lapmežciema rajonā.

Filmas saturs ir traģisks. Kad ledus gabals atlūzis, mazās ķildas un nesaprašanās jāupurē kopējām ciešanām. Pārdzīvojumu iespaidā cilvēki vairs nedomā, un divi no zvejniekiem savu dzīvi beidz traģiski, paši mēģinot glābties. Atlūzušais ledus gabals ar zvejniekiem, diviem zirgiem, ragavām un zivju lomu attālinās no krasta, ledus gabals samazinās, bet zvejnieki cer uz izglābšanos. Mastā uzvelk baltu kreklu.

Varbūt daži filmas skati liekas par daudz vulgāri, piemēram, skats, kur Birnbaumu Juris ar nazi pārgriež savu roku un pēc tam Kārlēnam dod dzert asinis. Četri darba biedri no ledus gabala ir atšķirti, pēdējās zivis apēstas, nav dzeŗamā ūdens. Zvejnieki pievēršas Dievam, bet abi gados vecākie skaita kopīgi tēvreizi. Arī savā nelaimē zvejnieki domā par pagātni, un skatītājiem iespēja iepazīties ar dažiem skatiem uz cietzemes. Tur ir baznīcas apmeklējums, bet otru reizi šo baznīcas skatu redz tad, kad mācītājs aizlūdz par bojā gājušiem zvejniekiem. Tur ir ķekatnieki un nāves deja, kam seko brauciens kamanās, bet tur ir arī mielošanās pie pilniem galdiem un miestiņa dzeršana. Varbūt liela ēšana uzskatāma par latviešiem raksturīgu īpašību, bet abās Ņujorkā redzētās Latvijā uzņemtās filmās rāda cilvēkus pie pilniem putras katliem.

Nepārliecina tomēr glābšanas skats. Labi notēlota ložu vilkšana, kas tiks laivā un kam jāpaliek uz ledus, jo laiva visus nevar uzņemt. Kad vecais Dalda izvelk laimīgo lozi, viņš to apmaina pret sava dēla nelaimīgo. Kad visi izglābtie sasēžas laivā, tā tomēr nav iegrimusi ūdenī tik dziļi, ka skatītājiem būtu iespaids, ka laivā tiešām vairāk nevar uzņemt.

Filmu bija aizrunājusi mākslinieku apvienība, un to uz Ņujorku atsūtīja ar mākslinieka Gvīdo Augusta gādību. Izrādes bija jau notikušas Sanfrancisko, Bostonā, Filadelfijā un Vašingtonā, no kurienes tā bija jāpārsūta uz Ņujorku. Apmeklētāju skaits bija niecīgs, salīdzinot ar Ņujorkas lielo latviešu skaitu. Bez zāles īrēšanas maksas jāmaksā arī par filmas pārsūtīšanu un par izrāžu mašīnām.

Nebija iespējams noskaidrot, kam paliktu iespējamais atlikums no izrādes, ja tāds būtu. No Mērnieku laiku izrādes daļa atlikuma palika rīkotājiem, kas toreiz bija ALJA, bet daļa bija jāiemaksā speciālā kontā nākotnes vajadzībām. Pēc pēdējām pieejamām ziņām šis atlikums vēl nav izlietots. Bet arī filma Nāves ēnā nāca caur padomju sūtniecību Vašingtonā. Pagājušā rudenī solītā filma Velna kalpi vēl nav ASV saņemti. Arī to solījās izrādīt ALJA. V. I.

Meklējamas personas

Latvijas Sarkanajam Krustam (44 Münster, Königsbergerstr. 137) Rietumvācijā lūgti atsaukties šādi tautieši: bij. gaisa spēku izpalīgs Voldemārs Mārtiņš Balodis, dz. apm. 1925. g., Leo Ēķis, dz. Ventspilī, 1889. g., Marjans Eduarda dēls Kārkliņš, dz. 1925. g. (meklētāju lūdzam uzdot savu vārdu, Jūs to esat piemirsuši), Gunārs Kļaviņš, dz. 1927. g. 1. 7., Osvalds un Valija, dz. Āboliņš, Laube, kas dzīvojuši Darmštatē, Alfrēds Līders, bijis Pr. Valtera vienībā, Margarita un Georgs Liepiņi, dz. 1915. g. Harbinā (māte ungāriete Lefanti), Skaidrīte Lochman no Ogres, Jānis Mednis, dz. 1926. g. 10.10. Skrīveros, Rūdolfs Meisters, dz. 1908. g. 23. 4., it kā dzīvojot Anglijā, Jānis Pazars bij. g. sp. izpalīgs, Laimdota Pētersons no Ogres, LSK žēlsirdīgā māsa Edīte Rubenis, dz. Sermulis, Bronislava Silova, kas 1945. g. izceļojusi uz Vāciju, oboists Helmuts Stamurs, Līvija Stenders, dz. 1911. g. Kuldīgā, dzīvojusi Rīgā, Baznīcas ielā 7, Vilis Šurna, dz. 1923. g. Īslīcas pag., Alma Ūdris, dz. 1920.g. Rīgā, Roberts Vecainītis, dz. 1921. g. 27. 11. Jaunjelgavā, (?) Veidemanis, dz. 1925. g. 1. 4. Liepājas apr. Sakas pag., pazudis Igaunijā 1944. g. augustā Austra Astra Zitmanis, dz. 1902. g. Rīgā, Līgonis Bērziņš, dz. 1926. g. 13. 8. LSK lūdz atsaukties visus, kas kaut ko zinātu par šiem meklējamiem. LSK ziņo tālāk atrastā adresi tikai ar viņa piekrišanu.

Sidrabenes nometnes vadītājas, no kreisās: Vikija Grigora, Inese Bite, Laila Pļaviņa, Daina Kaķe, Dina Kalna, Sarma Eglīte, Aija Mazsīle un meiteņu nometnes komandante Dzintra Ozola. Bērnu svētkos viņas rosīgi piedalījās priekšnesumu programmas veikšanā, kuplinot dziesmām arī dievkalpojumu. Apakšā pa kreisi 8 g. vecais Ronalds Pakalns demonstrē groziņu pīšanu. Pa labi — mācītājs Juris Cālītis sagatavo nometņotāju Sandru Kuzi gājienam „spoku teltī". Foto: J. Liģers

Bēres okupētajā Latvijā

Ja saka, ka neesot nekā, ko krievi un komūnisti nevarētu aizliegt, padarīt par sodāmu vai iznīcināt, tad viens izņēmums tomēr ir. Tās ir bēres. Var uz laiku vai nu pavisam likvidēt vai noliegt pārējos ģimenes svētkus — krustības, iesvētības, kāzas, dzimšanas un vārda dienu svinēšanu, bet bez bērēm nevar iztikt nekur un nekad. Mirušais ir vienā vai otrā veidā jāapglabā. Virs zemes nevar viņu atstāt.

Kā krievi to izdara savās mājās, mums nav zināms. Karavīri, kas Otrā pasaules karā cīnījušies Krievijā, kapsētas nekur neesot redzējuši. Nevienu vienīgu! Miera laikā krievi it kā savus mirušos aprokot kuŗā katrā vietā un kapa vietu tūlīt pilnīgi nolīdzinot. Ja kapsētas nekur nav redzētas, jādomā, ka tā arī ir.

Pirmajā krievu okupācijas laikā 1941. gada ziemā Rīgas Lielajos kapos redzējām, kā ar smago auto krievu kareivji ieveda sarkanu zārku, ielaida to ar virvēm vienā vecā ģimenes kapa vietā izraktā bedrē, aizbēra kapu cieti un aizbrauca. Bez viena vienīga vārda pārmaiņas arī savā starpā.

Cilvēka dzīves gaitas vienmēr beidzas ar bērēm. Tās saistītas ar ļoti vecām, gadu simteņos izveidotām un tik paliekamām tradicijām, ka līdz šim tās nav varējuši daudz mainīt pat mūsu zemes neticīgie un visu iznīcinātāji okupanti. Gandrīz viss palicis pa vecam, jo kā gan varētu, piemēram, pārveidot zārka un kapa veidu?

Saprotams, ka bērēs, ko vada mācītājs, nekas nav mainījies, un nevar arī mainīties. Bēres pēc baznīcu rituāla oficiāli noliegtas nav, bet ļoti nevēlamas gan. Tās arī iznāk stipri dārgākas, jo bēru izdevumu segšanā nepiedalās ne darba vieta, ne arodbiedrība un valsts. Arī pensionāru apdrošināšanas organizācija nē. Seko smagas represijas pret mirušā ģimenes locekļiem, tādēļ ļoti bieži bez mācītāja apglabā arī cilvēkus, kas to noteikti būtu vēlējušies pēc baznīcas rituāla.

Bēres ir divējādas: oficiālās (cilvēkiem, kas augstos amatos, māksliniekiem, karavīriem u.c.) un privātās. Oficiālās ar sarkaniem karogiem, ordeņu nesējiem zārkam pa priekšu, goda sardzi un daudzām runām. Privātās mazākas, tikai ar piederīgo, draugu un darba biedru piedalīšanos.

Lielākās pilsētās darbojas oficiāli apbedīšanas biroji, kas nokārto visu bērēm vajadzīgo. Ar laiku šādi biroji būšot arī mazpilsētās un kolchozu ciemos, lai mirušā piederīgiem atkristu pūles un rūpes ar bēru rīkošanu.

Pilsētās izvadīšana vai nu no slimnīcas vai kapsētas kapličas. Uz laukiem vēl arvien visvairāk no mājām, jo kapsētā agrākās kapličas esot sen satrunējušas un sabrukušas. Dienās visās kapsētās būšot kapličas, kur līķus varēšot novietot līdz bērēm un kur notikšot izvadīšanas ceremonija. Nav dzirdēts, ka šim nolūkam būtu kur lietota baznīca. „Ar laiku . . ., kādreiz . . ." 30 gados šis jautājums vēl nav nokārtots. Ja visus cilvēkus tuvākos gados izdotos sadzīt kolchozu ciemos, valdība būs spiesta celt kapličas. Līdz tam gan vēl būs diezgan tālu, jo vispirms jāuzceļ kolchozu ciemos vajadzīgais dzīvojamo māju daudzums.

Mācītāja vietu bērēs atstāt pavisam tukšu nav izdevies, tādēļ pilsētās viņu vietu aizstāj sevišķi izvadītāji. Vai tos algo apbedīšanas biroji, dzimtsarakstu nodaļa vai kāda cita iestāde, nav izdevies noskaidrot. Dažās vietās arī kolchozos esot šādi algoti izvadītāji, bet šo amatu gandrīz neviens negribot uzņemties. Visi izvadītāji neesot šim darbam piemēroti, esot vienaldzīgi un paviršī. Lielākās pilsētās, piem., Rīgā un Jelgavā, bieži esot tā, ka izvadītājs ierodoties kapličā dažas minūtes pirms izvadīšanas sākuma un tātad par mirušo nevarot paspēt ievākt vajadzīgās ziņas un noturēt piemērotu runu ne kapličā, ne pie kapa. Izvadot zārks parasti vaļā. Izvadītājs redzot, mirušais jauns vai vecs, un pēc izskata improvizējot savu runu, ar ko piederīgie bieži vien esot nemierā, bet darīt nekā nevarot. Izvadītāju izlasi iestādes nevarot izdarīt, jo citus vietā dabūt ļoti grūti. Amata apjoms par šauru.

Bēres visvairāk sestdienā, lai būtu lielāks pavadītāju pulks, un uz laukiem, kur parasti pēc atgriešanās no kapiem sekojot bēru mielasts, nebūtu jāsteidzas, jo otrā dienā svētdiena.

No kāda koka tagad gatavo zārkus, vai visi vienādā krāsā

(Nobeigums 11. lp.)

Gadu maiņa — Austrālijā

GRUPU (CHARTER) LIDOJUMS NO 15. DEC. LĪDZ 11. JANVĀRIM.

Latviešu ceļojumu birojs, kas kopš 7 gadiem pasāka organizēt grupu lidojumus uz visiem kontinentiem, kā arī uz plašākiem latviešu kultūrāliem sarīkojumiem, šī gada beigās rīko lidojumu uz 24. Austrālijas latviešu kultūras dienām Pertā. Tas domāts arī skautu un gaidu lielās nometnes Radu cilts dalībniekiem. Lidojums notiks no 15. dec. līdz 11. janvārim. Tam pieteicies jau liels skaits dalībnieku. Pēdējais pieteikšanās termiņš 15. septembris.

Lidojums iedalīts trīs grupās: A — (lidojums vien) līdz Sidnejai un atpakaļ domāts tiem, kas vēlas šo lidojumu izmantot piederīgo vai draugu apmeklēšanai; arī skautu un gaidu nometnes dalībniekiem. B — (arī lidojums vien) līdz Pertai un atpakaļ, domāts Kultūras dienu apmeklētājiem, kam nav apmešanās Pertā vajadzīga. C grupa domāta tiem, kas vēlētos apceļot Austrāliju — visas sešas pavalstis.

Ar Austrālijas valdības pretimnākšanu Latviešu ceļojumu birojam (Latvian Vacation Club) izdevies panākt 50 proc. atlaidi par apmešanos viesnīcās. Ievērojot, ka Austrālijas dolara kurss pašlaik ir augstāks nekā amerikāņu, šī atlaide dotu tautiešiem no ASV un Kanadas izdevību ekonomiski apskatīt Piekto kontinentu.

C grupas dalībniekiem paredzēta Sidnejas (3 dienas), Melburnas (2 dienas) un Adelaides apskate. Uzturēšanās Pertā paredzēta no 23. dec. līdz 2. janvārim, piedaloties Kultūras dienu sarīkojumos; paredzēta arī pilsētas apskate un izbraukumi. Uzturēšanās Alice Springs un tās apkārtnē 3 dienas, ieskaitot lidojumu ar lidmašīnu džungļos. Vēl paredzēta 3 dienu apmešanās Rainbow viesnīcā — Cairns un 3 dienu uzturēšanās Brisbenē ar dažādiem izbraukumiem.

No ASV rietumu piekrastes cenas ASV dolaros: A grupai — 675, B — 1016 un C — 1138 dol., ieskaitot lidojumu abos virzienos, maksu viesnīcās (3 pers. istabā), dažas maltītes, izbraukumus u.c. Ar nelielu piemaksu būs dabūjamas istabas arī divām un vienai personai. No Toronto piedalīšanās maksa: A grupā — 860 Kanadas dol., B — 1191 un C — 1943 dol. Ar 1. oktobri mūsu ceļojumu birojā būs pārdošanā arī ieejas kartes Kultūras dienu sarīkojumiem. Ceļojuma katalogs par brīvu pieprasāms: Travel Service Latvian Vacation Club, 12636 S. E. 161 Street., Renton, Wa. 98055, USA. Tālr. (206) 255-6082; arī Toronto DV grāmatnīcā pie P. Ratnieka — DV Bookstore, 491 College St., Toronto, Ont. Canada, M6G 1A5. Tālrunis (416) 921-7121. **H. Kāpa**

Pārstāvji:

Mrs. H. Bajars — 42 Kingsey Rd. Huntington, N.Y. 11743 (516) 423-3772

Mrs. A. Kandrovics — 2106 S. 22nd. Ave. Broadview, Ill. 60153. (312) 681-0963

Mrs. N. Postiljone — P.O. BOx 148, 30 North Main St., Ipswich, Mass. 01938. (617) 356-0264

Mrs. V. Vistucis — 2826 Torrington Ave., Parma, Oh. 44134 (216) 351-5349

Mrs. G. Kirsis — 12040 Lake Ave., Apt. 201. Lakewood, Oh. 44107. (216) 226-5796

Mrs. E. Drullis — 9325 Meadow Dr. Omaha, NB. 68114. (402) 391-2662

Mr. V. Ozols — 1720 SO. 15th. Lincoln, NB, 68502. (402) 477-1444

Miss. R. Filipovs — 2800 SO. Logan, Englewood, Col. 80110. (303) 789-3156

Mr. A. Langmanis — 339 Broadway St. Alameda, Ca. 94501. (415) 523-6383

Mrs. E. Rozens — 9106 E. Arcadia Ave., San Gabriel, Ca. 91775. (213) 285-6098

Mr. G. Perkons — 1104, Kent Lane, Philadelphia, Pa. 19115. (215) 673-0868

Mr. B. Jaunākais — 213 E. Linden St., Kennett So., Pa, 19348. (215) 444-4552

Sabiedrības ievērībai!

Ja kāda persona zinātu piederīgo vai radinieku dzīves vietu mirušam

Haraldam Fēliksam Valdemāram Zembergam, dzimušam Rīgā, Latvijā, 1913. gada 6. martā un mirušam Austrālijā, Ziemeļu territorijā (Northern Territorry) Grūt Eiland (Groote Eylandt) pilsētā 1973. g. 11. martā. Mirušā tēva Voldemāra Roberta ģimenes adrese bija Jēkabpilī, Lielā ielā 131. Ja kādam būtu informācija šai lietā, lūdzu sazināties ar mirušās personas mantojumu lietu kārtotāju:

The Curator of Estates of Deceased Persons

R. T. P. Thompson

P. O. Box 3094, Darwin N.T. 5794, Australia.

Apspiesto tautu demonstrācijas gājiens Detroitas ielās; pa labi Apspiesto tautu komitejas priekšsēdis Sigurds Rudzītis uzrunā klausītājus. Aiz viņa redzams Mičigenas gubernātors V. Milikans ar dzīvesbiedri. Foto: H. Ludiņš

Bēres okupētajā Latvijā

(Pārnesums no 10. lp.)

un cenā, nav zināms. Cik uzņēmumos redzēts, zārki izskatās stipri vienkārši, tomēr malas klātas ar papīra vai drēbes mežģīnīti. Zārku pilda ar ēveļu skaidām, ko pārsedz ar palagu, un pagalvī skaidu spilvens kā agrāk. Mirušo ieģērbj viņa labākajās drēbēs. Vecākām sievietēm parasti galvā balts lakatiņš un rokās, kas saliktas uz krūtīm, kabatas lakatiņš. Ja iespējams, zārkā liek ziedus. Mirušo pārklāj ar marli vai kādu citu plānu, caurspīdīgu audumu, atkarībā no piederīgo materiāliem apstākļiem un kāds šim nolūkam piemērots materiāls dabūjams.

Zārku novieto uz paaugstinājuma pārklātu ar palagu, vienmēr ar kājām uz izeju. Ja ne vairāk, tad zārka galv- un kājgalī lielas sveces, ko aizdedzinot izvadīšanas sākumā. Zārka vāku novieto zārkam vienā pusē, bet otrā pusē stāv tuvākie piederīgie. Zārkam visapkārt sakārtoti ziedi un vainagi. Telpas stūros un pie durvīm noliktas mazas eglītes ar melni baltiem papīra karodziņiem galotnēs. Grīda izkaisīta skujām vai kalmēm. Kādreiz uz laukiem pie piemāju zemes robežas uzceļot goda vārtus no resnām bērza kārtīm, apvītām ar brūklenāju vītnēm. Ceļš līdz auto kaisīts skujām vai kalmēm, un tam abās pusēs zināmos attālumos iespraustas mazas eglītes ar sēru karodziņiem.

Uz laukiem līķi ved uz kapsētu ar smago auto. Parasti piederīgie sēž uz auto ap zārku. Vispirms no mājas iznāk pavadītājs, tad iznes zārku, kam seko bēru dalībnieki. Mazu gabaliņu visi iet kājām, pēc tam sasēžas mašīnās un brauc aiz zārka uz kapiem. Tuvojoties kapsētai, ja piederīgie tā vēlas, zvana kapsētas zvans, kur tāds vēl ir. Procesijas priekšgalā iet komūnālais izvadītājs, tam seko zārks, pēc tā pārējie bērinieki. Aiz tiem, ja tādi ir, iet koris vai orķestris, kas spēlē visu laiku sēru mūziku.

Kā mājās, tā kapos, ja iespējams, sēru brīdi sāk ar mūziku un pēc tam kopīgu dziesmu. Izvadītājs saka divas runas — vienu mājās, otru kapos vai nu pēc savas ierosmes, vai arī gataviem runu paraugiem. Labākie izvadītāji runas sāk un beidz ar kādu piemērotu dzejoli. Bēru dziesmu grāmatas vēl nav, tādēļ atjaunota paraža, sevišķi pēdējā laikā, bērēs lietot vai nu iespiestas, vai uz mašīnas rakstītas lapiņas ar mirušā vārdu, dzimšanas un miršanas datumu un dziesmu tekstiem, ko dzied mājās un kapos. Bez tam lielos metienos iespiestas bēru dziesmu lapiņas, piemērotas bērniem, jauniešiem, pusmūžā un vecumā mirušiem, kas dabūjamas „sadzīves komisijās" pēc vajadzības. Oficiālās, lielās bērēs melnas lentas ap roku obligātas goda sardzei un zārka nesējiem.

Kaps izspraustš skujām un, ja ir, arī ziediem. Kapam pāri pārlikti dēļi un kapā laižamie dvieļi, uz kā novieto un attaisa zārku, lai piederīgie varētu atvadīties. Pēc tam zārku aiztaisa un ar dvieļiem ielaiž kapā, jo „komūnālie strīķi" beidzot gandrīz visur esot izzuduši.

Tad izvadītājs saka runu un pirmais uzmet zārkam parastās trīs smilšu saujas ar „piemērotiem vārdiem", piem.: „Tas sveiciens no zemes, ko tu mīlēji; darba, ko esi veicis; no piemiņas, kas saglabāsies mūsu sirdīs". „Piemērotie vārdi" atkarīgi no mirušā vecuma. Pēc tam trīs smilšu saujas, arī puķes, kapā met visi bērinieki. Ja ir, tad kapa aizrakšanas laikā dzied koris vai spēlē orķestris. Lielās, oficiālās bērēs dzied arī solisti.

Izvadītājs noskaita kādu dzejoli vai tautasdziesmu, pēc tam atvadās no nelaika tuviniekiem un aiziet. Bērinieki parasti pie kapa grupā nofotografējas. Dažreiz uz kapa kopiņas starp vainagiem un ziediem liek sveces, ko aizdedzina un aizejot atstāj degam.

Pilsētās bēru mielasti aiz saprotamiem iemesliem esot gandrīz pilnīgi atmesti, bet uz laukiem esot brokastis pirms izvadīšanas un mielasts pēc atgriešanās no kapiem. Tur bērinieki ierodoties kā agrāk ar savu mielasta devu — gaļu, pīrāgiem, cepumiem un dzērieniem. Pirms izvadīšanas un atgriežoties no kapiem bērinieki pasniedzot glāzi vīna.

Kā redzams, bēru norisē lielu pārmaiņu nav. Izvadītāju runas stipri līdzīgas mācītāju runām, tikai nepieminot Dievu un nelietojot krusta zīmi. Baznīcu dziesmu vietā vai nu tautasdziesmas, vai dzejoļi ar tautasdziesmu meldijām. Pat tas neesot atmests, ka pilsētās gājēji, bēru gājienam garāmbraucot, apstājoties un noņemot sveicienam cepuri. Vai to dara arī krievi, nav zināms, bet ja tie mirušo piemiņas dienā kapos dedzinot svecītes, nebūtu brīnums, ja darītu kā latvieši — noņemot cepuri.

Trīs smilšu saujas uz zārka ir tīri kristīga tradicija, bet tomēr nav noliegta, jo ko gan cits varētu likt tai vietā? Nav zināms, kā ar šo tradiciju ir oficiālo varasvīru bērēs, kur tā pavisam neiederētos.

LNF

Sports

Sidrabenes lielsarīkojumā vieta bija arī sporta spēlēm. Tā sestdien interesenti varēja noskatīties saistošu futbola spēli, kurā „vecie" ar 5 — 3 uzvarēja „jaunos", bet svētdienas programmā bija basketbols, sacenšoties Toronto latviešu YM CAs vienībai ar TLSK, Toronto DV SK un Hamitonas Spartas sastādīto. Sacensības bija labas kvalitātes, un ļoti vienlīdzīgā cīņa beidzās ar 65 — 63.

★

10. augustā pl. 5 pēcp. Sidrabenes futbola laukumā redzēsim Klīvlandes latviešu vienpadsmitu, kas Ziemeļamerikas latviešu futbola meistarsacīkšu spēlē sacentīsies ar Toronto vienību. Šogad atkritusi Ņujorka, un par meistartitulu cīnīsies tikai abas minētās vienības.

★

11. augustā pl. 10.30 no rīta Sidrabenes stadionā notiks gadskārtējās Kanadas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā jaunatnei. Sacensības notiks 1966.—1964., 1963.—1961., 1960. —1958. un 1957.—1956. gados dzimušo vecumu grupās; aicināti piedalīties visi latviešu zēni un meitenes.

Plkst. 4 pēcp. tradicionālās peldēšanas sacensības — Sidrabenes kausu izcīņa.

★

Kanadas latviešu atklātās meistarsacīkstes golfā notiks 10. un 11. augustā Hornby Tower laukumā. Tuvāka informācija pie A. Dzilnas. Tālrunis 421-8698.

G. G.

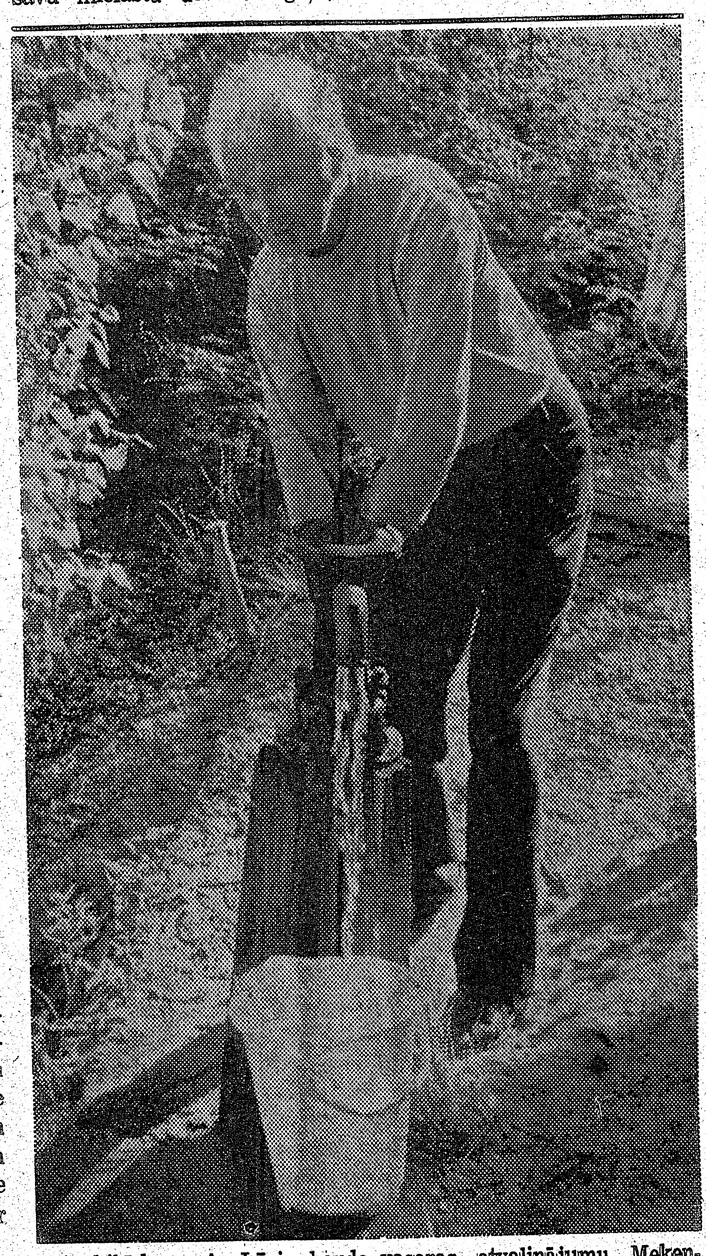

Archibīskaps A. Lūsis bauda vasaras atvaļinājumu Mekenzija ezera krastā Ontario. Karstajās vasaras dienās veldzējošs ir vēsā ūdens malks, izsūknēts no zemes dziļuma.

Foto: J. Liģers

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

2.-5. augustam — bērnu un sporta svētki Saulainē.

3. augustā — pl. 7 vak. gadskārtējā Rudzu puķu balle Mežciemā.

4. aug. pl. 1 pēc. saviesīga dzīve Tālavā.

14. un 15. septembrī. — Austrālijas latviešu teātŗa viesizrādes — rež. Gustavs Grauds.

29. septembrī plkst. 15 Latviešu namā — 1973. g. godalgoto rakstnieku pēcpusdiena. Piedalās I. Vīksna, I. Šķipsna, A. Zemdega, G. Janovskis, J. Babre, M. Andžāne. LPB Kanadas kopas sarīkojums.

12. oktobrī, Toronto, ASV Bostonas ansamblis viesosies ar lugu Rīga dimd — Mārtiņa Zīverta vēsturisku spēli par kalendāru nemieriem 16. gadsimta Rīgā.

19. okt. pl. 7 vak. DV namā Toronto nodaļas gadasvētki.

26. oktobrī Toronto teātris izrādīs Kārļa Vitlingera lugu Vai pazīstat piena ceļu? V. Pukata režijā.

2. novembrī — Latviešu nama 10 gadu atceres sarīkojums ar koncertu, vakariņām un balli. Piedalīsies Viestura vīru koris, solisti A. Spricenieks un E. Beitāne. Sarīkojuma vadītājs Edgars Ābele.

8. nov. Sv. Lorensa centrā DV teātris Kanadā izrādīs Gunāra Griezes komēdiju Te runā Stariņš. Režisors Gunārs Mērnieks no Montrealas.

9. nov. pl. 7.30 vak. DV namā Kaŗavīru daudzinājums.

9. novembrī, — plkst. 7 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās, V. Kārkliņa „Sarkanvīns". H. Mikelsona režijā. Ģimnazijas abitūrientu sarīkojums.

Toronto koncertapvienības koncerti

17. oktobrī pl. 8 vak. Town Hall — pianists Artūrs Ozoliņš.

5. decembrī pl. 8 vak. Convocation Hall — Skaidrīte Hildebrante no Indianapoles (soprāns) un Anita Rundāne (ērģeles).

1. februārī pl. 8 vak. Town Hall — Noŗma Auziņa (vijole) un Ronalds Leonards (čells).

12. aprīlī pl. 8 vak. Town Hall — Ileāna Pētersone, Stokholmas operas soliste (mecosoprāns).

1975. gada

1. febr. DV Toronto tautas deju grupas Daugaviņa lieluzvedums.

8. februārī, sestdien, Latviešu namā Jaunās Gaitas 100. numura jubilejas sarīkojums — Kokteilis ar vakardienas balsīm un skatiem, šāsdienas un rītdienas dzeju.

ŠELBURNA

17. augustā — Latviešu pagastā DV Druvas un Bramptonas nodaļas šaušanas sacīkstes un pēc tam zaļumballe A. Kalniņa saimniecībā.

SV. KATRĪNAS

7. septembrī pl. 10 no rīta Sv. Katrīnu L.M.M.K. rīko ekstemās māla baložu un mazkalibra šaušanas sacensības St. Catharines Gun Club šautuvē. Pēc sacensībām pl. 8 vakarā notiks uzvarētāju apbalvošana un saviesīga dzīve 101 Garnet ielā (Immaculate Conception Centre). Visi laipni ielūgti.

†

Louise Reinvalds,
dzim. Dreymann

dzimusi 1881. g. 15. jūnijā Pēterpilī,

mirusi 1974. g. 13. jūlijā Frederiktonā, Kanadā.

Sv. Jāņa ev.lut. latviešu draudzes
Toronto Palīdzības fonds

Bada streiks pie padomju sūtniecības

SŪTNIS AICINT UKRAIŅU STREIKOTĀJUS PIE TĒJAS UN CEPUMIEM

Brīvo ukraiņu pasaules kongresa un Ukraiņu jauniešu protesta kustības Kanadā ierosmē 11 studenti 15. jūlijā pie Pad. savienības sūtniecības Otavā uzsāka bada streiku, lai protestētu pret 38 g. v. ukraiņu vēsturnieka Valentīna Moroza netaisno ieslodzījumu un necilvēcīgiem apstākļiem. Vladimira cietumā arī Morozs 1. jūlijā uzsācis bada streiku.

Valentīnam Morozam (pirmoreiz viņš bija apcietināts no 1966.—1969. g.) piespriesti 9 gadi cietumā par pretošanos ukraiņu rusifikācijai un krievu virskundzībai Ukrainā.

Divi no bada streika dalībniekiem Otavā ievietoti slimnīcā, bet pārējie brīdināti izbeigt badošanos, jo apdraudēta nieru un aknu darbība. Protestētāji izteikušies, ka viņi neesot pārliecināti, vai Morozs vēl ir dzīvs. Pad. savienības sūtniecība Otavā izsniegusi paziņojumu par Morozu, un tanī viņa atbalstītāji Toronto apvainoti par nepareizu ziņu izplatīšanu. Sūtniecības paziņojumā pasvītrāts, ka Morozs esot „taisnīgi nosodīts par ukraiņu kūdīšanu uz tautību naidu, mudinot nīst krievus". Tālāk teikts, ka separātistu aktīvitātes, nacionālās nesaskaņas un šovinisms dziļi apvainojot padomju tautas, kas saderīgi dzīvojot „plašajā dzimtenē". Padomju sūtniecība Otavā ieteikusi protestētājiem „izbeigt šo muļķību" un pārrunāt lietas sūtniecībā „pie tējas un cepumiem".

Pēc streikotāju un protestāju ziņām Morozs ieslodzīts stingras izolācijas vieninieku kamerā, pēc tam kad viņš pats lūdzis to atšķirt no kriminālistiem, kas ar nažiem viņu četrreiz sadūruši vēderā. Moroza sieva izteikusies, ka apcietinātais esot nervozs un tuvu sabrukumam, tā ka baidoties par viņa dzīvību. Protestētāju grupa vēlas, lai Morozs tiktu pilnīgi atbrīvots no cietuma. Grupa saziņājusies pa tālruni ar padomju fiziķi Saharovu, aktīvu cilvēka tiesību aizstāvi Pad. savienībā. Viņš izteicies, ka Moroza sievai pat neesot atļauts satikties ar vīru bet viņa zinot, ka Morozs ar 1. jūliju uzsācis bada streiku kā protestu viņa nepārvešanai no stingrā ieslodzījuma uz rēgulāro darba nometni. Tā kā protestētājiem nav sekmējies tikties ar Kanadas ministru prezidentu Trudo, tie nosūtījuši ministru prezidentam telegrammu, lūdzot aizlikt labu vārdu par Morozu.

Ukraiņu izcelsmes progresīvi konservātīvais senātors Pauls Juziks 22. jūlijā iepazīstināj is ar Moroza lietu ārlietu ministru Šārpu, lūdzot, lai tas nodotu demonstrantu lūgumu tālāk Pad. sūtniecībai, kas savukārt norādītu, kas darāms, lai atvieglotu Moroza ciešanas. Protestētāju grupa 22. jūlijā mēģināja iesniegt lūgumu Pad. sūtniecībai, bet drošības sargs pie sūtniecības durvīm viņus noraidīja, norādot, ka padomju sūtnis A. N. Jakovļevs nevēloties viņus satikt. Senātors Juziks, vīlies par sūtņa rīcību, ieteicis grupai nosūtīt ierakstītu vēstuli sūtniecībai. Streikotājus apmeklējuši arī 5 liberāļu ministri.

Kanadas ārlietu ministrijas referents paskaidrojis, ka pēc valdības nostājas šāda iejaukšanās Moroza lietā būtu iejaukšanās citu valstu iekšējās lietās, tomēr Kanada par Moroza gadījumu protestēšot internacionālās organizācijās. Ārlietu ministrs Šārps apsolījis runāt ar padomju pārstāvjiem par Kanadas iedzīvotāju rūpēm par ukraiņu rakstnieka Moroza likteni, kā arī painteresēties par Moroza veselības stāvokli. Kanadas ukraiņi lūguši ministru prezidentu Trudo un ārlietu ministru ierosināt Moroza lietu Apv. Nācijās. Agrākais Kanadas ministru prezidents Dīfenbekers slavējis protestētāju ideālismu un drosmi, tiekoties ar viņiem pie padomju sūtniecības Otavā.

Valentīna Moroza aizsardzības komiteja Toronto ziņoja, ka bada streika kampaņa turpinās Vinipegā pie parlamenta ēkas un citās Kanadas pilsētās, kā arī jauni streikotāji radušies Vašingtonā, Ņujorkā un Londonā, Anglijā, cenšoties mobilizēt atbalstītājus Eiropā un Dienvidamerikā. No Rietumvācijas vācu rakstnieka Nobela prēmijas laureāta Heinricha Bella, kas palīdzēja izraidītajam padomju rakstniekam Solžeņicinam, saņemta telegramma, kuŗā atbalstīti ukraiņu centieni. Apmēram 1000 delegātu no Kanadas pus miljona lielās ukraiņu sabiedrības 27. un 28. jūlijā pievienojās protestētājiem ar demonstrācijām Otavā, parlamenta kalnā, lai piespiestu valdību rīkoties. Bada streika vadītājs Bandera izteicies, ka bada streiks turpināšoties, līdz Morozu atbrīvošot no cietuma vai arī, kamēr visu grupu aizvedīšot uz slimnīcu. Toronto laikraksts The Toronto Sun raksta, ka viens no lielākiem padomju upuŗu ieročiem esot lietas izkļāstīšana rietumos, jo Maskavai varētu nepatikt naidīga kampaņa ārzemēs. Iespaids būtu vēl lielāks, ja ukraiņu protesta kustībai pievienotos arī krievi, baltieši, žīdi, poļi, čechi un ungāri.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

KLIVLANDE

● No Pad. savienības preču kuģa Īrī ezera Klīvlandes ostā nobēdzies kāds 23 gadu vecs jūrnieks, pēc tautības baltkrievs. Viņa nodoms ir apmesties uz pastāvīgu dzīvi Klīvlandē, kur viņam daudz palīdzējušas baltkrievu organizācijas. Tautiešiem pārbēdzējs izteicies, ka viņš jau sen vēlējies atstāt Pad. savienību, tāpēc tagad esot ļoti apmierināts, ka nokļuvis brīvā zemē. Pad. savienību viņš nosauca par cilvēku cietuma, terrora un apspiestības zemi. Immigrācijas ierādņi viņu aizveduši uz Vašingtonu, kur tas padomju sūtniecības darbiniekiem izteicies, ka kuģi atstājis labprātīgi un gribot palikt ASV. Pirmo reizi tas esot redzējis policiju un iestāžu darbiniekus, kas bijuši cilvēcīgi un izpalīdzīgi. Viņam esot grūti aptvert, kā pilsonis varot brīvi staigāt bez personības dokumentiem. Savos jūŗas braucējenos tas esot saticis arī vairākus latviešus. Murmanskā kāds mūsu tautietis stāstījis, ka bijis notiesāts uz vairākiem gadiem Sibirijā, bet pēc soda izciešanas atgriezies Rīgā. Tur pārvaldes iestādes grībējušas viņu piespiest palikt par čekas ziņotāju, bet viņš atteicies, kādēļ par jaunu atkal izsūtīts piespiedu darbos uz Murmansku, kur smagi jāstrādājot raktuvju un zvejas darbos. Etnisko grupu sarīkojumā pilsētas vecākais R. Perks savā uzrunā uzsvēra tautību grupu vienotību cīņā par savu patstāvību un Klīvlandi nosauca par etnisko grupu „galvaspilsētu".

● Roberts Vilumsons miris 64 gadu vecumā. Ilgus gadus viņš bija Klīvlandes Latviešu biedrības vadībā, kā arī piedalījās vairākos sabiedriskos pasākumos. Dzimtenē viņš bija darbojies par pašvaldību sekretāru. Aizgājēju izvadīja māc. L. Grendze.

● 85 gadu vecumā mirusi Ella Socka, pazīstamā agrākā Rīgas notāra dzīvesbiedre. Pēdējos mūža gadus viņa pavadīja dēla Ilmāra ģimenē un palīdzēja audzināt mazbērnus. Nelaiķi izvadīja māc. L. Grendze. Aizgājēja izteikusi vēlēšanos ziedu vietā nodot ziedojumu Apvienotai draudzei.

● Apvienotās draudzes nama lielajā zālē 14. jūlijā notika J. Ziediņa filmas izrāde par draudzes darbību 1966. g. un 1967. g. Izrāde bija vidēji apmeklēta, un ienākumus nodeva baznīcas uzpošanas darbiem. J. E.

Iznākusi jauna skaņu plate

Sakopojot daļu no savām dziesmām un kuplejām, kā arī jau esošām dodot jaunus papildinājumus, Toronto latviešu dziesmu draugu pulkā pazīstamais bass-baritons Miervaldis Pavasars iedziedājis skaņu plati. Kā jau uz vāka teikts, „šī plate galvenokārt domāta, lai pavadītu omulīgu vakaru dziesmu un kupleju garā".

Miervaldis Pavasars latviešu sabiedrībā ar dziesmām un kuplejām kuplinājis daudzu sarīkojumu programmu. Viņam līdz ir arī ģitara, kā dzirdam jaunajā platē. Tā iznākusi Jāņa Girgensona ieskaņojumā; vāku darinājis Visvaldis Roze, bet foto attēlu veikusi Janīša foto studija. Plates pirmajā pusē vairāk sentimentāla noskaņa, bet otrā kuplejisks gars. Tā pirmajā pusē dzirdam — Kas gan Tevi tā mīlēs . . . dziesma, kas veltīta latviešu karavīram, tad: No Rīgas iet vilciens uz Valku, Mana dzimtene, Klaidoņa dzīves stāsts, Kā būtu, ja saules vietā, bet otrā pusē — Dziesmu svētki, Mednieki un makšķernieki, Dzīves jēga, Aicinājums sporta zvaigznēm, Gaŗie mati, Pirmie ziedi un nobeigumā izskan melodija no filmas Dr. Živago ar paša dziedoņa tekstu.

Dziedonis ir arī rosīgs dziesmu draugs Viestura vīru korī, kādēļ arī viesturiešu skaņu albumā nāks klāt jauna dziesmu un kupleju plate. Plati var iegādāties DV grāmatnīcā (Latviešu namā), vai pieprasīt autoram: 132 West Deane Park Dr., Islington, Ont. M9B 2S7 (tālr. 622-5213). O. K.

KANADAS ZIŅAS

LONDONA

● Aglonas Dievmātes svētki Londonā, Ontario, šogad notiks 17. un 18. augustā ar šādu programmu: sestdien, 17. augustā, pl. 8 vak. svinīgs vakara dievkalpojums Čenstochovas Dievmātes baznīcā, 419 Hill ielā, ko kuplinās draudzes ērģelnieks Mārtiņs Jurjāns. Turpat baznīcas zālē notiks arī programmas laicīgā daļa — kopējas vakariņas un saviesīga dzīve ar labu mūziku. Svētdien, 18. augustā, pl. 9 no rīta Svētā Misa ar sprediķi un dievgaldu. Stundu pirms dievkalpojuma grēksūdze. Londonas latviešu katoļu draudze ar savu garīgo ganu aicina tautiešus piedalīties šajos tradicionālajos mūsu Pestītāja Mātes svētkos, lai izlūgtu svētību pašiem un visai mūsu tautai.

Prāv. S. Mozga

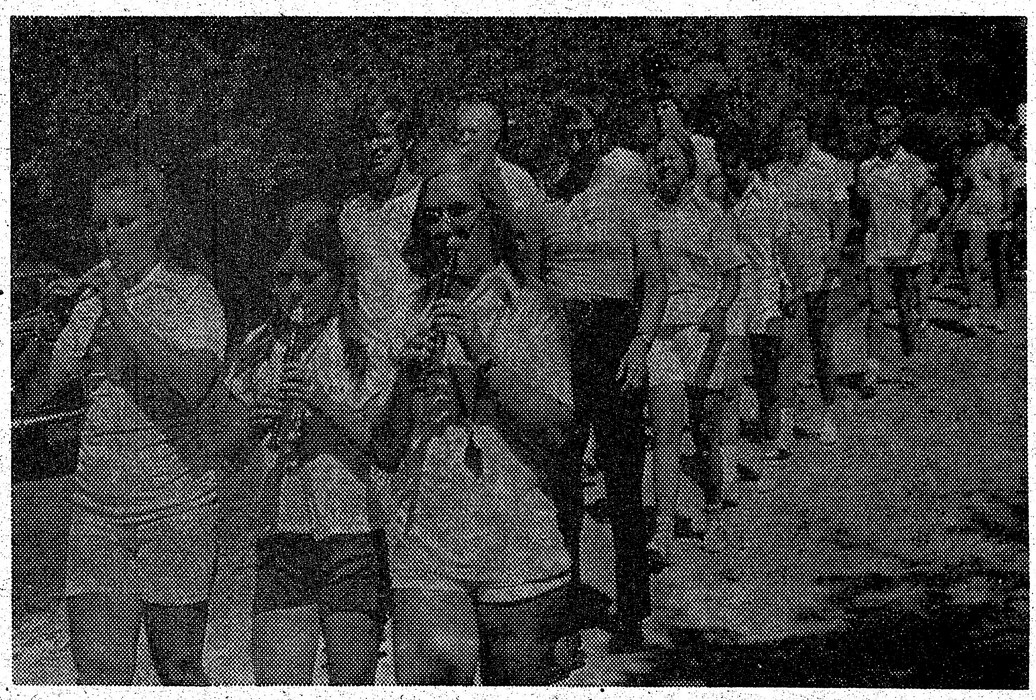

Saullaines un Sidrabenes nometnotāji kopējā gājienā ierodas sarīkojuma vietā — Sidrabenes basketbola laukumā, priekšā soļojot stabulētājām Dz. Ozolai, S. Kuzei un S. Eglītei. Aiz viņām redzami mācītāji J. Cālītis, Ā. Čops un I. Gaide. (Skat. rakstu 15. lp.)
Foto: J. Ligers

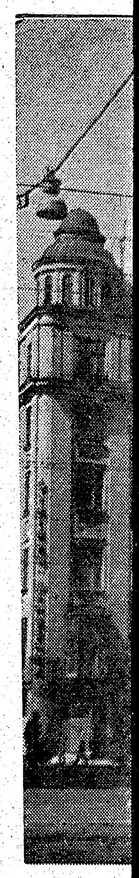

Populār
gandrīz

Rīgu

Rietumv
ceļu oficiā
ceļotājiem
saukumu S
Schoene W
apraksts pa
foto attēlie
meklējot a
un to vien
esot Rīgas
braucēji n
republikām
jaunajā
krastā. Be
padomju
nešos plūs
daļa dzīv
tas namos
vajadzīga

Kad Rīg
raksta aut
jautājis
Jānim Vai
vē vairāk
atbildējis:
vai augstc
esat vēl r

Pieminēt
šot 26 stāv
gultas un
Tā paredzē
dā, kaut pa
pirms 3 ga
coties gaus
nīcas cēlē
atvaļnājum
ne stāvot

Autors r
esot 750.00
jos gadu d
ji industri
jaunām p
namiņa a
mam auto
Pūt, vējiņi
visvarenā
jo durvis
iepriekš
„Te ir au
sēdekļi, pi
mūzika, j
meklētāji
tāja, pie k
tu iet vien
viesnīcas v
viesis no
viņš raksta
reto speciā
mu, kas es
un maksāj
desmitdaļli

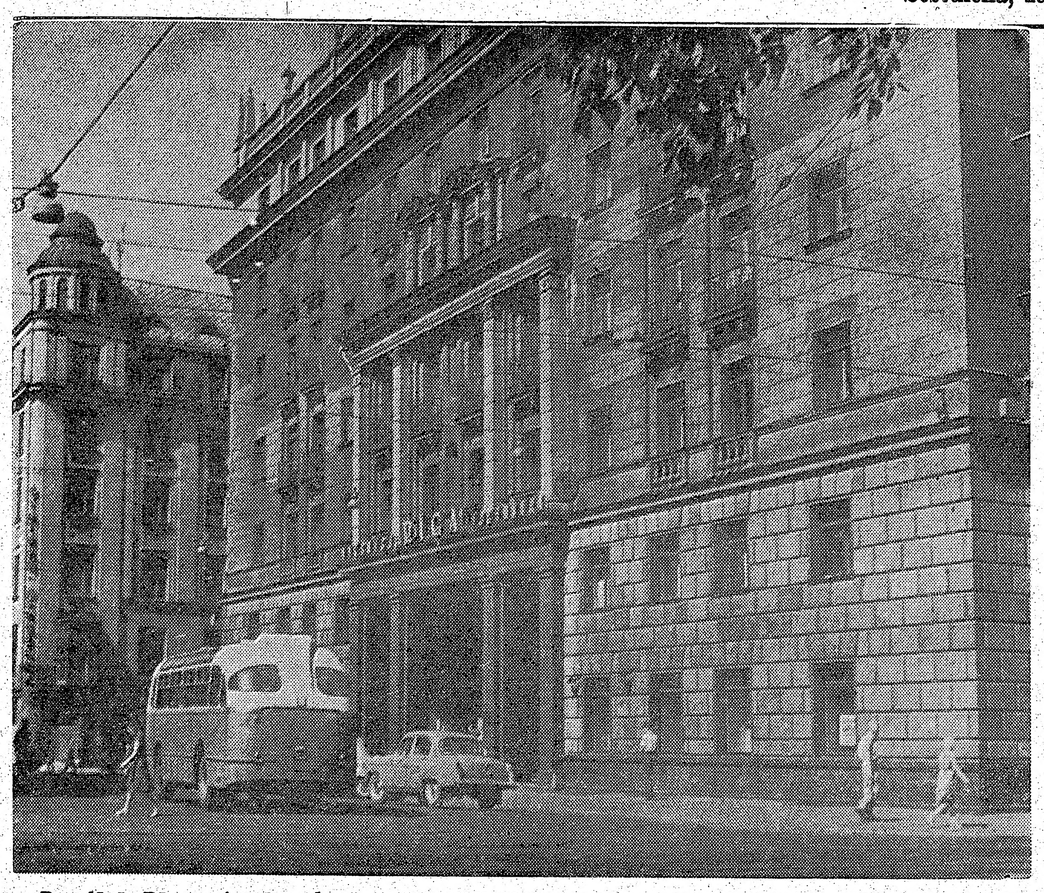

Populārā Rīgas viesnīca, kuŗā tieši no lidlauka nogādā okupētās Latvijas „tūristotājus" — gandrīz kā uz cietumu. Viesnīcas priekšā redzams autobuss un pāris vieglo mašīnu.
LNF archīvs

Rīgu apmeklē 20.000 ārzemnieku

Rietumvācijas valsts dzelzceļu oficiālā jūlija izdevumā ceļotājiem un tūristiem ar nosaukumu Skaistā pasaule (Die Schoene Welt) lasāms plašāks apraksts par Rīgu ar vairākiem foto attēliem. Rīgu ik gadus apmeklējot ap 20.000 ārzemnieku, un to vienīgā apmešanās vieta esot Rīgas viesnīca, kamēr iebraucēji no citām „brālīgajām republikām" drīkstot apmesties jaunajā viesnīcā Daugavas krastā. Bez tam simttūkstošiem padomju pilsoņu vasaras mēnešos plūst uz Rīgas Jūrmalu, daļa dzīvo arodbiedrību atpūtas namos un sanatorijās, kam vajadzīga gan īpaša atļauja.

Kad Rīgas apmeklējuma apraksta autors Heincs Hartmans jautājis Intūrista pārstāvim Jānim Vaivadam, kāpēc nebūvē vairāk viesnīcu, pēdējais atbildējis: „Mēs jau būvējam, vai augstceltni Ļeņina ielā neesat vēl redzējuši?"

Pieminētajai augstceltnei būšot 26 stāvi, tanī paredzētas 830 gultas un tā saukšoties Latvija. Tā paredzēta pabeigt 1975. gadā, kaut pamatakmens likts jau pirms 3 gadiem. Būvdarbi veicoties gausi, jo arī pašlaik viesnīcas cēlēji devušies kopīgā atvaļinājumā, tāpēc iesāktā celtne stāvot gluži pamesta.

Autors raksta, ka Rīgā tagad esot 750.000 iedzīvotāju. Pēdējos gadu desmitos pilsēta strauji industriālizēta un apbūvēta jaunām priekšpilsētām. Veca namiņa augšstāvā līdzās Domam autors iegriezies lokālā Pūt, vējiņi, kur ticis iekšā ar visvarenā Intūrista palīdzību, jo durvis tiekot atvērtas tikai iepriekš pieteiktiem viesiem. „Te ir augsti, ar ādu popēti sēdekļi, pieklājīga skaņu lentes mūzika, jauni, labi gērbti apmeklētāji un izveicīga apkalpotāja, pie kuŗas mācībā vajadzētu iet vienam otram no Rīgas viesnīcas viesmīļiem," konstatē viesis no Rietumvācijas. Tālāk viņš raksta, ka te pasniedz arī reto speciālitāti — Rīgas balzamu, kas esot rūgts zāļu šnabis un maksājot pusotra rubļa par desmitdaļlitru (100 gramu).

Meža kapos pie katra kapa esot balti krāsots soliņš, bet kaimiņos nekad nepabeigta krematorijas ēka, jo vēl aizvien piederīgie labāk izvēloties apbedīt zemē. Meža parkā uzcelta brīvdabas estrāde 15.000 dziedātājiem. Aprakstīts arī brīvdabas mūzejs Juglas ezera krastā, kur jau kopš 1924. gada esot savāktas vairāk nekā 80 vecas zemnieku mājas, kūtis, klētis, pirtis, darbnīcas, divas vējdzirnavas un vairākas luterāņu baznīcu ēkas, kas celtas no koka. Viena no tām celta 1704. gadā Kurzemē.

Plašāk aprakstīta arī Rīgas vēsture, par kuŗu Intūrista prospekti un pavadoņi nemīlot daudz runāt. Autors plašāk pakavējas pie Rīgas pirmajiem gadsimtiem, kad pilsētā iecelojuši daudz immigrantu no Ziemeļvācijas, it sevšķi Lībekas, un īpaši pakavējas pie 1710. gada, kad „Rīgas vācieši un latvieši kļuva par cara Krievijas pilsoņiem," un min Latvijas neatkarības laiku, kas beidzās ar Molotova un Ribentropa paktu un brīvās Latvijas bojā eju.

„Es klejoju pa vecpilsētas šaurajām akmens bruģa ielīņām, līdz palieku gluži viens, un tad man pēkšņi liekas, ka te tiešām vairs neviens nedzīvo, ka viss tas, ko redzu, jau atrodas pieminekļu valdes aizsardzībā, pa daļai atjaunots, pa daļai ar bojāto apmetumu, gaidot, ka kāds to kādreiz restaurēs — varbūt arī ne . . ." rezignēti piebilst vācu autors. Bet aiz vecpilsētas, bulvāŗu rajonā, Rīgas dzīve tomēr vēl pulsē: „Te dārd tramvaji, ripo trolejbusi, te pastaigājas jaunas latvietes, kam gan reti ir graciozas figūras, toties jauka, nepiespiesta jautrībā. Te ir vaikali, kas piedāvā tautas mākslu, īpaši keramiku un brīnišķīgas dzintara rotas, taču par cenām, kas pieņemamas būtu varbūt tad, ja krievu rubli varētu pirkt par divām vācu markām," saka autors.

Arī Rietumvācijas viesim licies iezīmīgs lielais krievu skaits Rīgā: „Ja statistika apgalvo, ka no 2,4 miljoniem Latvijas iedzīvotāju 29 procenti tagad ir krievu, tad Rīgā šis procents droši vien ir daudz augstāks, jo kad tie pēc kaŗa te ieradās, vairums apmetās pilsētās, nevis uz laukiem." Rīgas ēdienu karti viņš apraksta šādi: „Jau pašā pirmajā rītā brokastu kartē ievēroju, ka tā rakstīta nevis kirīliskajiem burtiem, bet latīņu, un iespiesta četrās valodās, arī vācu. Es tajā, piemēram, lasu, un tas ir retums Pad. savienībā, kur visur dzeŗ tēju: „Kafija ar krējumu." Krējums pie tam izrādās par tādu, kas vairs netek ne no vicnas vācu krējuma kārbas. Kafijā tūliņ iemirdzas tauku actiņas. Stāsta, ka Latvija jau kopš seniem laikiem esot slavena ar lieliskajiem piena produktiem, cūkgaļu, pirmšķirīgu bēkonu un mērcēm."

Vadonī par Latviju vēl teikts, ka iespējams ceļot tikai ar ierobežojumiem. Izbraukumos no Rīgas iespējams izmantot Intūrista autobusu vai Intūrista sagādātu mašīnu, bet arī tad tikai pa četriem noteiktiem ceļiem — ziemeļos uz Saulkrastiem un Tallinu, ziemeļaustrumos uz Siguldu, austrumos uz Salaspili un ziemeļrietumos uz Jūrmalu. Apmeklētājam licies savādi, ka Rīgas Jūrmalā tikpat kā neredz ārzemju viesus no rietumiem, jo tiem neesot apmešanās iespēju. „Kur tad nu ir Intūrista galvas," es prasu Jānim Vaivodam. Viņš parausta plecus: „Sezona pie mums ilgst tikai četrus mēnešus, viesnīcas, ja tādas būtu, ilgi stāvētu tukšas." Taču izdevumā — Rīga ārzemniekiem starp daudzajiem attēliem redzama cilvēkiem pieblīvētā Rīgas Jūrmalas pludmale, tikai tie nav rietumnieki, kuŗiem šeit nav kur apmesties, tie nav arī paši latvieši, bet daudzie iebraucēji no citām „brālīgajām padomju republikām," kas saradušies baudīt savas vasaras brīvdienas un Latvijas galvaspilsētas labumus.

Draudzības dienas Niagarā

(Turpinājums no 8. lp.)

štemberga) K. Staško vadībā. Programmas dalībnieki saņēma daudz sirsnīgu aplausu. Indianapoles jaunieši (Mārtiņš Pūtelis, Jānis Grants, Ausma Brikmane, Jānis Circenis ar Dainu Dreifeldi no Toronto) ar vad. Jāni Pūteli. (Pudele, Smilts, Sienāzis) pārsteidza publiku ar savu izdomu, kā arī satrauca klausītājus ar savām kovboju izdarībām. No pieciem uzvedumiem vislabākais šķita Jāņa Laimiņa, skaŗot trimdas aktuālās problēmas mūsu jaunatnes un vecās paaudzes vidū. Uzvedumi bija labi sagatavoti, tomēr pārdomas izraisīja pēdējā uzveduma beigās skaņu lentē atskaņotā Latvijas himna. Publika bija neziņā, piecelties vai ne.

Vairāk nekā pustūkstotis ballinieku priecājās pie Runču dejas kapellas skaņām A. Grīnberga vadībā. Orķestri papildināja divas jaunas mūziķes. Bija arī noorganizēta bagātīga loterija P. Treijera vadībā.

Svētdien, svētku turpinājumā, jau agri no rīta sākās volejbola spēļu sacensības I. Lejas un J. Ādmiņa vadībā, Ontario ezera krastā (Garden city Beach) dalībnieku skaits bija sevišķi kupls. kā vīriešu, tā sieviešu volejbola sacensības. Vīriešu spēlēs piedalījās Toronto YMCA, Ņujorkas (Sparta), Klīvlandes, Sirakūzu, Kalamazū un Gaŗezera komandas, bet sieviešu komandās Kalamazū Šanas (Rietummičigenas latviešu valodas kursa) komanda, Hamiltonas Sparta un Klīvlandes komanda.

Spēles ieilga līdz pievakarei un sagādāja arī pārsteigumus. Ilggadīgie volejbola spēļu favorīti Hamiltonas Spartas vīriešu un sieviešu komandas šoreiz bija spiestas uzvaras laurus atdot jaunāku gadu gājuma komandām. un tā abi ceļojošie Draudzību dienu kausi tiks aizvesti uz ASV. Liekas, pirmo reizi šo svētku norisē gadījās, ka abus kausus izcīna ASV jaunieši. Sīvā cīņā Spartu uzvarēja Gaŗezera komanda (P. Dumpis, A. Dumpis, M. Graudiņš, I. Graudiņš, M. Daiga, J. Bērziņš, P. Jurjāns) ar komandas kapt. Juri Daigu. Zaudētājos spēlēja M. Žulps, L. Eichvalds, I. Kopštāls, I. Leja (kapt.), A. Ansons, V. Cers, J. Ozols, M. Lorbergs).

Sieviešu volejbolā uzvarēja Šanas (Aija Spirģe, Lidija Miķele, Vizma Maksiņa, Maija Baruša, Daina Cīrule, Baiba Liepiņa (kapt.) ar saviem vadītājiem M. Novu, M. Tīdemani un M. Graudiņu). Hamiltonas komandā spēlēja Laimdota Morusa, Māra Leja, Velta Šulmane, Karina Simsone, Anita Zute, Edīte Leja (kapt.) un Māra Žulpa. Uzvarētājiem Draudzības dienu ceļojošos kausus pasniedza rīcības kom. priekšsēdis K. Sisenis ar Kanadas latv. sporta apvienības volejbola sekcijas vad. I. Leju.

Par tiesnešiem sacensībās darbojās E. Pilskalnietis, T. Ansons, M Lorbergs un J. Mūrnieks no Sirakūzām. Risinājās arī tenisa spēles un citas nodarbības.

Vakarā notika atvadu balle, tomēr tai bija maz dalībnieku, daudzi devās mājup, jo nākamā bija darba diena. Ziedojumus izlozei dāvināja Benjāmiņa filmu laboratorija, Lotus puķu veikals, daiļamatnieks M. Lapiņš, keramiķis Z. Jurševskis u. c. Galvenos laimestus ieguva Zenta Sirmā, Līna Linde, Ena Dukule, A. Grīnbergs u.c.

Rīcības komiteja bija ielikusi daudz darba, lai svētki labi izdotos. Komitejā bez priekšsēža vēl darbojās Fr. Barkans, LN JAK pārs. M. Valdmanis un Daina Dreifelde, P. Treijers, J. Celms, J. Vīķelis, J. Arājs, V. Strautnieks, Fr. Sirmais un A. Šteinbachs.

O. K.

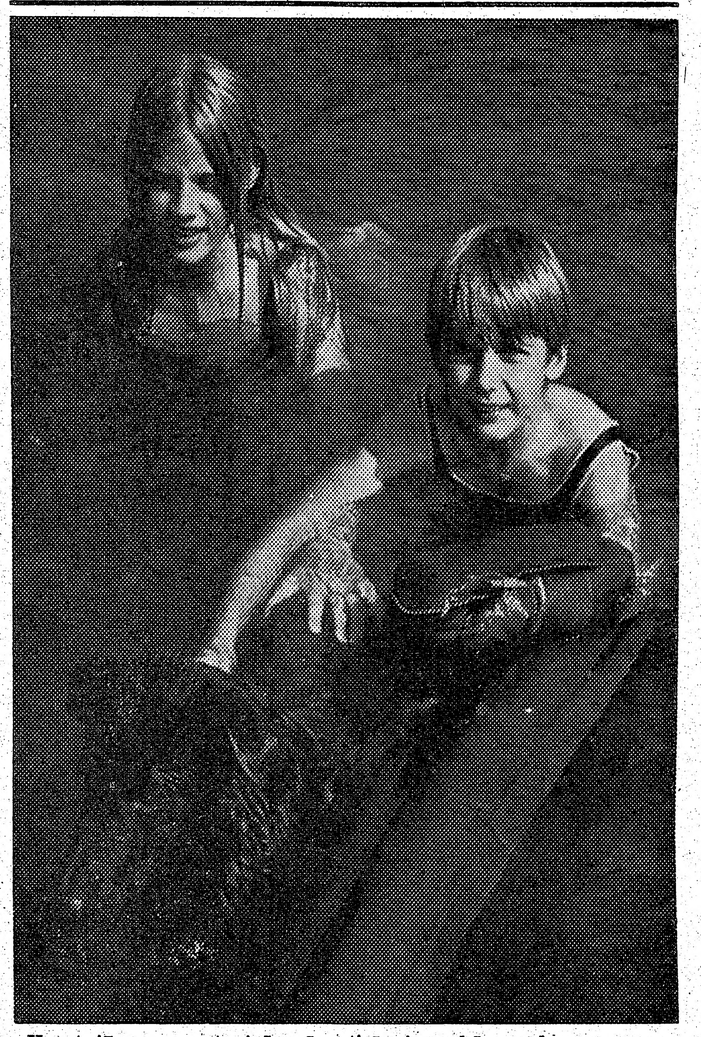

Karstajā vasaras tveicē arī uzticīgajam bērnu draugam sunim ir patīkams vēsais upes ūdens. Foto: J. Liģers

(42. turpinājums)

Kārli par meistaru iesauca Pikurs. Kārlis cūkkūtī pratis pievārēt saniknotu kuili, kad tas meties Pikuram virsū. Pikurs visiem stāstīja:

„Tas tik bija īsts Kārļa Palmbacha meistardarbs."

No tā laika visi skolēni Kārli sauca par meistaru. Sākumā viņš par šo vārdu skaitās, bet vēlāk pie tā pierada.

Naktī pamostos, kaut kas pie gultas kustas. Pieceļos. Redzu, tur guļ Kārlis. Uzlaižu baterijas gaismu. Nu tik redzu, ka viņš ir galīgi novārtījies un netīrs. No viņa nāk skāba vēmekļu smaka.

„Ej, celies augšā. Iesim lejā pirtī. Tev jānomazgājas. Tu taču tāds nevari rādīties skolā."

„Mm — mm. Ko? Kas? Kas notika? Kur es esmu?" jautā Kārlis.

„Klusu! Nemodini pārējos. Iesim lejā." Saņemu viņu aiz padusēm un beigās ar lielām mokām uzstutēju Kārli uz kājām. Trepes uz pirti ir ļoti stāvas. Man bail, ka Kārlis nekrīt. Te var viegli nosisties.

„Turies pie lenteres un ej prātīgi," un pielieku viņa rokas pie margām. Ar lielām mokām iestumju viņu pirtī. Pirts ir vēl drusku silta.

„Tagad ģērbies laukā. Tu taču smirdi, ka riebjas. Nomazgājies un pārtīri arī drēbes. Nekas, rīts vēl tālu. Līdz tam viss būs kārtībā. Kas ar tevi notika? Pēc tam kad es aizgāju, vai tu vēl dzēri?" prasu Kārlim.

Viņš izbrīnījies skatās manī un saka:

„Nudien, no vakardienas neatceros nekā. Zinu, ka iegājām Sprugulī. Tur ēdām karbonādes. Pēc tam man filma pārtrūka. Neatceros nekā. Kā es tiku pirts augšā?" prasa Kārlis.

„Vispirms, pirms uguns izdzēšanas vienpadsmitos tu vēl mājā nebiji. Par laimi Ābels vakar internātu nekontrolēja. Ja būtu kontrolējis, būtu pateicis, ka tu aizbrauci uz mājām. Tu taču biji izprasījies no stundām," saku.

„Jā, tik tālu viss kārtībā. Vienīgi man vajadzēja satikt veco. Tas droši vien izbrīnījies nevarēja saprast, kur es palicis. Jāiet šodien pie brāļa Jēkaba uz Kļaviņa skolu. Tur dabūšu zināt par tēvu," saka Kārlis.

„Vai tu saimnieci tālu pavadīji?" prasu.

„Nezinu neko. Pilnīgi nav jēgas," atzīstas draugs. Toreiz vēl nebiju spējīgs saprast, kā cilvēks var tā apdzerties, ka no iepriekšējās dienas neko neatceras.

„Kad tik tevi nav atraduši policisti guļot kaut kur grāvī?" ieminos

„Iespējams. Tad man jālaižas no skolas. No kauna nezināšu ko darīt," kaunīgi saka Kārlis.

„Tas nekas. Gan jau izturēsi. Ne jau katrreiz dzīvē viss iet kā pa dēli. Neuztraucies par agru. Galvu augšā. Ne par velti tevi sauc par meistaru."

Tanī brīdī ienāk Vilis Dāniels. Vilim uz Kārli nav labs prāts kopš Kļaviņa skolas laikiem. Tagad viņš izmanto izdevību un uzbrūk Kārlim:

„Līdz šim mēs tevi saucām par meistaru. Tagad tu esi izpelnījies pasaules meistara titulu."

„Ko tu bāz degunu kur nenākas," uzsaucu Vilim. Ieraudzījis mani skaidru un dusmīgu," Vilis aizgāja.

No tās reizes tomēr Kārlim pienācās pasaules meistara nosaukums. Šo palamu viņš nesa pacietīgi līdz skolas beigšanai.

Otrā dienā, ejot uz skolu, Kārlis ieprasījās:

„Kā tas nākas, ka tu paliki skaidrā?"

„Tev atļauts trīs reizes minēt," un vairāk neatbildu.

*
**

Kā jau iepriekš minēju, vecajā kūtī ir atsevišķs nodalījums, kur atrodas trīs buļļi. Visbīstamākais ir dāņu brūnais bullis. Viņam ir riņķis nāsīs un asie lauznī. Riņķī ieāķē vedamo nūju, kuŗai otrā galā ir cilpa. Cilpu vedējs uzliek uz rokas, lai bullis vedamo nūju nevarētu izraut no vedēja rokas. Katru brīdi ir jārēķinās ar buļļa niknumu. Viens no kūts strādniekiem seko no muguras puses. Ja gadījumā bullis izrautos, tad viņš varētu saķert buļļa asti un to laužot vismaz uz brīdi novērst tā uzmanību no upuŗa. Asofrejam tādās reizēs ir līdz pistole. Mēs, skolēni, gan apšaubām Asofreja ieroci. Tas izskatās vairāk kā dekorācija. Kad mēs pasmejamies par viņa ieroci, Asofrejs iesaucas.

„Nesmej, nesmej. Es izglāb kād strādniek pirms bull to nodur."

„Kādā mūzejā tu, Asofrej, nospēri šito pistoli?" reiz viņam jautā Palmbachu Kārlis.

Toreiz Asofrejs patiešām noskaitās. Viņš paķēra pistoli un piegrūdis buļļa ausij rādīja, kā viņš kādreiz izglābis muižas strādnieku no drošas nāves, bulli nošaujot.

„Ej, ej, netrako Asofrij. Nudien man bija tāda sajūtu, ka tu nospiedīsi mēlīti," smejas atkal Kārlis.

Te nu Asofrejs atjautīgi smaida un rāda, ka ierocis nav pielādēts.

„Nu, vai es neteicu, ka viņam tā pistole tikai priekš lielīšanās?"

Ja Asofrejs redz, ka valodas divkaujā viņam nav izredzes uzvarēt, viņš aiziet.

Šoreiz bullis šņākdams seko Asofrejam. Tā acis ir sarkanas un zvēro. Bet Asofrejam patīk skuķi. Runājoties viņš mīlīgi smaida. Runājot ar Martu, Asofrejs ir novērsis savu uzmanību no buļļa. Bullis to izmanto. Tas noliec galvu, lai ķertu Asofreju uz ragiem. Redzot tuvojamies nelaimi, grūžu bullim pierē kūts dakšas kātu. Bullis strūkstas, bet tanī brīdī metas virsū Martai. Marta iekliedzas. Asofrejs gan ķeŗ, bet nevar notvert buļļa vedamo nūju. Vienīgi kūts puiša ātrā apķērība izglāba Martu no drošas nāves. Viņš izskrēja tieši bullim priekšā un saķēra vadamo nūju. Bullis gan vēl mēģināja izrauties, bet sajūtot nāsīs no riņķa asas sāpes, nomierinājās un gāja puisim līdz.

„Kur nu, Asofrej, bija tava lielība. Vecais teiciens, ka veciem večiem neklājas skatīties uz jauniem skuķiem," saku Asofrejam, kad bullis aizvests.

Visnepatīkamākais darbs ir buļļu tīrīšana. Bullis, tāpat kā zirgs, vispirms jānotīra ar skrāpi, tad ar suku. Reiz par diviem mēnešiem buļļus arī mazgā ar mitru drānu.

Parasti buļļi jau ienākot bauro. Abi buļļi saož svešu nākam pa gabalu. Herkuls sāk baurot, mani nemaz neredzot. Kad prasu Asofrejam, vai tiešām bullim ir tik labi attīstīta oža, viņš atbild:

„Pull zin, ka knauķim nav te viet."

„Vai biji ļoti nobijusies?" prasu Martai, kad aizejam atpakaļ kūtī.

„Man nebija laika nobīties.. Ja staļļa puisis vēl būtu kavējies, es būtu lēkusi augšā uz steķiem," mierīgi atbild Marta.

„Tas jau labi. Ja tik nebūtu bijis par vēlu. Asofrejam pat pistoles nebija līdz.

Šis notikums nāk ausīs skolas vadībai un muižas pārvaldniekam. Vēlāk dabūjām zināt, ka Asofrejs dabūjis rājienu kā no muižas pārvaldnieka, to no skolas direktora.

(Turpinājums sekos)

SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS labāko dāvanu uz

LATVIJU

Tagad labāku nekā jebkad agrāk

INTERTRADE EXPRESS CORP.

To sakām mēs un to saka arī jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, tas ir apm. tā, ka jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 vērtībā, vai pat vairāk.

Speciālos rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀŠANA

Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.60

Pieprasait mūsu illustrētos katalogus.

PASŪTINAIT TAGAD tikai caur

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd. Street, Fifth floor
NEW YORK, N.Y. 10010,
tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi Ātra piegāde

Izvēlaties no šiem jaunajiem modeļiem:

	Cenas US $
Zhiguli Vaz 2101	$3494.00
Jaunais, uzlabotais (Export Model)	
Zhiguli Vaz 2103	$4007.00
Zhiguli Vaz 2102 Station Wagon (Export Model)	$3853.00
Moskvith 412 IE	$8544.00
Moskvith 408 IE	$3259.00
Moskvitch 426 IE Station Wagon	$3698.00
Moskvitch 427 IE Station Wagon	$3968.00
Zaporozhets Zaz 968	$2234.00
Zaporozhets Zaz 968 E. jauns	$2389.00

Pieprasait mūsu speciālo illustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM.
PĀRSŪTAM LIETOTAS DRĒBES.
Iebraucēji no USSR, pieprasait speciālo informāciju!
Mums ir 25 gadu pieredze šais darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 25 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ¼ no mantu vērtības parastos rubļos, vai pat lētāk.

Speciālos rubļu Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos par dārgāku likmi. Mēs varam jums ieteikt sazināties ar INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., 10010, tālr. 982-1530 un pieprasīt bezmaksas illustrēto katalogu.

Kad latvietis kandidē par Kanadas parlamenta locekli

VIKTORA UPESLĀČA RAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ PAR SAVĀM KANDIDĀTA GAITĀM

Kanadas federālajās vēlēšanās jūlijā Toronto Ziemeļjorkas vēlēšanu iecirknī kandidēja arī Latviešu nacionālās apvienības Kanādā padomes prezidija priekšsēdis Viktors Upeslācis. Tālāk sniedzam viņa rakstu par savām kandidāta gaitām.
Redakcija

SAPULCE SĀKAS

Klausītāju ap 400 sēž jau zālē. Rīkotāji no vietējās nodokļu maksātāju biedrības vai labdarības kluba ir beiguši rīkoties ap skatuvi. Viss ir savā vietā: galds kandidātiem, runātāju pults, mikrofoni, televīzijas apkalpe ar aparātiem. Tad vakara vadītājs lūdz četrus vīrus no priekštelpām ienākt zālē. Publika pieceļas, aplaudē. Četri kandidāti Kanadas federālā parlamenta vēlēšanās laipni smaida, klanās un apsēžas.

Vismaz divas sapulces no desmit viņām, kurās piedalījos, sākās šādā veidā. Visas pārējās sākās ar vispārējiem aplausiem visiem kandidātiem, ar laipniem iepazīstināšanas vārdiem par katru no tiem un draudzīgiem aplausiem bez partiju izšķirības, kad tie apm. 10 minūtes bija norunājuši tradicionālos ievada vārdus.

Kanadas demokratiskās tradīcijas, liekas, ir stipras, par ko pateicība pienākas šīs zemes anglosakšu vecajam vairākumam. Jācer, ka tās tagad pāries uz citām grupām, kas sāk iespiesties valsts dzīvē.

Ir patīkami piedalīties šādi sāktā sapulcē. Protams, jautājumu un atbilžu posmā aplausi kļūst mazāk vienprātīgi, jo katrs savam kandidātam sit stiprāk un ilgāk, citam nemaz. Bet daļa klausītāju labprāt atzīst labu vai atklātu atbildi, neatkarīgi no tā, kurš no šiem četriem to teicis. Parādās kaut kas no sporta gara, kāda vēlēšanās dod kreditu, kur var. (Tikai viena no šīm deviņām sapulcēm bija īsti asa starp liberāli un sociālistu.)

NEPARASTAIS KANDIDĀTS

Man kā mazas partijas nepazīstamam kandidātam ar neizrunājamu vārdu šāda gaisotne nāca visai par labu. Un bija arī vajadzība. Neraugoties uz ilgiem gadiem latviešu sabiedriskā dzīvē, divas lietas nedeva miera: angļu valoda spieda runāt lēnāk nekā esmu pieradis, un es taču nepazinu šo vēlētāju mentālitāti, kā pazīstu savu. Izvēlējos atklātību. Teicu, ka esmu īpatnējs kandidāts, jo kā godātie klausītāji jau būs pamanījuši — man ir akcents, un tas ir tāpēc, ka esmu šinī zemē visai īsu laiku — tikai 25 gadus un mēnešus. (Sasaukšanās un smaidi, jo droši vien kāda ceturtā daļa zālē sēž tādu, kas nodzīvojuši Kanadā vēl īsāku laiku.) Arī manu vārdu viņiem grūti izrunāt, un beidzot — man nav tik daudziem jāizdabā kā maniem kolēģām, tāpēc varu atļauties būt atklātāks.

Pirmajā sapulcē ierados ar runas manuskriptu, otrā to saīsināju par konspektu, trešajā tas saruka uz vienu lapiņu ar dažiem pieturas vārdiem. Cilvēkiem patika vienkāršots priekšnesums, bez stingrām partiju vadlīnijām. Pajokojos par sevi un savas partijas izredzēm un varēju stingri uzbrukt Trudo un Luisa koalicijai. Neievērojot sabiedriskā kredita partijas (Social Credit Party) mazo svaru (kuŗa Lieltoronto apkaimē praktiski nav) un manu anonimitāti, likās, es biju t. s. „Good Gay", kas izsaka daudzu parasto cilvēku uzskatus, bet kas lielo partiju politikā palikuši nepieminēti.

PĀRĒJIE TRĪS

Apstākļi šādai pieejai bija gandrīz ideāli. Liberālis kā valdības partijas kandidāts apzinīgi vairījās pieskarties tagadnes problēmām. Viņš izvēlējās tikai tās, kas rādīja viņa darbus sava iecirkņa labā un izrādījās darīti ar bēdīgi slavenajiem LIP un OFY miljoniem. Sociālistu kandidāts, jauns cilvēks, skolotājs, čaklā atkārtoja gandrīz vārdu pa vārdam, ko viņa partija bija publicējusi jau neskaitāmas reizes. (Bez tam šis vēlēšanu iecirknis nav sociālistu territorija.)

Manas personiskās simpatijas bija konservātīvo kandidāta Romana pusē, lai gan savā TV pusstundas intervijā (noraidīta četras reizes) es norādīju, ka viņa partija nav tā īstā, lai nāktu ar algu un cenu kontroles plānu, un ka viņa līderim, atskaitot godīgumu, trūkst visi citi talanti, lai vadītu valsti.

Romans ir slovaks, ieceļojis 1937. gadā kā jauns zēns, strādājis mežos, farmās, fabrikās par zemu algu un nolēmis, ka tā nekur nevar tikt. Papildinājies izglītībā. Kad Kanadas depresiju laikā kanadieši no viņa kārtas stāvēja rindā pie komūnālām virtuvēm pēc viras, Romans nezaudēja ticību Kanadas nākotnei. Ar nelielieem līdzekļiem apvienoja dažus citus kapitālus un iegāja riskantajā akciju laukā.

Denisona raktuves? Kas to varēja zināt, ka tur atradīs urānu? Bet kad to atrada,, kam piederēja attiecīgā zeme? Jūs jau uzminējāt. Tagad viņš ir miljonārs, bet vēlēšanu sapulcē arvien ir daži, kas tūliņ apjautājas, cik naudas viņš šoreiz domā izdot savai kampaņai? Liekas, ka daži bagātību uzskata par grēku. Man ir aizdomas, ka tie ir tie paši, kas politikā nabadzību slinkuma dēļ izsludina par privilēģiju. Manuprāt bagātība, kas nav zagta, nav grēks, un nabadzība, ja tā nav paša radīta, ir tikai liktenis, kas jālabo.

Izrādījās, ka mana biografija „velk". Biju, tā sakot, „gājis visam cauri": skolotājs, redaktors ar jurista gradu Latvijā, trauku mazgātājs, noliktavas strādnieks un burtlicis Kanadā. Nenoklusēju arī, ka ar pieciem bērniem neesmu pat sapņojis par sociāliem pabalstiem. Es taču gāju mazgāt traukus, lai gan pēc Trudo likumiem man vajadzēja norādīt uz savu speciālitāti un prasīt nodokļu maksātājiem, lai tie mani uztur.

Kad kādā katoļu skolā pēc savas dzīves izklāsta aicināju jaunos klausītājus cienīt darbu, mans liberāļu kollēga tematu turpināja, uzteikdams mani, kas, būdams jurists un profesors (sic!), tik labi demokratiju pierādījis, ka tagad stāv draudzīgi blakus mums visiem, gan katolim, protestantam, gan žīdam, domādams konservātīvo, sociālistu un sevi. Efekts bija tik labs, ka viņš to atkārtoja vēl vienā sapulcē. Protams, man tas nekaitēja.

Vai latvieši var ko ievēlēt? Kandidāta territorija ar septiņām pilsētām; cik tas maksā? — Par to nākošreiz.

Viktors Upeslācis

BĒRNU SVĒTKI SIDRABENĒ

Tos 28. jūlijā ievadīja dievkalpojums brīvdabas baznīcā, piedaloties arī Saulaines nometņotājiem, kā arī bērnu vecākiem un viesiem. Dievkalpojumu vadīja abu draudžu mācītāji, viesumācītājam I. Gaidem sakot sprediķi, bet sākuma un beigu liturģiju vadīja māc. J. Cālītis. Dievkalpojumu kuplināja Sandras Kleperes violas solo un Sarmas Eglītes kokles spēle, kā arī nometnes vadītāju sekstets dziesma Paceliet balsis, slavējiet.

Pēc dievkalpojuma svētku dalībnieki sasēdās koku paēnā uzkalniņā pie basketbola laukuma, greznota Latvijas karogiem. Šoreiz trūka zīmīgās mudes, kas visai dienai piešķīra savu noskaņu. Laukumā iesoļoja Sidrabenes nometņotāju gājiens, pa priekšu ejot divām meitenēm stabulētājām, tad mācītājiem I. Gaidem un J. Cālītim, aiz viņiem māc. Ā. Čopam ar zēnu vadītāju K. Lapiņu. Svētku aktu atklāja nevis kāds no LNAK vadības ar runu, kā parasti, bet trīs pavisam sīka auguma bērniņi, atklāšanas vārdus nolasot 8 g. vecajam Pēterim Oltem, bet viņam asistējot Dainai Saksei un Kārlim Briedim. Gods godam, Pēteris savu pienākumu veica lieliski — nemanīja ne balsī, ne kustībās kādu satraukumu, skaidrs, tīrs latviešu valodas plūdums, lai pateicība par to viņa vecākiem un audzinātājiem.

Programmu pieteica Dagnija Tauriņa, bet visu nometnes svētku izkārtotāja, kā arī koŗa dziesmu vadītāja bija Aija Mazsīle. Mazie bērni parādīja savu veikumu koŗa dziesmās, ko pavadīja tēlojums. Liekas, šogad liela vērība pievērsta bērnu mūzikālo interešu attīstīšanai. Skatītājus iepriecināja stabuļu ansamblis, kā arī koŗa dziesmas Dzintras Ozolas vadībā. Visvairāk patika humoristisks uzvedums, kas dziļākā būtībā izraisa daudz pārdomu — Pirmā skolas diena atbrīvotajā Latvijā. Skolotāju tēloja Dzintra Ozola, skolniekus — nometņotāji. Bija „ieradušies" pieteikties audzēkņi gan no Zviedrijas, Vācijas, Kanadas prērijām, ASV, arī Latvijas pilsonis Ivans Ivanovičš, kas negrib sēdēt uz viena sola ar „plutokratu un fašistu" bērniem. Pieteicās bērni ar dažādām latviešu valodas zināšanām — gluži kā pašreiz — dažs saprot latviski, bet nevar atbildēt, cits nesaprot nemaz, runā tikai angliski. No Minsteres atbraukušais grib savas zināšanas tikai uzspodrināt. Austrālijas latvietim ļoti pamatīgas zināšanas aitkopībā. Uz skolotājas jautājumu, kādu dziesmu visi varētu kopā nodziedāt, Ivans Ivanovičš droši proponē — Varen plaša mana dzimtā zeme. Acīm redzot vecā paaudze bija devusi vienu otru ierosinājumu uzveduma sagatavošanā. Īpaši vecajai paaudzei uzvedums lika daudz padomāt.

Pēcpusdienā bērniem bija dažādi iepriecinājumi, kā dažādas veiklības spēles, spoku māja, dabas pazīšana. Pie kāda stenda vadītājas K. Lapiņas vadībā bērnu grupai (skaitā 4) tika dotas 2 minūtes laika 15 dažādu koka lapu noteikšanai. Rezultāti bija ļoti dažādi, dažā grupā no 15 lapām noteiktas 11, dažā tikai 3. Visus gadus, kamēr vien nometne pastāv, bija stendi lasīšanā, pasaku stāstīšanā, ģeografijā, vēsturē, bet tagad to vairs nebija.

Notika arī peldēšana un ūdens sports, bet visvairāk interesēja basketbola sacīkstes starp Sidrabenes un Saulaines vienībām, kuŗās šoreiz uzvarēja sidrabenieši. Vakarā notika vēl ugunskurs, tā ka saulainieši, kas bija atbraukuši pilns autobuss, skaitā 61, šķīrās tikai ap pl. 11 naktī. E. E.

Dainu Siliņu un Juri Līvīti Sv. Jāņa baznīcā Toronto salaulāja archibīskaps A. Lūsis. Abi jaunlaulātie ir rosīgi latviešu jaunatnes organizāciju darbinieki un Rīgas mazskautu pulciņa vadītāji, kuŗa dalībnieki baznīcā stāvēja goda ierindā. Līgava ir korp. Gundega locekle. Foto: J. Līgers

Laikrakstam **LATVIJA AMERIKĀ**

125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $21.—
☐ 6 mēnešiem $11.50
☐ 3 mēnešiem $ 6.—

Mr., Mrs., Miss. .....

Adrese: .....

.....

Jauns abonents △ pagarinājums △

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

Ziemeļos no Superiora ezera

1.

Ontario provinces tūrisma un industrijas ministrija, jau 11 gadus no vietas organizēdama Ontario preses apvienības vienas nedēļas ceļojumus pa zināmiem apgabaliem, grib iepazīstināt apvienības biedrus ar Ontario krāšņo dabu, tās bagātībām un šo bagātību izmantošanu. Šās vasaras ceļojumam bija 1780 jūdžu gaŗš maršruts: Sanderbeja- Vava -Sūsenmarija (Thunder Bay-Wawa-Sault Ste. Marie). Izbraukuma dalībnieki, 29 etnisko laikrakstu pārstāvji, gandrīz divas dienas uzturējās Sanderbejā, vienu dienu Vavā un nepilnas divas dienas Sūsenmarijā, bet pārējo laiku lidmašīnā, dzelzceļa vilcienos un autobusos.

Transair lidmašīna 16. jūnija vakarā pacēlās Toronto internacionālā lidlauka Maltonā, lai vēlāk 31.000 pēdu augstumā dotos uz ziemeļiem, traucot pāri baltajām mākoņu grēdām, kas izpletās zem tās kā balti sniega lauki. Sanderbejas lidlaukā ceļotājus pārsteidza lietus, gaisa temperātūra bija 41 grads pēc Fārenheita. No lidmašīnas ekskursanti autobusā devās uz pārnakšņošanas vietu — Landmarka moteli, bet otrā rītā pēc brokastīm uz Abitibi mežinieku nometni. Abitibi papīrfabrikas pavadonis E. Fergusons paskaidroja, ka Kanadā jau sāk pietrūkt mežu papīrmalkai, tādēļ tās sagatavošanai vairs neizcērt lielos mežus, bet tikai izmato koku pieaugumu izcirtumos.

Kokus izcērt 60—200 jardu platās stigās vai arī laukumos. Cērt egles un priedes, bet līdz ar šiem kokiem iznīkst arī bērzi un citi lapu koki, jo tad tie padoti saules karstumam. Meža darbi turpinās 9 mēnešus gadā ar 3 mēnešu pārtraukumu agrā pavasarī. Koku ciršana ir mechanizēta. Milzīgs mechanikas brīnums, saukts koku pļāvējs, ar milzu knaiblēm nokniebj veselu egli, paceļ gaisā, nošķin zarus, tad sazāģē vajadzīgā gaŗumā un gatavos klučus sakrauj aizmugures vagonetē. Viss tas norisinās dažu minūšu laikā.

Mašīnai nepieejamās vietās mežā strādā ap 300 cirtēju, kas izpelna katrs ap 60 dolaru dienā. Atstātajos izcirtumos aug atkal jauns mežs. Visvairāk mežus tomēr izposta lielie mežu ugunsgrēki, kas plosās katru vasaru. 80 proc. ugunsgrēku par iemeslu ir cilvēku neuzmanīga apiešanās ar uguni. Arī dažādi kaitēkļi iznīcina kokus. Lai izgatavotu 10 tonnu papīra, caurmērā vajadzīgas 150 balzāmegles vai priedes. Šāds koku daudzums uz viena akra meža var izaugt tikai 100 gados, pie kam priedes aug straujāk nekā egles.

Meža strādniekiem iekārtota īpašā nometne. Meža cirtēji maksā 1,75 dienā, ieskaitot uzturu. Ēdiena pārpalikumu izmet lāčiem un citiem meža dzīvniekiem, no kuŗiem gadās arī „pašapgādnieki". Reiz pa noliktavas logu ielīduši bebŗi un nozaguši 100 märc. miltu.

Abitibi papīrfabrika ir viena no lielākajām pasaulē un ražo 1,5 milj. tonnu papīra gadā; apm. pusi no produkcijas eksportē uz ASV, 10 proc. uz Eiropu un Austrāliju, bet 40 proc. izmanto Kanada.

Sanderbejas apkārtnē ir trīs Abitibi papīrbabrikas, katra no tām ražo savas šķirnes papīru. Papīrmalku samaļ un filtrē, pēc tam masai piejauc attiecīgas ķīmikālijas. Gatavo papīru lielos ruļļos no noliktavām izsūta patērētājiem.

Sanderbejā viena no ievērojamākām vietām ir Old Fort William vēsturiskais parks, izbūvēts senajā zvērādu maiņas vietā. Tā dibināta 18. gadsimtā un vēl 19. g.s. sākumā bija liels tirdzniecības centrs. Pirmie baltie, kas 1679. gadā apmeklēja šo apvidu, bija franču iecelotāji un tirgotāji. Jau 1717. gadā viņi uzbūvēja cietoksni uz Kaministikuia upes krastiem. Vēsturisko Viljama cietoksni dibināja 1804. gadā. Katru vasaru no austrumiem un rietumiem pa ūdensceļiem ar smagu zvērādu kravu tur kanū laivās ieradās trapeŗi uz „lielo saietu", iemainot zvērādas pret precēm. Kā ceļotājiem, tā tirgotājiem šinī laikā bija drudžains darbs un trokšņainas svinības. Īsais vasaras laiks drīz beidzās, ceļotāji un trapeŗi atgriezās zemes iekšienē vēl pirms ziemas iestāšanās.

Viljama cietokšņa vecās ēkas noārdīja 1881. gadā, kad izbūvēja Kanadas Pacifika dzelzceļu. Seno ceļotāju un trapeŗu tekas pirmātnībā un nodibinātās zvērādu maiņtirdzniecības vietas deva iespēju cilvēkiem šai zemē apmesties un izveidoties ģeografiski un saimnieciski. Tas bija pamats vēlākai Kanadas valsts nodibināšanai.

Viljama cietoksni senajā paskatā atjaunoja Ontario valdība, pārveidojot apkārtni par tā paša nosaukuma vēsturisku parku, kas tagad atrodas 9 jūdzes no sākotnējās vietas. Parku iesāka būvēt 1971. gada rudenī, un to paredz pabeigt nākošā gadā. Jau tagad tūristi te var apskatīt administrātīvās pārvaldes ēkas, amatnieku darbnīcas, seno kanu laivu būvētavu, kalēju kalvi, šaujamā pulvera darbnīcu, tirgoņu un pavadoņu mītnes, kā arī tā laika dzīves veidu. Sīkāk visu tūristiem paskaidro vietējie pavadoņi, tērpti veclaicīgos kostīmos. Atjaunotais vēsturiskais cietoksnis, kas apjozts ar augstu veclaicīgu sētu, aizņem 150 akru lielu zemes platību. Apskatei būs pieejamas 42 ēkas.

Sanderbeja ir ievērojama kā trešā lielākā Kanada osta aiz Vankuveras un Montrealas. Šinī ostā iebrauc lielie okeana kuģi no visām pasaules jūrām; tam par apliecinājumu ir jūrnieku atstātie uzraksti uz vienu no labības elevātora ēkām visās pasaules valodās. Lielie kravas kuģi dažu stundu laikā uzņem miljoniem bušeļu kviešu, jo tur atrodas ātrākie ielādēšanas doki. Caurmērā ostā iegriežas 1500 kuģu gadā, izvedot 17 milj. tonnu graudu, dzelzi un papīrmalku. Ostu aizsargā gulošā milža kalns, kas ir 7 jūdzes gaŗš, radot dabiski noslēgtu ostu, un arī 5½ jūdzes gaŗais molis, kas būvēts 50 gadu.

Rietumkanadas lielākais graudu elevātors ir iespaidīgais Saskačevanas 7. elevātors, kas var uzņemt 9 milj. bušeļu labības. Bez tam ostā ir 22 citi automatiski elevātori. Divās stundās ar ostas kuģīti var apbraukāt un apskatīt visu ostmalu, elevātorus, kuģu būvētavu, Kīfer Sīvei terminālu, kas ir viens no ātrākiem kuģu izlādēšanas un ielādēšanas dokiem, un Džeknaif (Jacknife) tiltu, kas ir lielākais paceļamais divstāvu tilts pasaulē. Tas ir 65 gadu vecs un toreiz izmaksājis 750.000 dolaru. Leģenda stāsta, ka cementa javā nezinot iekritis cilvēks un tā arī iemūrēts tilta balstā.

Sanderbejā ir 111.000 iedzīvotāju, daudz somu, bet arī vairākas latviešu ģimenes. Portartūras latviešu draudzei ir 42 locekļu, un tās aprūpētājs ir prāv. A. Mitulis, draudzes priekšnieks P. Rozenbergs, kasieris O. Riekstiņš, kas šeit dzīvo jau kopš 1951. gada, kad ieradies Kanadā meža darbos. Latviešu draudzes dāmu komitejas priekšniece ir Milda Vintere. Daudzi no iebraucējiem jau pensionējušies, bet jaunatne meklē plašākas iespējas citās lielākās pilsētās. Apkārtnē ir lieli pīlādžu meži, kuŗus rudenī ogu laikā apmeklē lāči, lai pamielotos ar ogām. Šeit vēl jūnijā zied dafodiles un tulpes.

Vera Sidare

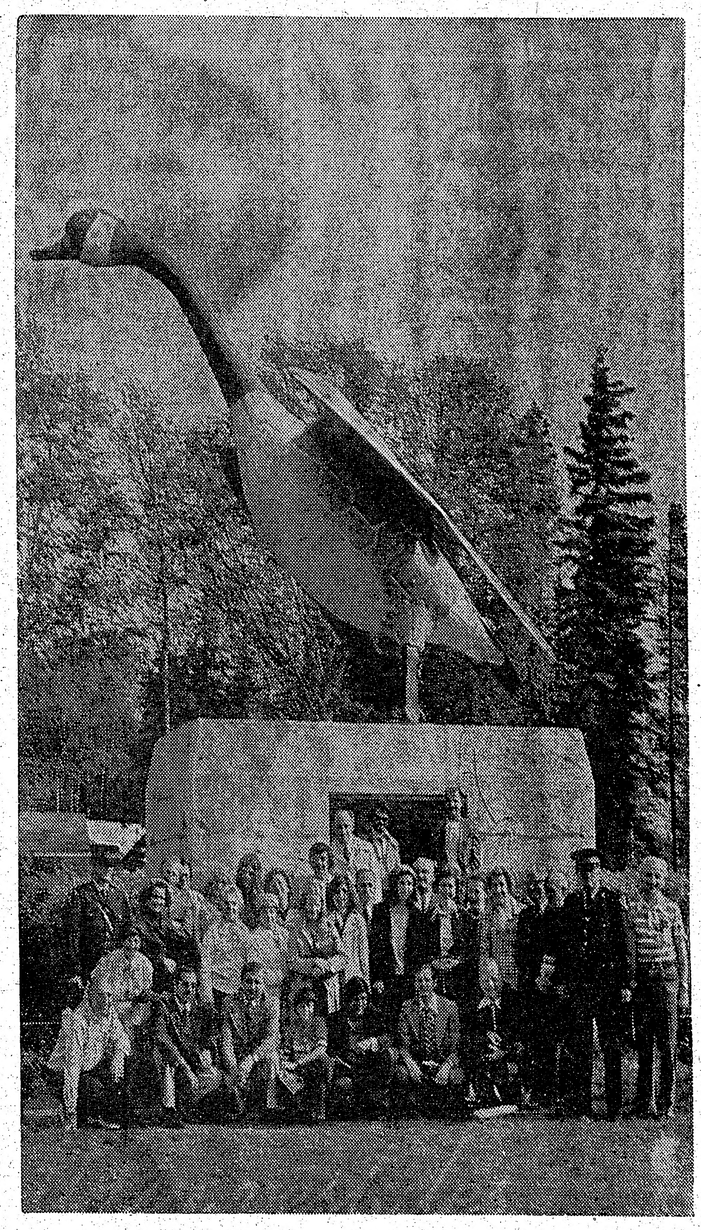

30 pēdu augsts zoss veidojums metallā uz granīta pamata pie ieejas Vavas pilsētā. Vava ir indiāņu vārds un nozīmē meža zosi. Pie pamatnes redzami Ontario etniskās preses dalībnieki un pavadoņi.

Draudzīgā trijotnē etnisko laikrakstu pārstāvji meža izcirtumā vēro koku pļāvēja darbu, no kreisās Toronto igauņu laikraksta Meie Elu līdzstrādniece L. Tonisona, prof. F. Smeja no Londonas (Ont.) poļu preses un V. Sidare no Latvija Amerikā.

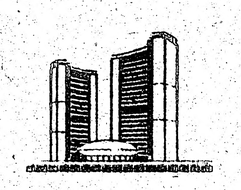

Toronto pilsētas

ATKRITUMU SAVĀKŠANAS PLĀNS

Tā kā pirmdiena, 5. augusts, ir svinamdiena, atkritumus šai dienā neaizvāks.
Pirmdienas darbus izdarīs otrdienā, bet otrdienas savākšanu — trešdien.

R. M. BREMNER
Commissioner of Public Works
City of Toronto.

Rīgas apmeklētājus stingrāk kontrolē

SARUNA AB PBLA PRIEKŠSĒDI U. GRAVU

Dzimtenes apmeklētāji stāsta, ka Rīgā pastiprināta atbraucēju kontrole. Tā parasti ilgstot vairākas stundas, un dažreiz atbraucēju izmeklēšana esot rūpīga. Kā kāds atbraucējs stāsta, kontrole pastiprināta tāpēc, ka meklējot Pasaules brīvo latviešu izdevumu Latvietis Latvietim, kas domāts tautiešiem okupētajā Latvijā. Kaut arī ir dzirdētas dažas balsis, ka šis pirmais numurs varētu būt labāks, nav noslēpums, ka tas sasniedzis tautiešus Latvijā.

Sarunā ar PBLA priekšsēdi Uldi Gravu Ņujorkā atklājās, ka arī viņam esot ziņas par stingrām kontrolēm Rīgas lidostā.

Šādas kontroles Rīgas apmeklētājiem nav sevišķi patīkamas, bet varēja iedomāties, ka Latvietis Latvietim radīs kontroversijas. Par to runā kā rietumos, tā austrumos. Jau pirms šī izdevuma sagatavošanas bija skaidrs, kādas grūtības te sagaidāmas. Tomēr līdz šim viss veicies samērā labi.

Daugavas Vanagu centrālās valdes sēdē Anglijā jūnija beigās pieņemts lēmums atbalstīt žurnālu Latvietis Latvietim. Šinī sēdē U. Gravam un dažiem citiem Latvijas brīvības idejas sludinātājiem piešķirta DV krūšu nozīme zeltā, kas ir DV augstākā atzinības parādīšana.

Otra lieta, kas Uldi Gravu interesē, ir Latvijas brīvības fonds pie PBLA. Līdzekļus šim fondam vēl vienmēr piesaka. Ja organizācijai vai atsevišķai personai ir kāda jubileja, parasti iemaksas piesaka Brīvības fondā, kā tas noticis vairākos gadījumos pēdējos pāris mēnešos. Tādus solījumus viņš saņēmis studenšu korporācijas Dzintra 50 gadu jubilejas ballē. Bez tam pašas dzintras solījušas arī izdot vienu bērnu žurnāla Mazputniņš numuru, kas maksā ap 750 dolaru.

Brīvības fonds aug. Uz 1. jūliju 152 dalībnieki pieteikuši 113.500 dolarus, bet iemaksāts 60.320 dolaru. Tomēr vasarā šādus pieteikumus varētu mazāk gaidīt, jāgaida rudens, kad cilvēki atgriezīsies no atvaļinājuma.

Uldim Gravam šogad atvaļinājuma nav, viņš to esot izlietojis tad, kad bija jākārto latviešu lietas. Viena diena vienā nedēļā, pāris dienas citās nedēļās, un gada atvaļinājums jau izlietots.

Saruna pārsviežas uz Latvijā gatavotās filmas Nāves ēnā izrādi Ņujorkā. Grava to nodomājis apskatīt. Tikai redzot Latvijā gatavotās filmas vai mākslinieku no Latvijas dažādos citos uzvedumos vai izstādēs, var spriest par turienes sasniegumiem. Ne jau katrā darbā saskatāma komūnistu propaganda. Gribas arī redzēt, ko Latvijā dara. Nav tikai skaidrs jautājums, kur paliek ieņemtā nauda. Pēc Mērnieku laiku izrādes daļu no ieņēmumiem noguldīja atsevišķā kontā, kas pirms dažiem mēnešiem vēl nebija izlietots. Vai līdzīgas iemaksas būs arī no Nāves ēnas? V. I.

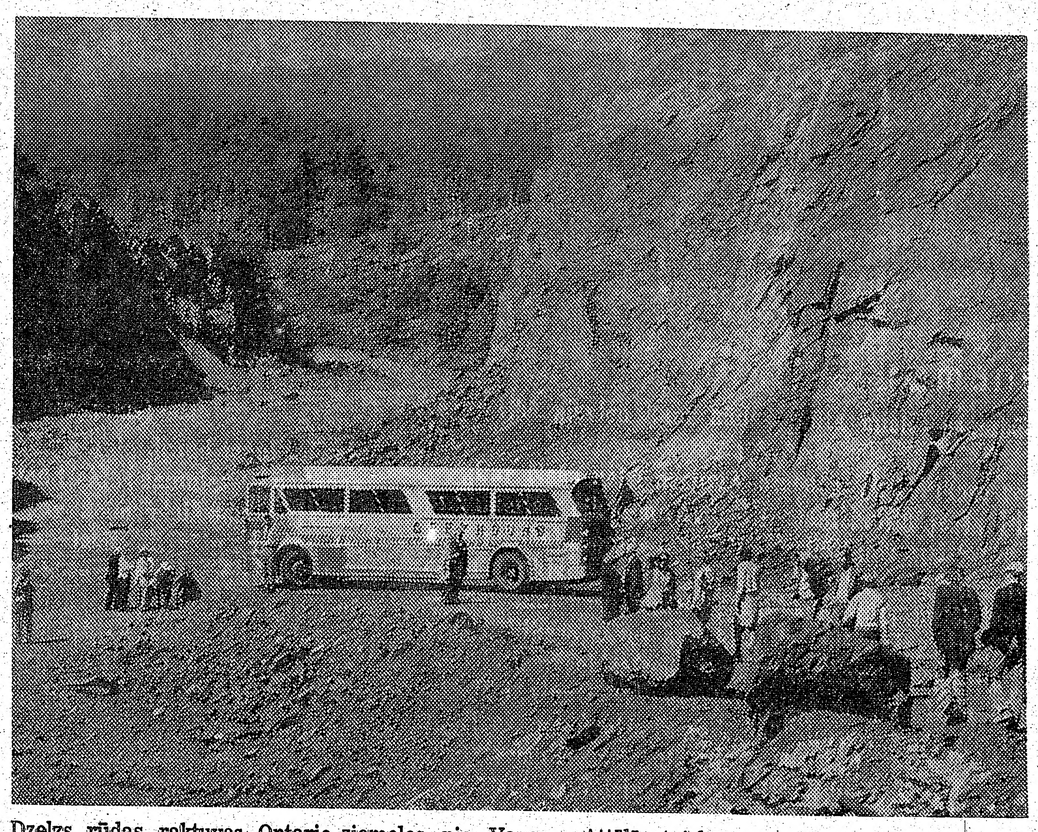

Dzelzs rūdas raktuves Ontario ziemeļos pie Vavas. Attēlā etniskās preses pārstāvji pie raktuvēm. (Skat. rakstu „Zie-meļos no Superiora ezera").

Saviem radiem un draugiem Latvijā

Jūs varat nosūtīt

PĀRTIKU ▪ RUBĻU CERTIFIKĀTUS

AUTOMOBIĻUS ▪ MOTOCIKLETUS

Tuvāka informācija

DV GRĀMATNĪCĀ,

491 College St., Toronto. Tel. 921-7121

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM

un P.S.R.S.

Sakarā ar vasaras atvaļinājumu

PĀRTRAUCAM SAIŅU SŪTĪŠANU

no 22. JŪLIJA LĪDZ 10 AUGUSTAM,

BALTIC EXPORTING CO.

480 Roncesvalles Ave.,

Toronto, Ont.,

Beverīnā 50 audzēkņu

ASV austrumkrasta vasaras vidusskolā Beverīna, kas jau otru vasaru darbojas latviešu baptistu draudžu apvienības nometnē, šogad mācās 50 audzēkņu. Lielā skolēnu skaita dēļ mācības nenotiek nometnē, kā tas bija pirmā mācības vasarā, bet ap 2 jūdžu atstatā amerikāņu skolā, kur tos aizved un pārved nometnē ar amerikāņu skolas auto.

Oficiālā nometnes atklāšana notika 7. jūlijā, piedaloties prāv. A. Veinbergam, Sv. Jāņa draudzes māc. U. Cepurem un vietējiem baptistu māc. Fr. Čukuram un A. Klaupikam. Skolas mācības laikā katru svētdienu paredzēti dievkalpojumi ar ev. lut. un baptistu draudžu mācītāju piedalīšanos, bet katru trešdienas vakaru svecīšu dievkalpojumi. Skolas atklāšanas aktā runāja direktors A. Liepkalns un vasaras vidusskolu sekcijas vadītājs A. Vatvars.

Par skolotājiem un audzinātājiem skolā darbojas: A. Abermanis, Kārlis Baltiņš, Valerija Bērziņa-Baltiņa, A. Burvikovs, U. Cepure, Alide Cīrule, A. Jansons, Fr. Jansons, V. Jansons, O. Kutcers, I. Kalniņš, J. Laurs, A. Liepkalns, Maija Medne, Valda Dreimane-Melngaile, Aina Ozola, Aina Pērkone, Gunta Plostniece, U. Ukstiņš, A. Ziedonis, bet referātus lasīs N. Dzelzgalvis, N. Kalniņš un J. Lauris.

Skola arī šogad darbojas pa lielākai daļai ar labvēļu un organizāciju ziedojumiem. Tie rakstāmi uz ALA. Inc. — AVV vārda un sūtāmi A. Vatvaram, 8 Ravine Rd., Highland Woods, Wilmington, Del. 19810, USA.

Z. Ribenieks

Grāmatas dāvanām un pašu priekam

J. Zariņš — Kāvu gados III d.	$10.00
A. Rasa — Tā stunda ir klāt, stāsti	$5.50
A. Austriņš — Garā jūdze, rom.	$7.50
J. Rudzītis — Tālos ceļos, savos ļaudīs	$6.00
Jānis Gailis — gleznu repr. mape - krāsās	$25.00
K. Arums—Ganu zēns un velns un citas pasakas	$2.50
A. Lindgrēma — Trakais Emīls, bērnu bilž. gr.	$4.00
88 Latviešu tautas dejas un apdares	$25.00
T. Puisāns — Nogrimušās jaunavas mantojums	6.50
L. Bārene — Ardievas, romāns	6.00
J. Babre — Svētums nav greznība	6.50
Kā to sauc (latviski un angliski) bērniem	7.00
A. Brigadere — Sprīdītis, ilustr.	$9.60
Alise Osis-Stunda — Dzejnieks un nepazīstamā (Eduards Vulfs 1. pasaules kara vidē)	6.50
T. Krūka — Aiztecējuši ūdeņi dzirnas negriež, rom.	6.00
Ā. Zveja — Vārdi - atspulgi, dzeja	4.00
K. Ieviņš — Dvēseļu nemiers, rom.	6.50
M. Kovaļevska — Deviņpadsmit	11.00
E. Spēks — M. T. Viktoria, rom.	7.00
R. Līdums — Latvieši - brīvības meklētāji	6.00
A. Bērziņš — Kārlis Ulmanis	$8.00
Ē. Raisters — Es Rīgu sirdī jūtu, dz.	5.50
G. Janovskis — Uz neatgriešanos, rom.	$6.50
P. Jurevičs — Pretstatu pasaule, esejas	6.50
H. Krauja — Nemiera vīns, dzejoļi	4.50
I. Brēdrichs — Vakarvējš, dzejas	5.50
Baltic States (Studijas par Baltijas valstīm)	10.00
A. Dzērvīte — Latvju raksti	25.00
J. Klīdzējs — Tās balsis, tās balsis	6.00
Archīvs XIII	7.00
J. Grīnblats — Jaunkundz, nepareizi savienots	5.60
A. Ivaska — Solis silos, dzejas	6.50
E. Aistars — Goda diena, rom.	5.50
Dz. Zeberiņa — Ģimenes pavards	5.50
Dr. H. Tichovskis — Bīskaps Jāzeps Rancāns — dzīve un darbs	7.50
V. Kārkliņš — Dieva zeme, rom.	$7.50
Z. Mauriņa — Dzīves jēgu meklējot, esejas	6.00
Ē. Stons — Dzīves alkas, rom.	7.50
Ģen. O. Dankers — No atmiņu pūra	7.50
A. Grīns — Zemes atjaunotāji	12.00

Daugavas Vanagu grāmatnīcā

491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5

Pasta sūtījumiem 10% no pasūt. Tālr. 921-7121

RELIĢISKĀ DZĪVE

K. O. Štifts

Praviešu pareģojumi

Visos laikos ir bijuši cilvēki, kas gribēja ieprieks zināt, kādi svarīgi notikumi risināsies nākotnē. Arī mēs labprāt gribētu zināt, ko mums nesīs nākamās dienas un turpmākie dzīves gadi. Ir cilvēki, kas var lepoties ar lieliem sasniegumiem mākslā un ievērojamiem atklājumiem zinātnēs un technikā. Cilvēks var paredzēt dažādas kosmiskas un astronomiskas parādības, bet visgudrākais no viņiem nevar zināt, kas notiks nākošā dienā, ko viņam, viņa tautai un cilvēcei nesīs nākamie 100 gadi. Nākotne cilvēkam ir apslēpta un viņš to paredzēt nevar. Daži vēstures filozofi esot gan mēģinājuši to darīt, bet atzīstamu panākumu nav bijis. Ja dažkārt ap gadmiju laiku presē lasām nākamā gada notikumu pareģojumus, tad tie nepelna ne mazāko ievērību, jo tie nepiepildās. Seno laiku pasaulē ir bijuši cilvēki — orākuļi, kas amatveidīgi pareģojuši nākotni. Viņu pareģojumi bija mīklaini un grūti saprotami, tos varēja tulkot dažādi pēc vajadzības vai patikas un tikai nejaušas sagadīšanās dēļ kaut kas aptuveni pēc tiem dažreiz norisinājies.

Pavisam citādi ir, ja Dievs grib cilvēkiem darīt zināmu nākotni. Dieva nākotnes vēstījumi ir pilnīgi un nepārprotami skaidri pateikti. Vienīgi Dievs zina absolūti visas lietas un notikumus nākotnē. Viņš noteic visu tautu un valstu likteņus, rada un veido vēsturi. Tādēļ Dieva lēmumi aizvien piepildās. Viņš pats mums piedāvā pārliecināties par Viņa iepriekšējo lēmumu piepildīšanos. Ar pravieša Jesajas muti Dievs saka: „Pieminiet notikumus kopš seniem laikiem, ka Es esmu Dievs un cita nav neviena, Dievs, kam nav cita līdzīga. Es no iesākuma pasludināju gala iznākumu, kopš laika gala to, kas vēl nebija noticis. Es nosaku: ‚Mans lēmums piepildīsies! Es īstenošu visu, kas man patīk'."

Lasot mūsu jaunizdotā bībelē Vecās Derības praviešu grāmatas, vērīgs lasītājs nevar vienaldzīgi paiet garām tur atrodamiem praviešojumiem. Neapšaubāmi pierādās, ka tos rakstījuši Dieva Svētā Gara inspirēti cilvēki. Sacītā apstiprināšanai pakavēsimies tikai pie viena gadījuma, kur praviešojums pipildījies līdz pēdējām konsekvencēm. Pravietis Ecekiels savas grāmatas 26. nodaļā starp citu raksta: „Tā saka Dievs tas Kungs: ‚Es celšos pret tevi, Tīra, un sacelšu pret tevi lielu tautu pulku, kā jūra saceļ pret krastiem savus viļņus. Tie saraus Tīras mūrus un apgāzīs tās torņus, un Es aizslaucīšu prom tās zemi un padarīšu to par kailu klinti. Tā būs vienkārši tīklu žāvējamā vieta jūras virsū, jo Es to tā sacīju' — saka Dievs tas Kungs — ‚un tā kļūs par laupījumu. Bet tās ciemus un apmetnes, kas uz cietzemes, iznīcinās ar zobenu, lai tie atzīst, ka Es esmu tas Kungs'."

Vairāk nekā pirms 3000 gadiem Vidusjūras austrumu piekrastē dzīvoja foiniķiešu tauta. Viņas galvaspilsēta — valsts saucās Tīra, kas bija arī ostas pilsēta un galvenais tirdzniecības centrs visam Vidējo austrumu apgabalam. Foiniķieši bija augsti attīstīta, strādīga un uzņēmīga tauta. Viņu zeme lauksaimniecībai nebija sevišķi piemērota, tādēļ viņi pievērsās amatniecībai, ražojot dažādas dzīvei nepieciešamas mantas, kas bija arī viņu eksporta preces. Pret tām foiniķieši iemainīja no apkārtējām tautām un tautiņām ne tikai pārtikas preces, kā kviešus, miežus, olīvu eļļu, vīnu, bet arī zeltu, sudrabu un citas dārgas mantas. Tīras valsts zēģeļkuģi šķērsoja Vidusjūru visos virzienos, tā ļoti tālu izplatot savus ražojumus. To pašu ar redzamām sekmēm veica arī gaŗas kamieļu rindas. Tīras tirdzniecības sakari veicināja arī sava laika kultūras vērtību apmaiņu. Starp foiniķiešiem bija visādu arodu labi lietpratēji, arī mākslas priekšmetu darinātāji no zelta, sudraba, vaŗa un ziloņkaula. Tīras valsts iedzīvotājiem bija augsts dzīves standarts, savu augstāko pakāpi sasniedzot ap 1000. gadu pr. Kristus, kad Tīra 300 gadus bija brīva un neatkarīga valsts (no 1200.—900. pr. Kr.).

Ar visu augsto labklājību Tīras foiniķiešu tautai bija viens nenovēršams trūkums. Viņi bija un palika pagāni. Spraigā darbā un labklājībā dzīvodami, foiniķieši nespēja atzīt vienīgo patieso Dievu. Viņi pielūdza elkus — Baalu un Astarti. Nav racionāli saprotams, nedz izskaidrojams, kāpēc foiniķieši, būdami gadu simteņiem ilgi tiešā saskarsmē ar kaimiņiem izraēliešiem, negribēja vai nespēja saskatīt starpību starp saviem elkiem un izraēliešu pielūgto patieso Dievu. Viņus ne mazākā mērā neietekmēja Dieva lielie brīnumdarbi, kā izraēliešu atbrīvošana no verdzības Ēģiptē, viņu vadīšana un uzturēšana 40 gadus tuksnesī, kur nekas cits nebija kā smiltis un akmeņi, turklāt vēl arī indīgas čūskas; tad visai cilvēcei saistošie desmit baušļi un visas izraēliešu uzvaras pret daudz lielākiem pretiniekiem, līdz sasniedza viņiem apsolīto Kanaanu, nomākot līdz foiniķiešu zemes robežām.

(Nobeigums sekos)

Bībeles personu īsi skicējumi

BATSEBA

Trim sievietēm bija liela nozīme Dāvida dzīvē: Michalei un Abigailei un Batsebai. Michale patika Dāvida acīm. Abigaile piekļāvās viņa prātam. Batseba pamodināja viņā kaislību. Nebrīnaities! Bībele melnu sauc par melnu un baltu par baltu. „Dāvids sūtīja vēstnešus un lika to (Batsebu) atvest pie sevis." Bībeles valodā tas būtu grēks jebkuŗam cilvēkam, bet Dāvidam tas bija „grēks jo grēcīgs". Laulības pārkāpšana — sauc šo grēku.

Viens grēks parasti izraisa otru grēku: slepkavības grēks sekoja laulības pārkāpšanas grēkam. Cilvēka dabā ir grēku slēpt.

Dāvids rakstīja vēstuli savam kaŗa virspavēlniekam Joabam: „Nostādi Uriju (Batsebas vīru) tādā vietā, kur kaušanās ir visniknākā." Urija tā arī palika kaŗalaukā . . . Patiesībā slepkava šinī konkrētā gadījumā bija Dāvids, ne ienaidnieks, kas vilka stopu un palaida bultu.

Tikko Dāvids dabūja zināt par Urija likteni, viņš ņēma Batsebu sev par sievu. Bet debesīm nekā nevar noslēpt. Dievs visu redz: „šī lieta, ko Dāvids bija darījis, tam Kungam nepatika," stāv rakstīts. Batsebai no Dāvida dzima dēls. Bērns slimoja un nomira. Dieva sods? Batsebai no Dāvida vēl dzima četri dēli: Salamans, Šimejs, Šodabs un Nātans. Izrādās, ka Batseba bija liela „izrīkotāja" ķēniņa galmā, jo viņa panāca to, ka Dāvids par savu pēcnācēju izredzējās Salamanu, lai gan Dāvidam bija vēl citi dēli no citām sievām, un tie bija vecāki par Salamanu un pilntiesīgi sēdēt ķēniņa tronī pēc Dāvida nāves.

Kad Urija bija kritis, Batseba viņu apraudāja. Vai tā bija izlikšanās? Te sastopam raksturu, ko grūti analizēt: tas nav melns, bet nav arī balts, tas ir — netīrs.

(Lasi: 2. Samuēļa gr. 11:4, 12:15 . . .; 1. Ķēniņa gr. 1:15 . . .; 1. Laiku gr. 3:5.)

Vilma Kinstlere

PIESAUC MANI BĒDU LAIKĀ

„Piesauc mani bēdu laikā,
Tad Es tevi izglābšu —
Saka Dievs Svētos Rakstos
Un tev mani godāt būs!"

Bēdu laiki zemes dzīvē
Nezudīs un nepāries;
Kamēr ļaunī spēki grēku,
Tumsu ļaužu sirdīs lies.

Tikai tad, kad Kristus valdīs —
Jauna zeme, debess būs,
Atpestītie grēcinieki
Dieva bērna godā kļūs.

BAZNICU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cresc., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral. Ave.

11. augustā, svētdien, pl. 10. no rīta, dievkalpojums baznīcā.
18. augustā, svētdien, pl. 10 no rīta dievkalpojums baznīcā.

Māc. J. Cālītis. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto. Mājā 126 Vanhorne Ave., Willowdale. Ont., tālr. 493-8211. Sidrabenē tālrunis 1-878-9016. Māc. A. Čops, 84 John Street, Weston. Tālrunis 249-6593.

11. augustā pl. 10 no rīta dievkalpojums baznīcā; pl. 11 no rīta Sidrabenē.

18. augustā dievkalpojums pl. 6. vakarā.

25. augustā pl. 10 no rīta dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

4. augustā pl. 11 dievkalpojums Tālavā — viesis: prāvests Dr. V. Sanders no Vācijas. Pēc dievkalpojuma pl. 1. pēcp. draudzes pēcpusdiena ar prāv. Sandera referātu — Kaŗš un kristietība.

18. augustā pl. 11. dievkalpojums Tālavā.

25. augutsā pl. 2. pēcp. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Avenue, tālr. 533-9456. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str.

Katoļu dievkalpojums Toronto jūlija un augusta mēnesī nenotiks; nākošais būs tikai svētdien, 15. septembrī, pl. 12.30, lietuviešu baznīcā, 1021 College ielā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudzes Sv. Jāņa baznīca, 4345 Marcil Ave.

4. augustā pl. 19.00 dievkalpojums baznīcā.

11. augustā pl. 11.00 dievkalpojums Ezerkalnos: dziesmu lapiņas.

25. augustā pl. 19.00 dievkalpojums baznīcā.

8. septembrī pl. 13.30 dievkalpojums baznīcā.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

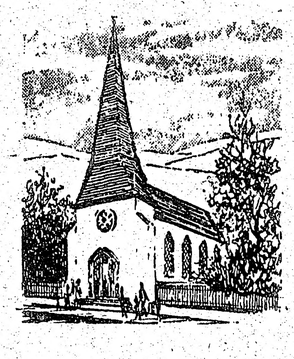

PRIEKA VĒSTS

Kristīgs latviešu
radio raidījums
kartu svētdienu pl. 2.45 pēcp.
no Niagara WHLD raidītāja

Vilnis 1270 AM

Vadītājs Dāvids Miķelsons
60 Stevenson Rd., Rexdale,
Ont., tālrunis 749-0832

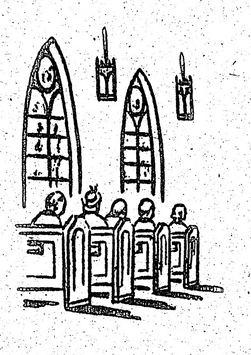

**Latviešu misijas
radio raidījums**

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"

Nepārtraukti 19. gadagājumā
Katru svētdienas rītu no
pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM.

No Niagara WHLD raidītāja

Vadītājs A. Laksmanis, 106
Dorset Rd. Scarborough,
Ont.. Tālr. 261-4218.

Tika mēbeles tieši no importētāja noliktavas. Dzīvojamo, ēdam- un guļamistabu iekārtas. Atvērts no pl. 9—9, svētd. no pl. 1—5. **EINAR CLAUSEN Ltd.,** Hwy. 7., nedaudz austrumos no Bramalea, tel. **459-0760**

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀĻI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
125 BROADVIEW AVE
Tel. 465-5225
Daugavas Vanagu klubs
atvērts biedriem un viesiem no pl. 12 dienā — 12 naktī, pirmd. līdz ceturtdienai lesk. piektd. un sestd. no pl. 12 — 1 naktī, svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā.
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTEM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTEM

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

DĀVANAS KATRAM GADĪJUMAM
KERAMIKA, ROTASLIETAS, ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI, AUDUMI, GRĀMATAS, APSVEIKUMU KARTTES
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ
Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5 (atvērta katru dienu no pl. 12 dienā līdz 8 vak., vasaras laikā sestdienās, un svinamās dienās slēgta). Pieņem maksājumus par laikrakstu un sludinājumus. Pārsūtām naudu, certifikātus un saiņus uz Latviju (pēc kataloga). Tuvākai informācijai zvanait.
921-7121

Toronto austrumu daļā
IZĪRĒJAMS DUPLEKS
— 4 istabas, virtuve un apsildāma veranda.
Tālr. 463-1314.

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

Ja esat nodomājuši iegādāties
jaunu 1974. gada automašīnu,
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY II - VEGA
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131
Robertson Motors Ltd.
1555 Danforth Av., Toronto 6,

latvieša izpildījumā
A. A. Kopmanis
19 Millbrook Cr.
Toronto 6.
Tālr. 466-5126

VALUTE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
141 DANFORTH AVE.
Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem
ALUMINUM SIDING
- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

Īpašnieks Artūrs Mīme
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864 536-5794
2226 Dundas St. W.
Toronto. M6R 1X3

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI
- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- AVĪZES
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM
- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber
PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE., TORONTO, ONT. M4M 2E9
(416) 466-1514

SKYLINE
REAL ESTATE LIMITED
I. JANKOVSKIS, PRES.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
APDROŠINĀŠANAS AĢENTŪRA
OBLIGĀCIJAS
ĪPAŠUMU NOVĒRTĒŠANA
Galvenais birojs:
87 Roncesvalles Ave
TORONTO 3, Ont.
533-8553

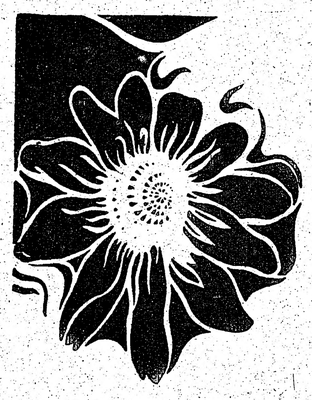
Fotografisku darbu lieluzņēmums ar atzītu kvalitāti un reputāciju pat ārpus Kanadas.
Atlaide
Benjamiņa filmu laboratorija
247 RICHMOND ST. E.
TORONTO, ONT.
M5A 1P2
Tel. (416) 863-1166

Laikraksta
LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā, 491 College St., kā arī LA spiestuvē, 125 Broadview Ave.

A. Eglītis — TV RENTALS
19" $10.00 mēnesī
23" $10.00 mēnesī
krāsu $18.00 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401
805 St. Clair Ave. W., Toronto, Ont., tel. 654-1154

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem viesībām
klāj viesību galdus
Tel. 922-2931

Kuŗai pusei būs taisnība

(Turpinājums no 1. lp.)

kajiem pretiniekiem, paliktu amatā līdz 1976. gadā paredzētām jauna prezidenta vēlēšanām.

Pašreiz neviens nevar pateikt, kā īsti beigsies šī politiskā drāma. Niksons ir pārliecināts, ka beigās pierādīsies viņa nevainība un viņa apsūdzētāju liekulība un nelietība. Niksona pretinieki no savas puses ieteic viņam jau tagad pa Baltā nama aizmugures durvīm sākt nest ārā ceļa somas, lai tur bez liekas kavēšanās varētu iekravāties viņa pēctecis Dželalds Fords. Niksons manuprāt nav ne simtprocentīgs velns, ne arī simtprocentīgs eņģelis. Varbūt ka viņš nav arī ideālākais politiķis. Nav šaubu, ka starp Niksona apsūdzētājiem daudzi jo daudzi ir ar daudz lielāku grēku listi nekā piedēvē tagadējam prezidentam.

Kad lieta nonāks senātā, gala vārdā nebūs nekāda kompromisa. Var būt tikai divas iespējas — vai nu senāts uzskata Niksonu par nepatiesi apsūdzētu cietēju, vai arī par netīru politiķi, kas nelietīgi izlietojis ASV prezidenta varu noziedzīgos un pretkonstitūcionālos pārkāpumos.

Manuprāt lielākā traģēdija ir tā, ka preses, televīzijas un politiskās propagandas dēļ pēc pēdējām Galupa sabiedriskās domas pētīšanas institūta ziņām amerikāņu tauta ir sašķelta divās pretējās vienāda lieluma grupās. 55% amerikāņu domā, ka Niksonu vajadzētu apsūdzēt, atcelt no amata vai arī piespiest, lai viņš pats atsakās. Pēc minētā institūta informācijas 49% amerikāņu tanī pašā laikā atturas mest akmeni uz prezidentu, kas pagājušās vēlēšanās ieguva gandrīz lielāko balsu skaitu ASV prezidenta vēlēšanu vēsturē. 51 vai 49% faktiski ir līdzīga daudzuma pretējos uzskatos sašķelta 220 miljonu lielā amerikāņu tauta. Ir grūti iedomāties, ka drāmas pēdējā cēliena priekškaram nolaižoties, tā puse, kuŗas pārliecība bijusi aplama, bez iebildumiem atzītu savu maldīšanos. Un te nav vairs runas par Niksona karjēru vien. Tauta ir sašķelta, un to neviens nevar noliegt. Desmit Kenediji vai desmit Dželaldi Fordi nespēs, tāpat kā Niksons vairs nespēs, šo tautu bez grūtībām atkal apvienot saskaņotā ģimenē.

Politika nav bērnu spēle. Cik pasaulē godīgu politiķu, to neviens nevar pateikt, bet politikā, tāpat kā mīlestībā, liekas, visi ieroči atļauti.

Niksona drāmas priekšpēdējā cēliena fonā Vašingtonā viszinīgas mutes runā, ka prezidents jau labu laiku esot ļoti zemās domās par savu ārlietu ministru Dr. Kisingeru. Bet tas vēl nav viss. Šīs pašas mēles melš, ka Niksons, izvērināts antisemīts būdams, kādā dusmu izplūdumā esot nodēvējis Henriju par „godkārīgu žīdu smadzeņu podu". Manuprāt tas ir visnetīcamākais un launprātīgākais pret Niksonu vērstā propagandas kaŗa samazgu spainis. Vašingtonā bieži vien no mušas izņāk zilonis.

Ir zināms, ka jau labu laiku ārlietu ministra Dr. Kisingera un aizsardzības ministra Džēma Šlesingera starpā ir radušās diezgan kardinālas domstarpības Vašingtonas un Maskavas sadarbības jautājumā, kā arī ASV stratēģijas koncepcijā. Šie abi Niksona administrācijas ministri ir apdāvināti, apņēmīgi un droši vien arī pietiekami stūrgalvīgi, lai lietas reiz nonāktu līdz robežai: vai nu Kisingers vai Šlesingers?

Pašas pēdējās ziņas no Baltā nama liecina, ka Kisingers nebūt nedomā bēgt no „grimstošā kuģa". Un arī Šlesingers ar savu stingro mugurkaulu paliks par Pentagona šefu.

Kipras sala, Turcijas un Grieķijas bīstamā rotaļāšanās ar sērkociņiem vēl joprojām ir starptautiskās politikas notikumu degpunktā. Šo notikumu fonā viens no svarīgākiem faktoriem ir režīma maiņa Grieķijā. Autoritātīvās „pulkvežu valdības" vietā stājusies kādreizējā grieķu politiķa Karamanlisa demokratiskā valdība. Cik stabils un cik ilgs būs šīs valdības mūžs? Grieķu komūnisti, Maskavas financiāli un morāliski atbalstīti, jau drudžaini gatavojas jaunās valdības pieteiktām parlamenta vēlēšanām.

Arī Eiropā aina mainījusies. Italija vēl joprojām cīnās ar smagāko saimniecisko krizi valsts pēckaŗa vēsturē. Spānijā Franko faktiski izbeidzis savu ilgo valdīšanas periodu. Lielāko pārsteigumu var sagādāt Portugale, jo tur ģenerāļa Spinolas valdības radītais militāristu, sociālistu un komūnistu sadarbības kokteilis var izrādīties par rūgtāko kausu Portugales tālākai pastāvēšanai. Piedzīvojuši diplomāti pieļauj varbūtību, ka kādā dienā visā Portugalē pēkšņi iznirst sarkano karogu jūŗa. Grieķijas un Turcijas lietas agri vai vēlu nokārtosies, un domājams, ka tās nekādas paliekamas brūces NATO aliancē neatstās. Jauni vēji pašā Eiropas sirdī ir Francijas un Rietumvācijas attieksmes, kuŗas dēvē par jaunās politiskās Eiropas mugurkaulu. Abas šīs valstis politiski, saimnieciski un mitāri atrodas Eiropas valstu priekšpulkā, un pamazām tām pievienosies Vecā kontinenta pārējās valstis.

Atzīmēsim, ka Brežņevam nav pārāk liela iemesla priecāties par pēdējo notikumu attīstību. Pēdējā laikā uz Maskavu svētceļojumā ir devušies poļu, italiešu un franču komūnistu partiju vadoņi, un tuvākā laikā viņiem sekos arī citi. Nav jāaizmirst, ka Kremlim vēl tagad ir jātur stipri okupācijas spēki Polijā, Čechoslovakijā, Ungārijā un arī Austrumvācijā. Viens no lielākiem t. s. Varšavas pakta valstu paradoksiem ir tas, ka vismaz astoņām šīm Kremļa vasaļvalstīm ir lielākas vai mazākas nenokārtotas savstarpējas robežprasības. Polija prasa krietnu riecienu no territorijas, ko tai pirms 35 gadiem atņēma Pad. savienība. Austrumvācija nav aizmirsusi, ka daļa no Rietumpolijas kādreiz bija vāciska. Čechoslovakija savukārt uzskata Rutēniju par savu territoriju, ko tai patvarīgi atņēma Maskava. Ungārijai ir savas prasības Transilvānijā un Rumānija grib dabūt atpakaļ Besarābiju. Pat bulgāriem ir savas prasības pret rumāņiem Melnās jūŗas apkārtnē. Lieki pieminēt, ka Maskavai nepaklausīgā Albānija nepārtraukti atgādina, ka Dienvidslavija tai netaisnīgi nolaupījusi viņas territoriju. Piedevām vēl atzīmēsim, ka tieši pēdējās dienās padomju presē pārmesta Rumānijas kokešēšana ar rietumiem, un ārzemju diplomātu aprindās kā Maskavā, tā arī Vašingtonā vislielākās bažas pastāv par to, kas notiks Dienvidslavijā pēc maršala Tito nāves. Liekas, vienai drāmai sekos atkal otra.

Aleksandrs Ķegumnieks

SELBURNA

● DV Druvas un Bramptonas nod. šaušanas sacīkstes 17. augustā A. Kalniņa saimniecībā no pl. 10 rītā līdz 4 pēcp. Varēs piedalīties arī viesi, izcīnot balvas. Paredzētas arī volejbola spēles un citas nodarbības. Balles sākums un vakariņas pl. 6 vak.; akordeona mūzika. Ieeja 5 dol. no personas; jauniešiem līdz 16 g. pusnas; jauniešiem līdz 16 g. puscena, bērniem brīva. A. Kalniņa saimniecība atrodas apm. 2½ jūdzes ziemeļaustrumos no Laureles (tālr. 941-1979). A. K.

Sv. Jāņa draudzes mācītāja Ivara Gaides dāvinātais ponijs Saulaines nometnei. Saulaines bērniem tas sagādā lielu prieku izjādēs. Arī pats ponijs, kā tas redzams nometnes fotografēšanas grupas izgatavotajā augšējā attēlā, jūtas visai apmierināts.

SPORTS

KANADAS DV MEISTARSACĪKSTES NOTIKS 21. SEPTEMBRĪ BĒRZAINĒ

TLMMK īpašumā Bērzainē 20. jūlijā notikušajā apspriedē pārrunāja DV organizācijas Kanadā meistarības sacensības šaušanā; sēdē piedalījā DV KV šaušanas nozares vadītājs N. Ozoliņš no Hamiltonas, J. Treijs, O. Zvirgzdgrauds un A. Rūdolfs no DV Toronto nodaļas, kā arī TLMM kluba pārstāvji. Dalībnieki nolēma sacensības rīkot 21. septembrī plkst. 9 no rīta Bērzainē. DV Toronto nodaļa rūpēsies par saimniecisko izkārtojumu, bufeti un vakara programmu, bet šaušanas tehnisko izkārtojumu veiks N. Ozoliņš ar palīgiem no DV Toronto un Hamiltonas nodaļas. Sarīkojuma programmu kārtos O. Zvirgzdgrauds, kas būs arī visa sarīkojuma vadītājs. Ņemot vērā, ka sarīkojumā piedalīsies visas DV nodaļas Kanadā, nolēma lūgt DV KV priekšsēdi G. Brikmani apsveikt šaušanas sporta lielo saimi un izdalīt balvas. Noteikumus un nepieciešamos paziņojumus izsūtīs līdzšinējā kārtībā, kā arī lūgs nodaļas jo aktīvi piedalīties. Nolēma aicināt arī visus šaušanas sporta cienītāju piedalīties DV Druvas nodaļas sarīkojumā 17. augustā A. Kalniņa lauku īpašumā. N. Ozoliņš izteica atzinību DV Toronto nodaļas sporta daļas vadītājiem par līdzšinējo sadarbību un sniegto atbalstu DV šaušanas sportā. J. T.

★

DV SACENSĪBAS GAŖEZERĀ

Gaŗezera šautuvē 21. jūlijā DV ASV meistarības izcīņu šaušanā vadīja I. Lenšs (Detroita). Komandu sacensībā 1. vietu izcīnīja Milvoku apvienības šāvēju grupa (Ž. Butkus, A. Krauklis, A. Tabaks un V. Zālītis), no iespējamiem 1200 punktiem iegūstot 963. Grand Rapidu apvienība palika 2. vietā ar 910 p., bet Kalamazū ierindojās 3. vietā ar 866 p. Milvokieši jau otru gadu pēc kārtas saņēma O. Beimaņa un Ž. Butkus Daugavas vanagiem dāvināto ceļojošo kausu Bērzes un Tērvetes aizsargu nodaļu piemiņai. Meistar klasē ar šauteni 1. vietu izcīnīja vecmeistars Ž. Butkus (Milvoki) 215 p. no iespēj. 300; 2. v. A. Kalmanis (Kalamazū) — 250 un 3. v. I. Švānfelds (Čikaga) — 250 p. Vispārējā klasē: 1. v. U. Kalējs (Gr. Rapidi) — 257, M. Jansons (Gr. Rapidi) — 234 un V. Grabants (Indianapole) — 227 p. Vanadžu klasē ar šauteni 1. v. izcīnīja K. Švānfelde (Čikaga) ar 153 p. (iespēj. 200) un 2. v. L. Kalmane (Kalamazū)) — 147 p.

Jauniešu klasē līdz 15 g. v.: M. Namatēvs (Kalamazū) 143 no iespēj. 200 p., V. Lenšs (Detroita) — 137 un Astra Lenša — 134 p., bet 15—18 gadīgo klasē Ilze Lenša (Detroita) ieguva 146 p. Šaušanā ar pistolēm U. Kalējs 77 p. no iespēj. 100, Ž. Butkus — 71, bet J. Jansons (Gr. Rapidi) — 63 p. Šaušanā ar pitoli un šauteni: U. Kalējs — 334, Ž. Butkus — 322 un A. Kalmanis (Kalamazū) — 303 p.

Uzvarētājiem balvas pasniedza DV ASV sporta daļas vad. I. Švānfelds. rč

★

ASV VIDĒJO RIETUMU ŠAUŠANAS SACĪKSTES

DV apvienības Demoinā izkārtojumā ASV vidējo rietumu apvienību šaušanas sacīkstēs ar 22 kal. šautenēm un pistolēm sasniegti šādi rezultāti: vanagu klasē (iespēj. 300 p.): 1. Andris Lubavs (Demoina) — 244 p., 2. Andrejs Eglīte (Linkolna) — 243 p., 3. Atis Krūmiņš (Demoina) — 241 p.; dāmu klasē (iespēj. 200 p.): 1. Karole Švānfelde (Čikaga) — 155 p., 2. Ruta Krūmiņa (Demoina) — 114 p., 3. Salija Lubava (Demoina) — 93 p.; jauniešu klasē 15—18 (iesp. 200 p.) 1. Haralds Pērkons (Linkolna) — 171 p. 2. Pēteris Kļaviņš (Demoina) 137 p., 3. Valdis Vilks (Demoina) — 136 p. Jaunieši līdz 15 g. v. (no (iespēj. 150 p.): 1. Ināra Rode (Demoina) — 113 p., 2. Edgars Pērkons (Linkolna) — 111 p., 3. Daina Krūmiņa (Demoina) — 78 p. Šaušanā ar pistoli (iespēj. 100 p.): 1. Roberts Fentons (Demoina) — 76 p., 2. Andris Ķirsis (Demoina) — 76 p., 3. Ivars Švānfelds (Čikaga) — 74 p.

Kapteiņa Konstantīna Lubava ceļojošo piemiņas kausu izcīnīja Andrejs Eglīte (Linkolna) ar 310 punktiem. R. K.

Parakstīta vienošanās par Kipras salu

Kipras miera sarunās Ženēvā starp Turciju un Grieķiju parakstīts līgums par Kipras salu, ar kuŗu Turcijai tiesības paturēt savus militāros spēkus salā. Līgumā prasīts, lai Turcija samazinātu savus militāros spēkus, bet nav minēts termiņš pilnīgai invāzijas spēku atvilkšana no Kipras.

Tuvākā laikā grieķi atbrīvos visus Kipras turku gūstekņus un atvilksies no okupētajiem turku apdzīvotiem rajoniem Kiprā.

Līgumu parakstīja 11 dienas pēc Turcijas invāzijas Kiprā. Turki to izskaidroja kā nepieciešamību, lai pasargātu Kiprā dzīvojošās turku minoritātes pievienošanu Grieķijai.